

การศึกษารายาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

นางสาววราภรณ์ สีนถาวร

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-1922-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY ON A CODE OF ETHICS OF EDUCATIONAL TECHNOLOGISTS

Miss Waraporn Sinthaworn

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Audio-Visual Communications

Department of Audio-Visual Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-1922-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาระยะยาวของนักเทคโนโลยีการศึกษา
โดย	นางสาววราภรณ์ สีนถาวร
สาขาวิชา	โสตทัศนศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สีนลาร์ตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วชิราพร อัจฉริยโกศล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนิต ภูศิริ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล วัชรภักย์)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วราภรณ์ สีนถาวร : การศึกษาจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา (A STUDY ON A CODE OF ETHICS OF EDUCATIONAL TECHNOLOGIST). อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง, 152 หน้า. ISBN 974-17-1922-1.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและนักเทคโนโลยีการศึกษาเกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา และนำเสนอจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาซึ่งครอบคลุมจรรยาบรรณต่อตนเอง ต่อผู้ร่วมงาน ต่อหน่วยงาน ต่อวิชาชีพ และต่อสังคม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา 22 คน และผู้ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีการศึกษา 111 คน ในหน่วยงานภาครัฐบาล ภาครัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ผู้วิจัยใช้เทคนิคเดลฟายในการเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้วยแบบสอบถาม 3 รอบ ใช้แบบสอบถามสำหรับสอบถามผู้ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีการศึกษาเกี่ยวกับความเหมาะสมของจรรยาบรรณ และให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน รับรองจรรยาบรรณ สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ มัธยฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้เชี่ยวชาญและนักเทคโนโลยีการศึกษา มีความเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับจรรยาบรรณจำนวน 37 ข้อ และนักเทคโนโลยีการศึกษาร้อยละ 98.93 เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดเป็นจรรยาบรรณว่ามีความเหมาะสม
2. จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา 37 ข้อ จำแนกเป็นจรรยาบรรณต่อตนเอง 6 ข้อ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมงาน 10 ข้อ จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน 8 ข้อ จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ 8 ข้อ และจรรยาบรรณต่อสังคม 5 ข้อ
3. จรรยาบรรณเรียงลำดับ 10 อันดับ จากความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่
  - 1) ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง
  - 2) มีความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรม
  - 3) ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือประโยชน์ของสังคมและประเทศชาติเป็นสำคัญ
  - 4) มีความยุติธรรม รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
  - 5) ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีการศึกษาให้แก่ผู้อื่นอย่างเปิดเผยและจริงใจ
  - 6) ยึดมั่นในหลักการของวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา
  - 7) อุทิศเวลาในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม
  - 8) วิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาความรู้ทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา
  - 9) สนับสนุนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและสังคม และ
  - 10) ให้บริการด้วยความจริงใจและเต็มใจ

ภาควิชา	โสตทัศนศึกษา	ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา	โสตทัศนศึกษา	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา	2545	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม -

4383769027 : MAJOR AUDIO-VISUAL COMMUNICATIONS

KEY WORD : CODE OF ETHICS / EDUCATIONAL TECHNOLOGISTS

WARAPORN SINTHAWORN : A STUDY ON A CODE OF ETHICS OF
EDUCATIONAL TECHNOLOGISTS. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF.
ONJAREE NATAKUATOONG, Ph.D. 152 pp. ISBN 974-17-1922-1.

The purposes of this study were to obtain the opinions from the experts and educational technologists and to determine a code of ethics of educational technologists toward their obligations to the individual, colleagues, organization, profession and society. The subjects of the study comprised of 22 experts in educational technology and 111 practitioners from the government organizations, public enterprises and private sectors. The researcher used delphi technique to collect experts' opinions by three-round questionnaires and collected practitioners' opinions concerning the appropriateness of a code of ethics. Five educational technology specialists approved a code of ethics. The data were analyzed by percentage, median and interquartile range.

The findings revealed that:

1. The experts consensus was obtained that 37 statements were regarded as a code of ethics of educational technologists. The 98.93% of educational technologists indicated that a code of ethics was appropriate.
2. The final analysis showed that 37 statements were regarded as a code of ethics. They were classified as 1) six commitments to the individual 2) ten commitments to colleagues 3) eight commitments to organization 4) eight commitments to profession and 5) five commitments to society.
3. Ten statements in rank order from consensus of educational technology specialist were:
  - 1) Be punctual, responsible and disciplined
  - 2) Be integrity in moral principles
  - 3) Conduct professional business for the benefit to the society and the country
  - 4) Be equitable and willing to listen to others' ideas
  - 5) Disseminate educational technology knowledge and experiences to others with willingness and sincerity
  - 6) Follow professional business principles
  - 7) Make reasonable effort and time for professional practice
  - 8) Conduct research and development for the knowledge of educational technology
  - 9) Promote and participate in community and society's activities
  - and 10) Conduct services with sincerity and willingness.

Department	Audio-Visual Education	Student's signature.....
Field of Study	Audio-Visual Communications	Advisor's signature.....
Academic year	2002	Co-advisor's signature -

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากบุคคลหลายฝ่ายทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงและโดยอ้อม ซึ่งทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยจนสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ กำลังใจ ข้อคิดต่างๆ อีกทั้งให้ความช่วยเหลือและแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ด้วยความเอาใจใส่และความปรารถนาดีมาโดยตลอดการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์วชิราพร อัศจรรย์โกศล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.ธนิศ ภูศิริ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล วัชรภักย์ ที่กรุณาตรวจสอบและให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตรวจสอบแก้ไขแบบสอบถาม และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งข้อมูลที่ได้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่พิจารณาช่วยเหลือมอบทุนอุดหนุนในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณนาย เหว่น ฟูนิค เอียง ฟูฝิน ฟู๊อบ ฟู๊ระคอง ฟู๊ก น่องกานต์ เพื่อนๆ เทคโนโลยี มศว และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำ และให้กำลังใจ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยมาโดยตลอด

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมารดาของผู้วิจัย ซึ่งเป็นผู้ให้ทุกสิ่งทุกอย่างที่ดีแก่ผู้วิจัยด้วยความจริงใจตลอดมา

วราภรณ์ สีนถาวร

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ

บทที่

1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	11

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 นักเทคโนโลยีการศึกษา.....	12
ตอนที่ 2 วิชาชีพกับจรรยาบรรณ.....	18
ตอนที่ 3 จรรยาบรรณวิชาชีพต่างๆ.....	31
ตอนที่ 4 เทคนิคเดลฟาย.....	51
ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	62

3. วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากร.....	73
วิธีดำเนินการวิจัย.....	74
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	77
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	80

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
5. สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	103
อภิปรายผลการวิจัย.....	105
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	111
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	112
รายการอ้างอิง.....	113
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแบบสอบถาม.....	121
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา.....	123
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการรับรองจรรยาบรรณ.....	127
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	130
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	152

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงความแตกต่างของจรรยาบรรณ จริยธรรม และวัฒนธรรม.....	26
2. แสดงการลดลงของความคลาดเคลื่อนกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่มากขึ้น.....	59
3. แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อกำหนดต่อตนเองของ จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา.....	84
4. แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อกำหนดต่อผู้ร่วมงานของ จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา.....	85
5. แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อกำหนดต่อหน่วยงานของ จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา.....	86
6. แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อกำหนดต่อวิชาชีพของ จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา.....	87
7. แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อกำหนดต่อสังคมของ จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา.....	89
8. แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละของความคิดเห็นของนักเทคโนโลยีการศึกษา เกี่ยวกับจรรยาบรรณต่อตนเอง.....	90
9. แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละของความคิดเห็นของนักเทคโนโลยีการศึกษา เกี่ยวกับจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมงาน.....	91
10. แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละของความคิดเห็นของนักเทคโนโลยีการศึกษา เกี่ยวกับจรรยาบรรณต่อหน่วยงาน.....	92
11. แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละของความคิดเห็นของนักเทคโนโลยีการศึกษา เกี่ยวกับจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ.....	93
12. แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละของความคิดเห็นของนักเทคโนโลยีการศึกษา เกี่ยวกับจรรยาบรรณต่อสังคม.....	94
13. แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละของความคิดเห็นของนักเทคโนโลยีการศึกษา เกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา.....	94
14. แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิรับรอง จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา.....	95
15. แสดงคะแนนและอันดับความสำคัญของข้อความจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการ ศึกษาจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิรับรองจรรยาบรรณ.....	96

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนผู้เชี่ยวชาญและความคลาดเคลื่อน.....	60
2. แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	76

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เทคโนโลยีการศึกษา เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการประยุกต์ใช้เทคนิค วิธีการ แนวคิด อุปกรณ์และเครื่องมือใหม่ๆ เพื่อช่วยแก้ปัญหาทางการศึกษา ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน (กิตานันท์ มลิทอง, 2540) เทคโนโลยีการศึกษาเปรียบเสมือนสะพานเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎี (วิชาการ) และการปฏิบัติ (การจัดการหรือการบริหาร) ในทางการศึกษา (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2533)

สำหรับประเทศไทย เทคโนโลยีการศึกษาได้เข้ามามีบทบาทต่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาและหลักสูตร ดังจะเห็นได้จากการประกาศใช้แผนการศึกษาพุทธศักราช 2503 และมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแผนการศึกษาแห่งชาติขึ้นอีกในพุทธศักราช 2520 และ 2521 โดยนำเทคโนโลยีการศึกษาเข้ามามีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ทางการศึกษา และปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น อันเป็นการสร้างสภาพการเรียนรู้ที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยความสะดวกและมีระบบ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2526) มีการนำเทคโนโลยีการศึกษามาใช้เป็นเครื่องมือและสื่อกลางการส่งเสริมปรับปรุงและดำเนินงานด้านการบริหาร ด้านวิชาการ และด้านบริการในหน่วยงานต่างๆ ทั้งในส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและเอกชน เพื่อให้การจัดดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีผลงานและมีเป้าหมายที่ปฏิบัติได้อย่างแท้จริง (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2526)

จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของงานด้านเทคโนโลยีการศึกษา ได้แก่ การออกแบบพัฒนาการผลิต การเลือกและการใช้สื่อ การบริการและให้คำปรึกษา การบริหารและการวิจัย การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาและการเรียนการสอนให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยมีระบบตามความต้องการและจุดมุ่งหมายของผู้สอนและผู้เรียน ดังนั้น นักเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบงานด้านเทคโนโลยีการศึกษาโดยตรงจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยให้ระบบการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

นักเทคโนโลยีการศึกษา (Educational Technologist) คือ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ในหลายๆ ด้าน ซึ่งรวมถึงปรัชญาทางการศึกษา จิตวิทยาการเรียนรู้ หลักสูตร วิธีการสอนต่างๆ พร้อมทั้งฝึกทดลองการนำวิธีระบบเข้าไปพัฒนาการศึกษาและการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียน เรียนด้วยความสะดวกและมีประสิทธิภาพ (ชลภรณ์ ทองเจริญ, 2531)

ในอดีตบทบาทสำคัญของนักเทคโนโลยีการศึกษา คือ เป็นผู้จัดการหรือผู้บริหาร เครื่องมือ และสื่อการศึกษาต่างๆ (สุวรรณา โชติสุกานต์, 2523) แต่เมื่อแนวคิดทางเทคโนโลยี การศึกษาได้เปลี่ยนแปลงโดยนำวิธีระบบมาใช้ในการศึกษาและยอมรับว่า วิธีระบบในการศึกษา คือ เทคโนโลยีการศึกษา (Gagne and Briggs, 1979) บทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาจึง เปลี่ยนไปด้วยโดยนักเทคโนโลยีการศึกษากลายเป็นผู้นำทางการศึกษา ในฐานะผู้วางแผน และ พัฒนาการศึกษาด้วยระบบการสอน ไม่ใช่แต่เพียงเป็นผู้ใช้หรือผู้ผลิตวัสดุอุปกรณ์เท่านั้น (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2526) นอกจากนี้นักเทคโนโลยีการศึกษา จะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการ ประยุกต์และวิเคราะห์สื่อการเรียนการสอนต่างๆ เพื่อให้ใช้ได้เหมาะสมกับเนื้อหาและ หลักสูตร ต้องมีความสามารถในการออกแบบ การใช้ การผลิต ตลอดจนการให้คำแนะนำการใช้สื่อ กับผู้อื่นได้ (สันต์ วรศิริ, 2524) และนักเทคโนโลยีการศึกษาจำเป็นต้องเป็นผู้ช่วยให้ นักวิชาการด้านเนื้อหาสามารถนำเนื้อหาสาระไปถ่ายทอดให้ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย การออกแบบระบบ กำหนดวิธีสอน วางแผนการผลิตและใช้สื่อการสอนในรูปของชุดการสอน และพิจารณาคุณภาพของความรู้ เนื้อหา และประสบการณ์ที่จะถ่ายทอดไปให้ผู้เรียน เพื่อให้ ผู้เรียนรับรู้ได้มากที่สุด วางแผนการวัดและประเมินผลการสอน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2533) นับได้ว่า นักเทคโนโลยีการศึกษาคือบุคคลสำคัญที่จะช่วยให้ระบบการเรียนการสอนเป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพ เนื่องจากนักเทคโนโลยีการศึกษาเปรียบเสมือนผู้ออกแบบการสอน (Instructional Designer) มีบทบาทในการนำเอาวิธีระบบมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ วางแผน ดำเนิน การและประเมินผลกระบวนการทางการศึกษาทั้งหมด (ลาวัลย์ ปานดิษฐ์, 2535)

ปัจจุบันนักเทคโนโลยีการศึกษาไม่ได้ทำงานในสถาบันการศึกษาเท่านั้น เนื่องจาก หน่วยงานเล็งเห็นถึงความสำคัญของการนำเทคโนโลยีการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในบทบาทและ กิจกรรมต่างๆ ในองค์กรไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน มหาวิทยาลัย โรงพยาบาล หน่วยงานภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และเอกชน โดยลักษณะงานคือ การจัดการศึกษา การจัดฝึกอบรม อาจเป็นการ ฝึกอบรมแนวคิดของการใช้สื่อและวิธีการทางเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาหน่วยงาน การเผยแพร่การประชาสัมพันธ์หน่วยงาน การโฆษณา ซึ่งหน้าที่ของนักเทคโนโลยีการศึกษาจะ ต้องแนะนำและวางแผนการใช้วัสดุและอุปกรณ์ทางโสตทัศนูปกรณ์ให้วิทยากรและเจ้าหน้าที่ใน

หน่วยงาน เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงาน (บุญเลิศ ดาศรี, 2524; พรทิพย์ เกียรติธรรม, 2535) ดังนั้น นักเทคโนโลยีการศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับบทบาทและหน้าที่ของตน และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องทั้งด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถทางเทคโนโลยีการศึกษา ใฝ่หาความรู้ใหม่ๆ ตื่นตัวอยู่เสมอต่อการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางการศึกษา พร้อมกันนั้นจะต้องเป็นผู้นำกิจกรรม มองการณ์ไกล และเป็นนวัตกรรมที่ดี (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2533) ในขณะที่วิทยาการสมัยใหม่ช่วยพัฒนาเครื่องมือด้านเทคโนโลยีการศึกษาให้ก้าวหน้าทันสมัยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นนักเทคโนโลยีการศึกษาก็จำเป็นต้องพัฒนาความสามารถของตนเองตามไปด้วย (อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง, 2531)

การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติในปี พ.ศ. 2542 นับได้ว่าสร้างกระแสการเปลี่ยนแปลงต่อวงการการศึกษาเป็นอย่างมาก นับตั้งแต่ความมุ่งหมายและหลักการ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ระบบการศึกษา แนวการจัดการศึกษา การบริการและการจัดการศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพ ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ตลอดจนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา องค์ประกอบต่างๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ส่งผลต่อการปฏิรูปการศึกษา และคุณภาพของการศึกษา โดยในหมวดที่ 9 ว่าด้วยเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ได้กำหนดนโยบายและความสำคัญในการนำเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคม มาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาและในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการศึกษา ทำให้เทคโนโลยีการศึกษามีบทบาทอย่างสำคัญร่วมกับการจัดการศึกษาในการสร้างกระบวนการเรียนรู้สำหรับการพัฒนาคนและสังคม เนื่องจากเทคโนโลยีการศึกษาในปัจจุบันสามารถเอื้อต่อการจัดการศึกษาในทุกระบบ รวมทั้งการประยุกต์ใช้งานกิจกรรมเกี่ยวกับการสนับสนุนการศึกษาอื่นๆ ที่รองรับการศึกษาด้วยตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต อีกทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทและมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงความคิด พฤติกรรม ค่านิยม และทัศนคติของคนในประเทศ นอกจากนี้แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติยังสนับสนุนการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอน และการจัดให้มีสื่อและอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่น คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ต่อเชื่อมระบบ และซอฟต์แวร์ รวมทั้งสนับสนุนให้สื่อสารมวลชนต่างๆ ผลิตรายการที่มีคุณภาพเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของประชาชน

จากการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของนักเทคโนโลยีการศึกษาในปัจจุบัน ทำให้เห็นว่างานของนักเทคโนโลยีการศึกษาเป็นงานที่ต้องมีการติดต่อ สื่อสารและปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลต่างๆ ทั้งในหน่วยงานของตนและหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งในการทำงานร่วมกับผู้อื่นนั้นสิ่งสำคัญ

ที่ควรนำมายึดถือปฏิบัติคือเรื่องของจริยธรรม และคุณธรรม เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ร่วมงาน เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ เสริมสร้างศักยภาพในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้งานที่มีประสิทธิภาพ หากแต่ในสภาพปัจจุบันของสังคมไทย ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัตถุและจิตใจ มีผลทำให้วิถีทางการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมดังกล่าวนี้ มีผลกระทบถึงบทบาทและมาตรฐาน ความประพฤติของคน เป็นผลให้บุคคลในวิชาชีพต่างๆ จำนวนไม่น้อยปฏิบัติตนไม่สอดคล้องกับ จรรยาบรรณของวิชาชีพนั้นๆ ดังที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์และสื่อมวลชนทั่วไป และดังที่แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544) ได้กล่าวไว้ว่า ค่านิยมในการปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนาลดน้อยถอยลง โดยเฉพาะสังคมเมืองไม่ค่อยให้ความสำคัญกับคุณธรรม และจริยธรรม ขาดศรัทธาในศาสนาระบบการให้คุณค่าทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป คือ นิยมและเชิดชูเงินตรามากกว่าความดี ลัทธิบริโภคนิยม และการเลียนแบบวิถีชีวิตตะวันตกขยายตัว รวมทั้งมีความนิยมในวัตถุมากขึ้นความเป็นคนไทยลดน้อยลง ขาดระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และจริยธรรมคุณธรรมในการทำงาน ถึงแม้ว่าจรรยาบรรณเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ยากแก่การพิจารณาเห็นพ้องและปฏิบัติตามก็ดี ทุกๆ อาชีพสมควรจะละเลยที่จะสร้างความเห็นพ้องขึ้นในหมู่นักวิชาชีพเดียวกัน เพราะเป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยวางมาตรฐานของกรอบแนวความคิด และความประพฤติของผู้ร่วมวิชาชีพด้วยกันตลอดไปจนกระทั่งจะมีผลเชื่อมโยงไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องในวิชาชีพนั้นๆ ด้วย (นิศา ชูโต, 2526)

ผู้ประกอบการวิชาชีพต่างๆ หลายวิชาชีพได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของจรรยาบรรณจนมีการกำหนดจรรยาบรรณขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในวิชาชีพนั้นๆ เพื่อให้สมาชิกในวิชาชีพนั้นๆ ได้ยึดถือและนำไปปฏิบัติ (บริบูรณ์ บุญหนุน, 2529) เช่น วิชาชีพแพทย์ มี พ.ร.บ.วิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.2526 กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายอาญา ควบคุมโดยแพทยสภา วิชาชีพตุลาการ (กต.) มี พ.ร.บ.ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ.2521 ควบคุมโดยคณะกรรมการตุลาการ (กต.) วิชาชีพของสาขานิติศาสตร์และสื่อสารมวลชนมีจรรยาบรรณนักหนังสือพิมพ์ (จักรวาล ชาญนุงศ์, 2509) สำหรับวิชาชีพครูไม่มีมาตรการในด้านกฎหมายที่ใช้ควบคุมจรรยาบรรณของครูโดยตรง แต่อนุโลมให้ใช้ พ.ร.บ.ข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518 ใช้เป็นมาตรการที่ใช้ในการควบคุมจรรยาบรรณครู และมีสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2529) ฯลฯ

สุมน อมรวิวัฒน์ (2530) ได้กล่าวถึงจรรยาบรรณไว้ในหนังสือการสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ เรื่องกระบวนการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์ : ไตรสิกขา เกี่ยวกับสัมมาอาชีวะ

และจรรยาบรรณว่า “... ทุกวิชาชีพย่อมมีจรรยาบรรณ การทำงานต้องมีคุณธรรม บุคคลที่ทำงานเลี้ยงชีพโดยปราศจากจรรยาบรรณและคุณธรรมนั้น ไม่มีวันจะพบความสุขในชีวิตได้เลย” และอีกตอนหนึ่งว่า “... สัมมาอาชีพจะเป็นศีลที่ช่วยให้คนที่ประกอบอาชีพ โดยชอบดำรงชีวิตอยู่ได้โดยสมบูรณ์ สัมมาอาชีพจะเป็นข้อฝึกหัด และฝึกฝนให้บุคคลทำงานเลี้ยงชีพด้วยวิธีการที่สุจริต และจัดระเบียบการทำงาน ให้สำเร็จราบรื่นไม่คั่งค้าง สับสน ความหมายของสัมมาอาชีพจะจึงมิได้หมายเพียงการประกอบอาชีพอย่างสุจริตและขยันหมั่นเพียรเท่านั้น หากแต่ยังหมายความถึงการดำรงตนอย่างเหมาะสมในงานอาชีพนั้นๆ นั่นคือ การยึดถือจรรยาบรรณในวิชาชีพของตน และการประพฤติตนให้เป็นผู้คู่ควรกับสถานะและหน้าที่นั้นๆ ด้วย”

นอกจากนี้ ไชย ณ พล (2536) ยังได้กล่าวถึงคุณค่าแห่งจรรยาบรรณ โดยเน้นในแง่จรรยาบรรณธุรกิจไว้ด้วยว่า คุณค่าแห่งจรรยาบรรณนั้นเป็นสิ่งที่ประมาณค่ามิได้ ในขณะที่ความพร้อมด้านบุคลากร ทรัพยากร วิทยาการและอื่นๆ เป็นองค์ประกอบแห่งความสำเร็จ จรรยาบรรณก็คือหนทางแห่งความสำเร็จนั่นเอง หากธุรกิจใดปราศจากซึ่งจรรยาบรรณ ผู้ประกอบการจะพบว่ากิจการของตนเต็มไปด้วยปัญหา และมีแนวโน้มที่จะหายนะในที่สุด

จากประโยชน์และคุณค่าของจรรยาบรรณข้างต้นจะพบว่า ผู้ที่ไม่มีจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ จะประสบปัญหาต่างๆ มากมายจนอาจถึงขั้นล้มเหลวในการประกอบวิชาชีพได้ในทางตรงกันข้าม ผู้ที่ประกอบวิชาชีพควบคู่ไปกับจรรยาบรรณจะช่วยให้ผู้ประกอบวิชาชีพสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้เป็นผู้มีจริยธรรม คุณธรรม ช่วยลดปัญหาความวุ่นวายของสังคม ช่วยให้ธุรกิจมีความเจริญก้าวหน้า สร้างความเชื่อถือเกียรติคุณ อันดีงามแก่องค์กร และช่วยยกระดับมาตรฐานวิชาชีพนั้นๆ ให้เป็นที่ยกย่องเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

การประกอบวิชาชีพโดยไม่มีจรรยาบรรณ ทำให้แต่ละคนปฏิบัติตนแตกต่างกันไปตามลักษณะนิสัยของตนเอง ไม่มีกรอบความประพฤติให้สมาชิกยึดถือปฏิบัติตาม หากมีการกระทำผิดหรือไม่ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงาน ก็ไม่มีบทลงโทษทั้งจากฝ่ายบ้านเมือง จากสังคม หรือจากสถาบันวิชาชีพ ดังนั้นการกำหนดจรรยาบรรณ จึงเปรียบเสมือนการตีกรอบให้บุคลากรในสาขาวิชาชีพนี้มีหลักเกณฑ์และเส้นทางเดินที่ถูกต้อง สำหรับยึดถือปฏิบัติในการทำงาน คนที่มีความสามารถในการทำงานและยังยึดถือจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นแนวทางปฏิบัติงาน ย่อมเป็นบุคคลที่จะนำความเจริญมาสู่ตนเอง องค์กร และประเทศชาติ ในทางตรงกันข้าม หากคนที่มีความสามารถหรือคนฉลาดที่ไร้จิตสำนึกแห่งความซื่อสัตย์ และขาดจรรยาบรรณในวิชาชีพย่อมไม่แตก

ต่างจากระเบิดเวลาที่มีพลังอำนาจในการทำลายสังคมและประเทศชาติ (ทีมข่าวการศึกษา หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2541)

จากข้อความข้างต้นที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนั้น ถ้าหากว่านักเทคโนโลยีการศึกษาประพัตติคนไม่ถูกต้องเหมาะสมทั้งในเวลาและนอกเวลาปฏิบัติงาน เช่น การไม่เคารพสิทธิของผู้อื่น ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่รับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ฯลฯ โดยถือว่าเป็นการกระทำที่สร้างความเสื่อมเสีย ความเดือดร้อน และความวุ่นวายในด้านต่างๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อตนเอง วิชาชีพ หน่วยงาน ผู้ร่วมงานและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาถือว่าเป็นความผิดร้ายแรงเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายและสร้างความเสื่อมเสียต่อวิชาชีพเป็นอย่างมาก ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงปัญหาการขาดจรรยาบรรณวิชาชีพของนักเทคโนโลยีการศึกษาที่นักเทคโนโลยีการศึกษานำมาเป็นเกณฑ์มาตรฐานในการกำหนด และควบคุมพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของนักเทคโนโลยีการศึกษา

ดังนั้นจรรยาบรรณจึงเป็นเรื่องที่สำคัญและนักเทคโนโลยีการศึกษาทุกคนควรตระหนักเนื่องจากจรรยาบรรณเป็นส่วนประกอบหนึ่งของวิชาชีพชั้นสูงต่างๆ ไป เช่น ครู อาจารย์ แพทย์ นักสื่อสารมวลชน นักกฎหมาย ฯลฯ (วิจิตร ศรีสอาน, 2539) โดยหากนักเทคโนโลยีการศึกษาทุกคนประพฤติดี ปฏิบัติตนอย่างผู้มีจรรยาบรรณแล้ว ปัญหาความบกพร่องทางจริยธรรมและคุณธรรมของนักเทคโนโลยีการศึกษาก็จะไม่เกิดขึ้น

สมาคมสื่อสารและเทคโนโลยีการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา (AECT) ได้กำหนดจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาไว้ 3 ด้าน ดังนี้

ด้านต่อตนเอง

1. ต้องสนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกได้มีโอกาสในการเรียนรู้เพิ่มเติม และเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีมุมมองที่หลากหลาย
2. ต้องปกป้องสิทธิของแต่ละบุคคลที่จะมีโอกาสในการเข้าถึงวัสดุอุปกรณ์ และมีมุมมองที่หลากหลาย
3. ต้องรับประกันว่าสมาชิกแต่ละคนจะมีโอกาสได้มีส่วนร่วมในโปรแกรมที่เหมาะสม
4. ในการทำธุรกิจส่วนตัวจะต้องคำนึงถึงและปกป้องความเป็นสิทธิส่วนบุคคลและดำรงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีของตนเอง

5. ดำเนินกรรมวิธีอย่างมืออาชีพในการเลือกวัสดุ-อุปกรณ์ และการประเมิน
6. ต้องใช้ความพยายามอย่างมีเหตุผลเต็มความสามารถในการป้องกันอันตรายใดๆ ที่จะเกิดต่อสุขภาพและร่างกาย
7. ต้องส่งเสริมและสนับสนุนในการใช้เทคโนโลยีการศึกษาอย่างมืออาชีพ
8. ต้องดำเนินการออกแบบหรือการเลือกหลักสูตรการศึกษาที่ไม่จำกัดต่อความแตกต่างทางด้านเพศ เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา และต้องสนับสนุนหลักสูตร สื่อการเรียนการสอนให้รองรับกับความหลากหลายของวัฒนธรรม
9. ต้องเลี่ยงพฤติกรรมที่เป็นการแสดงถึงการแบ่งชั้นวรรณะ การล่วงเกินสิทธิส่วนบุคคล ไม่สนใจความรู้สึกของผู้อื่น และต้องไม่ทำให้เกิดการขัดแย้งกับ คุณค่า ศักดิ์ศรี สิทธิและโอกาสของผู้อื่น

ต่อสังคม

1. จะต้องทำหน้าที่อย่างซื่อสัตย์ต่อสถาบัน,องค์กรที่ตนเองเป็นสมาชิก และจะต้องระมัดระวังมิให้เกิดความขัดแย้งระหว่างความคิดเห็นของตนกับองค์กร
2. จะต้องนำเสนอข้อเท็จจริงอย่างเที่ยงตรงเกี่ยวกับสาระทางการศึกษาแก่สาธารณชน
3. ต้องไม่หาผลประโยชน์แก่ตนเอง โดยการแอบอ้างชื่อขององค์กร
4. ต้องไม่รับอามิสสินจ้างที่จะทำให้เกิดความเสื่อมเสียแก่วิชาชีพ และไม่เกื้อหนุนให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้รับประโยชน์โดยมิชอบ
5. ต้องแข่งขันกันภายในวิชาชีพอย่างซื่อสัตย์

ต่อวิชาชีพ

1. ต้องให้ความเสมอภาคต่อสมาชิกในด้านสิทธิและความรับผิดชอบในวิชาชีพ
2. ต้องไม่ใช้อำนาจหรือให้ผลตอบแทนแก่สมาชิกเพื่อเป็นการชักจูงในการลงมติ
3. ต้องไม่ใช้องค์กร สมาคมเป็นแหล่งแสวงหาผลประโยชน์
4. จัดให้มีการแข่งขันในวิชาชีพเพื่อเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ และทักษะของผู้ร่วมงาน
5. ต้องแสดงคุณวุฒิ ความสามารถที่แท้จริงของตนเอง และของผู้ร่วมงาน
6. ปฏิบัติวิชาชีพโดยวิถีทางที่สุจริต
7. ต้องแบ่งงานตามความสามารถของบุคคล หรือมอบหมายงานแก่บุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมต่อการทำงาน หรือบุคคลที่มีความสามารถในการแสดง ศักยภาพของตน

8. แจ้งให้สมาชิกในวิชาชีพได้ทราบถึงกฎหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวิชาชีพ
9. ต้องติดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ และแจ้งให้สมาชิกที่กระทำผิดได้ทราบโดยไม่รั้งรอ และยินดีที่จะให้ปากคำเมื่อได้รับการร้องขอจากทางสมาคม

แต่ถึงแม้ว่า สมาคมสื่อสารและเทคโนโลยีการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา (AECT) ได้กำหนดจรรยาบรรณสำหรับนักเทคโนโลยีการศึกษาไว้แล้ว หากเมื่อนำมาพิจารณารายละเอียดแล้วพบว่ายังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับนักเทคโนโลยีการศึกษาของไทย เนื่องจากในการสร้างจรรยาบรรณนี้เป็นการกำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญที่ทางสมาคมเป็นผู้จัดหาซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ และมีได้ปฏิบัติงานในประเทศไทย ทำให้ผู้เชี่ยวชาญเหล่านั้นมีอาจทราบถึงสภาพแวดล้อมของสังคมไทย ระบบการทำงานของคนไทย อุปนิสัยของคนไทย และไม่ทราบถึงรายละเอียดเกี่ยวกับวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีต่างๆ ของชนชาติไทย ซึ่งมีความแตกต่างเป็นอย่างมากระหว่างชนชาติตะวันตกและชนชาติตะวันออก ดังนั้นจึงควรมีการสร้างจรรยาบรรณสำหรับนักเทคโนโลยีการศึกษาของไทย โดยผู้เชี่ยวชาญทางเทคโนโลยีการศึกษาของไทย ซึ่งจะทำให้ได้จรรยาบรรณที่เหมาะสมสำหรับนักเทคโนโลยีการศึกษาไทย เนื่องจากการกำหนดที่เกิดจากสภาพแวดล้อมของสังคมไทยและเป็นการกำหนดจากความต้องการที่แท้จริงของนักเทคโนโลยีการศึกษาไทย

จากการศึกษางานวิจัยต่างๆ ที่ผ่านมามีพบว่า มีบุคคลผู้สนใจได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับนักเทคโนโลยีการศึกษาไว้มากมาย เช่น บทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาตามการรับรู้ของตนเองและผู้บริหาร บทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาตามการรับรู้ของหัวหน้าหน่วยฝึกอบรม สมรรถภาพของนักเทคโนโลยีการศึกษาที่ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในหน่วยงานภาคเอกชนตามการรับรู้ของตนเองและหัวหน้าหน่วย ฯลฯ แต่ยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยเห็นควรที่จะทำการศึกษาเรื่องจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาจากความคิดเห็นของนักเทคโนโลยีการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อกำหนดสำหรับจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาไทย สำหรับแนวคิดทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจรรยาบรรณนั้น มีอยู่ว่า จรรยาบรรณของพนักงานมืออาชีพจะประสบความสำเร็จหรือพนักงานที่พร้อมที่จะปฏิบัติตามจรรยาบรรณมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการด้วยกัน คือ (T.L.Cooper อ้างถึงใน ติน ปรัชญพฤทธิ, 2540)

1. พนักงานเหล่านั้นเข้าใจความหมายและเนื้อหาของจรรยาบรรณ หรือไม่ (Realization / Understanding)
2. พนักงานเหล่านั้นซึมซาบคุณค่าของจรรยาบรรณหรือไม่ (Internalization)
- และ 3.พนักงานเหล่านั้นยอมปฏิบัติตามจรรยาบรรณหรือไม่ (Practice)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของนักเทคโนโลยีการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา เกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาจากความคิดเห็นที่ได้จากการศึกษาด้วยวิธีการทางการวิจัย เนื่องจากจรรยาบรรณเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการวิชาชีพเป็นผู้ร่วมกันกำหนดขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย ซึ่งเทคนิคเดลฟายสามารถรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยไม่ต้องจัดการประชุม และคำตอบที่ได้มีความน่าเชื่อถือ เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาคำตอบหลายรอบ และสามารถสรุปคำตอบที่ได้มาโดยใช้ค่าทางสถิติจากผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานด้านเทคโนโลยีการศึกษาในหน่วยงานภาครัฐบาล ภาครัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าหากนักเทคโนโลยีการศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของจรรยาบรรณ และประพฤติปฏิบัติตนอย่างผู้มีจรรยาบรรณแล้ว ปัญหาความบกพร่องทางจริยธรรมและคุณธรรมทางวิชาชีพก็จะไม่เกิดขึ้น อีกทั้งจะช่วยทำให้ภาพพจน์ของวิชาชีพดีขึ้น และได้รับการยอมรับจากสังคมว่าวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษาเป็นวิชาชีพชั้นสูง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและนักเทคโนโลยีการศึกษาเกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา
2. เพื่อนำเสนอจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ
  - กลุ่มที่ 1 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาที่ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีการศึกษาทั้งภาครัฐบาล ภาครัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ที่ปฏิบัติงานในหน้าที่นักเทคโนโลยีการศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี
  - กลุ่มที่ 2 เป็นนักเทคโนโลยีการศึกษาที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทั้งภาครัฐบาล ภาครัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ที่ปฏิบัติงานในหน้าที่นักเทคโนโลยีการศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

2. จรรยาบรรณที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้จำแนกเป็น 5 ด้าน คือ

- 2.1 จรรยาบรรณต่อตนเอง
- 2.2 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมงาน
- 2.3 จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน
- 2.4 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ
- 2.5 จรรยาบรรณต่อสังคม

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. จรรยาบรรณ หมายถึง ประมวลความประพฤติ หรือกิริยาที่ควรประพฤติ ซึ่งกำหนดไว้เป็นมาตรฐาน โดยกลุ่มวิชาชีพของตน เพื่อยึดถือเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติ ของสมาชิกในกลุ่มวิชาชีพ เพื่อคงไว้ซึ่งเกียรติคุณของวิชาชีพนั้นๆ

2. จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง ประมวลความประพฤติที่เป็นมาตรฐานที่นักเทคโนโลยีการศึกษาร่วมกันสร้างขึ้น เพื่อเป็นแนวทางยึดถือประพฤติปฏิบัติว่าสิ่งใดพึงปฏิบัติสิ่งใดพึงละเว้น อย่างมีขอบเขตและชัดเจนสำหรับเป็นเครื่องมือยึดเหนี่ยวใจให้มีคุณธรรมและจริยธรรม ในแนวทางที่จะอำนวยประโยชน์สุขทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นในสังคม

3. นักเทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ การออกแบบ การผลิต การใช้ และการพัฒนาสื่อต่างๆ ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน ตลอดจนประเมินผลและให้คำแนะนำแก่ผู้อื่นเกี่ยวกับสื่อได้อย่างมีระบบ

4. จรรยาบรรณต่อตนเอง หมายถึง ประมวลความประพฤติซึ่งกำหนดไว้เป็นมาตรฐาน โดยกลุ่มวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อให้ นักเทคโนโลยีการศึกษายึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ ต่อตัวนักเทคโนโลยีการศึกษาเอง

5. จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมงาน หมายถึง ประมวลความประพฤติซึ่งกำหนดไว้เป็นมาตรฐานโดยกลุ่มวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อให้ นักเทคโนโลยีการศึกษายึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานของนักเทคโนโลยีการศึกษา

6. จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน หมายถึง ประมวลความประพฤติซึ่งกำหนดไว้เป็นมาตรฐานโดยกลุ่มวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อให้ นักเทคโนโลยีการศึกษายึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อหน่วยงานที่นักเทคโนโลยีการศึกษาสังกัดอยู่

7. จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ หมายถึง ประมวลความประพฤติซึ่งกำหนดไว้เป็นมาตรฐาน โดยกลุ่มวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อให้ นักเทคโนโลยีการศึกษายึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา

8. จรรยาบรรณต่อสังคม หมายถึง ประมวลความประพฤติซึ่งกำหนดไว้เป็นมาตรฐาน โดยกลุ่มวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อให้นักเทคโนโลยีการศึกษายึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ ต่อสังคมและประเทศชาติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อให้นักเทคโนโลยีการศึกษานำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติ
2. เป็นข้อมูลให้สมาคมเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาแห่งประเทศไทยนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา
3. เป็นข้อมูลให้สถาบันการศึกษาที่ผลิตนักเทคโนโลยีการศึกษาได้แนวทางสำหรับการพัฒนานักเทคโนโลยีการศึกษาให้พร้อมสำหรับการประกอบวิชาชีพ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการศึกษาจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและรวบรวมเอกสารจากตำรา งานวิจัย และรายงานต่างๆ โดยเรียงเรียงเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการวิจัยเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 นักเทคโนโลยีการศึกษา

ตอนที่ 2 วิชาชีพกับจรรยาบรรณ

ตอนที่ 3 จรรยาบรรณวิชาชีพต่างๆ

ตอนที่ 4 เทคนิคเคลฟาย

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 นักเทคโนโลยีการศึกษา

นักเทคโนโลยีการศึกษาคือบุคคลสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากนักเทคโนโลยีการศึกษาเปรียบเสมือนผู้ออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนโดยนำวิธีการต่างๆ มาประยุกต์ใช้อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงคุณลักษณะหน้าที่ บทบาท และแนวโน้มบทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาไว้ดังนี้

1.1 คุณลักษณะของนักเทคโนโลยีการศึกษา

เป็รื่อง กุมุท (อ้างถึงใน กมล เวียสุวรรณ และนิตยา เวียสุวรรณ, 2542) กล่าวว่า ผู้ที่จะเป็นนักเทคโนโลยีการศึกษาไม่ว่าจะเป็นใครก็ตาม ควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีจิตใจกว้าง และยอมรับความเปลี่ยนแปลงในงานที่ดำเนินอยู่เพื่อความเจริญขึ้นของงาน
2. มีจิตใจแสวงหาเส้นพรมแดนใหม่ และวิธีการที่มีประสิทธิภาพของงานที่ทำอยู่เสมอ
3. มีจิตใจเป็นนักวิทยาศาสตร์ และใช้วิธีวิทยาศาสตร์หรือการวิเคราะห์ระบบในการทำงาน
4. มีความรอบรู้เรื่องสื่อการศึกษา และเทคนิคต่างๆ เป็นอย่างดี

วิจิตร ศรีสะอ้าน (2524) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของนักเทคโนโลยีการศึกษาว่า ควรมีความเข้าใจในเรื่องสื่อ สามารถนำมาประยุกต์ให้เข้ากับระบบการศึกษา มีประสบการณ์และมีความรู้ภาคปฏิบัติ เพราะต้องทำงานร่วมกับพวก

วีระ ไทยพานิช (2530) กล่าวถึงความต้องการของตลาดแรงงานทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาว่า ต้องการบุคลากรที่มีสมรรถภาพหรือคุณสมบัติอย่างกว้างๆ กล่าวคือ นักเทคโนโลยีการศึกษาไม่ว่าจบจากการศึกษาระดับใด ควรมีความรู้พื้นฐานทางด้านเทคโนโลยี การศึกษาตลอดจนหลักสูตร หลักการศึกษา การสอน การสื่อสาร และเทคโนโลยีที่กำลัง วัฒนาการอยู่ตลอดเวลา ต้องนำสังคมวิทยา มานุษยวิทยา มาใช้เป็นพื้นฐานเพื่อที่จะเป็นนักแก้ปัญหา นักเทคโนโลยีการศึกษาควรจะเป็นนักคิดเพื่อแก้ปัญหา เป็นนักปฏิบัติการ (บริการ ผลิต การจัดการ การออกแบบสื่อ และการบริหาร) โดยประยุกต์ความรู้พื้นฐานที่สัมพันธ์กันมาใช้ นอกจากนี้ ยังต้องเป็นนักวิจัย นักพัฒนา นักคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเป็นนักเผยแพร่ นำความรู้หรือข่าวสารที่เป็นประโยชน์ออกไปสู่วงกว้าง

สุภาพ วาดเขียน (อ้างถึงใน วีระ ไทยพานิช, 2530) กล่าวถึงคุณลักษณะของนักเทคโนโลยีการศึกษาว่า ควรเป็นบุคคลที่ 1. เป็นเลิศทางบริการ คือ บริการให้จิตใจ 2. ชำนาญการผลิต ทั้งด้านวัสดุโสต และทัศนะ กราฟิก ผลิตวิดีโอ มีความสามารถทั้งด้านการผลิตและให้คำปรึกษา 3. คิดวิธีรักษาให้ถาวร เมื่อมีวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ สิ่งสำคัญต้องเก็บรักษาให้ถูกต้อง เพื่อความคงทน คุ่มค่า สะดวกต่อการใช้งาน 4. หมั่นประชาสัมพันธ์ควรประชาสัมพันธ์ถึงงานในหน่วย และเมื่อมีอะไรใหม่ ก็ควรประชาสัมพันธ์ให้ทราบ 5. ขยันทำวิจัย เพื่อศึกษาปัญหาในการทำงาน หากไม่มีเวลา อาจจะไปศึกษาผลงานวิจัยใหม่ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้

สรุปได้ว่า นักเทคโนโลยีการศึกษา ควรมีความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยีการศึกษา การสื่อสาร หลักการศึกษา และจิตวิทยา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทันสมัย มีความสามารถในการแก้ปัญหา สามารถบูรณาการความรู้ต่างๆ มาประยุกต์ใช้ ติดตามข่าวสารและเทคโนโลยีที่พัฒนาอยู่ตลอดเวลา และเป็นนักวิจัยและพัฒนาพร้อมทั้งเผยแพร่ข่าวสารที่เป็นประโยชน์สู่สังคม

1.2 หน้าที่ของนักเทคโนโลยีการศึกษา

บุญเลิศ ดาศรี (2524) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ของนักเทคโนโลยีการศึกษาดังนี้

1. แนะนำและวางแผนการใช้วัสดุ อุปกรณ์ทางโสตทัศนูปกรณ์ให้วิทยากรเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพของการสอน
2. มอบหมายและกำกับดูแลงานจัดทำโสตทัศนูปกรณ์เพื่อใช้ในการศึกษา
3. วางระบบและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเก็บรักษาและปรับปรุง วัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้

มศว. สงขลา (2527 อ้างถึงใน กมล เวียสุวรรณ และนิตยา เวียสุวรรณ, 2542) ได้สรุปหน้าที่ของนักเทคโนโลยีการศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารดังนี้

1. มีหน้าที่ในด้านบริการการใช้เครื่องมือ การผลิตสื่อการสอน การบำรุงรักษา จัดฝึกอบรม และให้บริการในด้านความรู้ความชำนาญเฉพาะอย่าง เช่น วิธีการผลิตสื่อการสอนชนิดต่างๆ
2. มีหน้าที่ทางด้านการใช้วิธีเป็นระบบ เช่น การแก้ปัญหาทางด้านการเรียนการสอน ให้คำปรึกษาแก่ครูทุกๆ ไป
3. มีหน้าที่ด้านการประชาสัมพันธ์ รณรงค์ให้ครูเห็นความสำคัญของการใช้สื่อการสอน และประชาสัมพันธ์ด้านอื่นๆ

อิริคสัน (Erickson, 1959 อ้างถึงใน กมล เวียสุวรรณ และนิตยา เวียสุวรรณ, 2542) กล่าวว่า นักเทคโนโลยีการศึกษานอกจากมีหน้าที่ด้านบริหารแล้วต้องมีหน้าที่ด้านอื่นๆ อีกเช่น

1. ให้คำแนะนำ กำหนดนโยบายการบริหารงาน
2. วางโครงการระยะยาวเกี่ยวกับการจัดหาเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนะให้แก่วิทยากรเพื่อนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน
3. วางมาตรการในการใช้โสตทัศนูปกรณ์
4. ดำเนินการอบรมครูประจำการ เป็นที่ปรึกษาแก่อาจารย์ผู้สอน และสนใจหรือจัดอบรมให้มีทักษะในการใช้โสตทัศนูปกรณ์
5. เตรียมประชุมปรึกษาเกี่ยวกับโสตทัศนศึกษา ร่วมกันศึกษานิเทศก์อาจารย์ใหญ่ และคณะกรรมการต่างๆ
6. จัดทำงบประมาณและจัดหาเงินทุน

7. จัดสิ่งอำนวยความสะดวกภายในอาคาร
8. วางมาตรการหรือกรรมวิธีในการเลือกซื้อวัสดุอุปกรณ์
9. จัดหาบุคลากรของศูนย์โสตทัศนูปกรณ์
10. กำหนดเนื้อที่ภายในศูนย์โสตทัศนูปกรณ์

1.3 บทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษา

สมาคมสื่อสารและเทคโนโลยีการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา (AECT) ได้กล่าวถึงบทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาไว้ว่า นักเทคโนโลยีการศึกษาต้องปฏิบัติงานเทคโนโลยีการสอน บุคลากรจึงควรสามารถเป็นผู้นำในการออกแบบ (Design) การปฏิบัติให้บังเกิดผลสมบูรณ์ (Implementation) และการประเมินผล (Evaluation) จัดการศึกษาด้วยการใช้สื่อเป็นอย่างดี ความสำเร็จหรือล้มเหลวในการจัดการศึกษาในอนาคตขึ้นอยู่กับข้อกำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรและแหล่งทรัพยากรที่คนกลุ่มนี้นำมาใช้ในการศึกษา นอกจากนี้ยังกล่าวถึงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของนักเทคโนโลยีการศึกษาในด้านต่างๆ 9 ด้านคือ 1.การบริหารหน่วยงาน (Organization Management) 2. การบริหารบุคคล (Personal Management) 3. การวิจัย (Research) 4. การออกแบบ (Design) 5. การผลิต (Production) 6. การประเมินผลและเลือกใช้ (Evaluation & Selection) 7. การสนับสนุนและการจัดหา (Support & Supply) 8. การใช้ (Utilization) 9. การเผยแพร่ (Dissemination) (AECT, 1977)

Ely (1989 อ้างถึงใน วรณรัตน์ คงเจริญ, 2544) ได้จำแนกหน้าที่รับผิดชอบของนักเทคโนโลยีการศึกษาไว้ดังนี้

1. ด้านพัฒนาโปรแกรมการเรียนการสอน โดยเน้นทางด้าน การออกแบบ การวิจัย การประเมินผลและการใช้ รวมไปถึงหน้าที่ของผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและที่ปรึกษาสื่อ
2. ด้านการพัฒนาการผลิตสื่อ โดยเน้นทางด้านการผลิต เช่น ช่างศิลป์ ช่างถ่ายภาพ โปรแกรมเมอร์ ผู้กำกับโทรทัศน์
3. ด้านการจัดการสื่อ เน้นในด้านการจัดองค์ประกอบและงานบุคคล การสนับสนุน การเผยแพร่ และการใช้สื่อ
4. การเป็นเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมให้กับนักเทคโนโลยีการศึกษา มีหน้าที่ในการจัดฝึกอบรม และจัดเตรียมบุคลากรด้านเทคโนโลยีการศึกษา

ชม ภูมิภาค (อ้างถึงใน วีระ ไทยพานิช, 2530) กล่าวว่า นักเทคโนโลยีการศึกษาควรจะต้องมีหน้าที่และบทบาท 2 ด้านคือ

1. ด้านวิชาการ นักเทคโนโลยีการศึกษาต้องมีความรู้ความสามารถดังนี้ 1.1 มีความรู้ในทฤษฎีและวิธีการทางเทคโนโลยีการเรียนการสอน 1.2 มีความรู้เรื่องการพัฒนาหลักสูตร 1.3 มีความรู้ในทฤษฎีการเรียนการสอน 1.4 มีความรู้ในทักษะการเผยแพร่ และการให้ข่าว 1.5 มีความรู้ทางบรรณารักษ์ 1.6 มีความรู้ความสามารถในการนิเทศ 1.7 มีความสามารถในการออกแบบ ผลิตสื่อ หรือระบบการเรียนการสอน 1.8 มีความสามารถในด้านการวิจัย และสามารถนำผลการวิจัยมาใช้

2. ด้านปฏิบัติ นักเทคโนโลยีการศึกษาต้องมีลักษณะต่างๆ ดังนี้ 2.1 มีน้ำใจให้บริการ และเป็นประชาธิปไตย 2.2 มีความอดทนอดกลั้น ยืดหยุ่นแท้จริง ไตร่ตรอง รอบคอบ รู้ปัญหาและวิธีแก้ปัญหา 2.3 ใฝ่เรียนรู้ ติดตามข่าวสารและเหตุการณ์ปัจจุบัน ทันสมัย 2.4 มุ่งความสมบูรณ์เป็นนักพัฒนา มีความริเริ่มสร้างสรรค์

นอกจากนี้ยังควรมีความรู้ด้านการบริหารองค์การ รู้วัตถุประสงค์ นโยบายขององค์การ ดำเนินการวางแผนเกี่ยวกับองค์การ และควรมีความรู้ด้านการบริหารบุคคล รู้ว่าหน้าที่ใด ต้องการบุคลากรลักษณะใด การเลื่อนตำแหน่ง การให้ขวัญกำลังใจและการประเมินบุคลากร และองค์การ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2526) ได้กำหนดบทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาไว้ว่า เป็นผู้ช่วยกำหนดระบบการผลิตสื่อการสอน วางแผนการผลิตและการใช้สื่อการสอน รวมถึงพิจารณาคุณภาพ ความรู้ เนื้อหาและประสบการณ์

มนัส บุญประกอบ (อ้างถึงใน วีระ ไทยพานิช, 2530) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของนักเทคโนโลยีการศึกษาว่า ควรเป็นบุคคลที่ จัดบริการสื่อ จัดหาสื่อการเรียนการสอน คำว่า จัดหาสื่อนี้ หมายรวมถึงการผลิตขึ้นด้วย และต้องให้บริการให้คำแนะนำในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

สุวิมล วัชรภักย์ (2524) ได้กล่าวถึง บทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาในฐานะผู้เชี่ยวชาญทางสื่อการสอนซึ่งเป็นผู้ที่จบการศึกษาสาขาสื่อการสอน คือ 1. วางแผนการผลิตวัสดุ รวมทั้งการเขียนบทภาพยนตร์ โทรทัศน์ สไลด์ 2. ช่วยให้คำแนะนำในการเลือกใช้อุปกรณ์ให้ถูกต้อง เพื่อให้การใช้อุปกรณ์มีประสิทธิภาพที่สุด 3. เป็นผู้ให้คำแนะนำ ให้ความรู้เกี่ยวกับ

วิทยาการสมัยใหม่ 4. ดำเนินการติดตามผลการใช้สื่อ 5. วิจัยเรื่องเกี่ยวกับสื่อการสอน เพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการและการผลิตสื่อการสอน 6. วัดและประเมินผลสื่อต่างๆ ที่ผลิตขึ้น

จะเห็นได้ว่านักเทคโนโลยีการศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างมากในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นผู้ออกแบบการสอน มีบทบาทในการนำเทคโนโลยีต่างๆ มาประยุกต์ใช้อย่างมีระบบมา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ วางแผน ดำเนินการ และประเมินผลกระบวนการศึกษาทั้งหมด

1.4 แนวโน้มบทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษา

จากการประมวลงานวิจัยและเอกสารต่างๆ แนวโน้มของนักเทคโนโลยีการศึกษาที่ควรจะเป็นมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เป็นนักพัฒนาการสอน นักเทคโนโลยีการศึกษาจะต้องเป็นนักคิด นักออกแบบสื่อการเรียนการสอนหรือสิ่งต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น และนักเทคโนโลยีการศึกษาจะต้องพัฒนาความสามารถของตนเองให้ก้าวทันต่อวิทยาการสมัยใหม่ด้วย
2. เป็นผู้มีความรู้ในการวิจัย สามารถทำการวิจัยและพัฒนางานที่ทำอยู่ให้เจริญก้าวหน้าโดยเน้นการวิจัยที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้ในวงการเทคโนโลยีการศึกษา
3. มีความสามารถในการบริหารองค์กร บุคคล โครงการ เพื่อพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพ
4. เป็นผู้ให้บริการนักเทคโนโลยีการศึกษาเกี่ยวกับการใช้สื่อ อาทิเช่น การเลือกซื้อ การเตรียมอุปกรณ์ การจัดระบบการใช้สื่อต่างๆ รวมถึงการให้คำปรึกษาและคำแนะนำเกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษาในเรื่องต่างๆ แก่นักเทคโนโลยีการศึกษา
5. เป็นผู้ให้การฝึกอบรมแก่บุคลากรในหน่วยงาน เพื่อเผยแพร่ความรู้ในการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการศึกษา
6. เน้นการใช้วิธีวิเคราะห์ระบบ ได้แก่ การวิจัยศึกษาปัญหาและองค์ประกอบ ตลอดจนถึงความสัมพันธ์ของการปฏิบัติที่มุ่งไปสู่ผลให้บรรลุจุดมุ่งหมาย
7. เน้นย้ำความสำคัญในเรื่องธรรมชาติของมนุษย์ เข้าใจในเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้ เพื่อจัดหาวิธีการที่เหมาะสมในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล
8. ส่งเสริมการใช้แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยการใช้สื่อที่เหมาะสมมาเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการศึกษา

จะเห็นได้ว่าแนวโน้มนักเทคโนโลยีการศึกษาดังกล่าว ทำให้นักเทคโนโลยีการศึกษาต้องมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองเพื่อให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนอกจากการพัฒนาตนเองแล้วสิ่งที่นักเทคโนโลยีการศึกษาควรคำนึงถึงการพัฒนาหน่วยงานด้านเทคโนโลยีการศึกษา การพัฒนาวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา โดยการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นมาตรฐานและอยู่ในกรอบศีลธรรมอันดี โดยสิ่งที่จะเป็นตัวกำหนดแนวทางในการประพฤติปฏิบัติก็คือ จรรยาบรรณวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อให้สังคมได้ตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษาต่อการศึกษาของประชาชนทุกคนในสังคม

ตอนที่ 2 วิชาชีพกับจรรยาบรรณ

ในตอนี่ 2 นี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงวิชาชีพและจรรยาบรรณ โดยแบ่งเป็นหัวข้อดังนี้

2.1 วิชาชีพ ซึ่งจะกล่าวถึง ความหมายและองค์ประกอบวิชาชีพ ลักษณะของวิชาชีพ

2.2 จรรยาบรรณ ซึ่งจะกล่าวถึง ความหมาย ความเหมือนและแตกต่างระหว่างจรรยาบรรณกับจริยธรรม ศีลธรรม และวัฒนธรรม ความสำคัญของจรรยาบรรณ มาตรฐานจรรยาบรรณ กฎบัตรจรรยาบรรณ

2.1 วิชาชีพ

ความหมายและองค์ประกอบของวิชาชีพ

วิชาชีพ หมายถึง อาชีพที่ต้องใช้ความรู้ มีหลักวิชาเพื่อการปฏิบัติทางวิชาชีพเป็นศาสตร์ เฉพาะ จะมีความแหลมคมและชัดเจนมาก แต่วิชาชีพที่ต้องใช้ศาสตร์หลายศาสตร์ผสมกัน อาจมีความแหลมคมน้อย

องค์ประกอบหรือลักษณะสำคัญของศาสตร์ที่จะเป็นวิชาชีพ คือ การมีเนื้อหาวิชากว้างขวาง และใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มีระยะเวลาในการฝึกฝน อาศัยความรับผิดชอบและต้องมีจรรยาบรรณของวิชาชีพ (สำนักเลขาธิการคุรุสภา 2529: 6)

จิตติ ติงศภทิพย์ (2524 : 113) ได้กล่าวถึง ความหมายของวิชาชีพไว้ว่า การงานอันเป็นวิชาชีพ หมายถึง งานที่ต้องใช้ความรู้พิเศษ ทางวิชาการในส่วนความคิด ไม่ใช่ในทางกำลังกาย

มีผลเป็นการผูกขาดทำได้แต่บุคคลผู้มีคุณสมบัติอันเหมาะสม เป็นการจำกัดจำนวนอยู่ในตัวเอง เหตุนี้จึงต้องมีอุดมคติที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพ แม้การประกอบวิชาชีพนั้นจำเป็นเพื่อความอยู่ดี กินดีของตนและครอบครัว ผู้ประกอบวิชาชีพนั้นๆ ก็จะต้องไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว เป็นใหญ่มากกว่าเห็นแก่ประโยชน์ของประชาชน

ลอบ หุตาบกูร (2521 : 91-92) ให้ความหมายของวิชาชีพไว้ดังนี้ คำว่า วิชาชีพ หรือ Profession หมายถึง บริการของอาชีพหนึ่งๆ ในระดับสถาบันของสังคม ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีหน้าที่ให้บริการเฉพาะด้าน ซึ่งต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญแท้จริงในการนั้นเพื่อประกันประสิทธิผลของบริการและความปลอดภัยของสังคม
2. เป็นบริการในสิ่งที่มีความสำคัญ และเป็นพื้นฐานของชีวิตมนุษย์ ซึ่งสังคมพยายามจัดสรรขึ้น เพื่อให้บริการแก่สมาชิกตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง เช่น การแพทย์ การพยาบาล การทนายความ ตุลาการ การศึกษา ฯลฯ และจะเพิ่มพูนมากขึ้นตามความเจริญในอารยธรรม ความก้าวหน้าทางวิชาการและเศรษฐกิจของแต่ละสังคม
3. เป็นบริการที่ต้องการธรรมจรรยาที่สูงพอของผู้ให้บริการ เพราะความมีสิทธิ์เฉพาะในการให้บริการนั้นๆ ผู้ให้บริการจะต้องมีทั้งความรู้ ความสามารถในการบริการ มีวิจรรย์ญาณและคุณธรรมเป็นเชื้อถือ ไว้วางใจได้ว่าจะไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ไม่ก่อความเสียหายให้แก่ผู้รับบริการและสังคมโดยส่วนรวม

ลักษณะของวิชาชีพ

การที่จะกำหนดว่าอาชีพใดเป็นวิชาชีพหรือไม่นั้น ได้มีผู้ให้หลักเกณฑ์หรือลักษณะของวิชาชีพไว้หลายท่านด้วยกัน เช่น

เอฟเวอร์เรท ฮิว (Everett Hughe อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2528) กล่าวว่า วิชาชีพเป็นสัญลักษณ์ของความคิดที่ปรารถนาหรือต้องการที่จะทำงานทั่วไปหรือส่วนตัว เพราะว่าอาชีพที่มีเกียรติมากนั้นเราเรียกว่า “วิชาชีพ” วิชาชีพชั้นสูงที่จัดไว้ได้แก่ แพทย์ วิศวกร สถาปนิก เป็นต้น

H. Wilensky และ G. Ritzer and H.M. Trice (อ้างถึงใน ดิน ปรัชญพทท์, 2540) กล่าวว่า งานใดที่จะได้ชื่อว่าเป็นวิชาชีพหรือไม่ จำเป็นต้องมีลักษณะตรงตามเกณฑ์ต่างๆ อย่างน้อยที่สุด 18 เกณฑ์ด้วยกันคือ

1. มีการประกอบอาชีพเต็มเวลา กล่าวคือ ต้องอุทิศเวลาให้กับอาชีพนั้นๆ อย่างเต็มที่ นั่นก็คือ มีการปฏิบัติงานที่ต่อเนื่องและได้รับค่าตอบแทนอย่างสม่ำเสมอ
2. มีการจัดแผนงานการศึกษาโดยสมาคมวิชาชีพ หมายถึงมีการศึกษาในระดับอุดมศึกษา
3. สถานภาพของสมาคมวิชาชีพ ต้องมีกฎหมายรองรับ เพื่อให้มีผลผูกมัดทางกฎหมาย ซึ่งจะทำให้สาธารณชนยอมรับ กับทั้งยังเป็นการปกป้องอาชีพ และป้องกันมิให้ผู้ประกอบอาชีพนั้นเอาเปรียบลูกค้าหรือประชาชน
4. การมีจรรยาบรรณวิชาชีพ หรือมาตรฐานความประพฤติทางวิชาชีพ
5. การมีองค์ความรู้ที่เป็นระบบหรือองค์ความรู้ที่เป็นระบบหรือองค์ความรู้ที่เป็นทฤษฎี ซึ่งได้มีการสั่งสมมาเป็นเวลานาน
6. การเป็นที่ยอมรับของสังคม วิชาชีพนิยมที่สมบูรณ์มีพื้นฐานอยู่บนความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความเป็นปณัย และความยุติธรรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เองซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้คนและรัฐบาลมีความศรัทธาและยอมรับ
7. การมีความรอบรู้ในวิชาชีพ ความรอบรู้ดังกล่าวรวมถึงความรอบรู้แบบเบ็ดเสร็จ (absolute expertise) และความรอบรู้เกี่ยวกับแนวโน้ม (relevant expertise)
8. การให้บริการตามมาตรฐานวิชาชีพ ปริมาณ คุณภาพ สนนราคา และเงื่อนไขการจ่ายเงิน ควรเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ
9. การมีความเป็นอิสระในวิชาชีพ การตัดสินใจในการปฏิบัติงานมีพื้นฐานอยู่บนข้อเท็จจริงและมาตรฐานวิชาชีพโดยปราศจากความรักและความแค้น (Sine ira et studio) และไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้หนึ่งผู้ใดหรือของอคติที่บังพวng
10. การได้รับการศึกษาตามสาขาวิชาที่ตนใช้ในการประกอบอาชีพ นั่นก็คือ มืออาชีพจะต้องรู้แจ้งแทงทะลุ ลุ่มลึก กว้างและไกลหรือที่ภาษาพระเรียกว่า “ปฏิเวธ” (Well-roundedness)
11. การมีผู้คอยสนับสนุนในการประกอบอาชีพ ซึ่งอาจหมายถึงครู อาจารย์ รุ่นพี่ หรือบุคคลที่เคารพนับถือ
12. มีการวางแผนล่วงหน้าที่จะประกอบอาชีพ ซึ่งหมายถึงการเตรียมตัวเตรียมใจที่จะประกอบอาชีพในสาขาวิชาที่ตนเรียนมาอย่างเต็มที่
13. มีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน ซึ่งหมายถึง การมีความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพที่ได้วางแผนไว้แล้วในข้อ (12)
14. มีความกระตือรือร้นในวิชาชีพ ซึ่งอาจแสดงให้เห็นจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาคม วิชาชีพ และการอ่านเขียนบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ

15. การประพฤติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งมีอาชีพจะต้องปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบวินัยขนบธรรมเนียม ศีลธรรมและวินัยที่บุคคลในแวดวงวิชาชีพถือว่าเป็นสิ่งที่ตั้งามควรยึดถือและปฏิบัติตาม

16. การมีความจงรักภักดีและผูกพันในวิชาชีพ ซึ่งอาจรวมถึงการยึดมั่นอยู่กับวิชาชีพของตนอย่างไม่เปลี่ยนแปลง การผลักดันให้บุคคลอื่นหันมาประกอบอาชีพเดียวกับตนและคอยเป็นหูเป็นตาหรือคอยปกป้องวิชาชีพให้รอดพ้นจากการโจมตีของบุคคลภายนอกด้วย

17. การมองเห็นอนาคตในการประกอบอาชีพ ซึ่งรวมถึงการมีเส้นทางอาชีพ (career path) ไว้ล่วงหน้า

18. การมีความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพของตน
จะสังเกตได้ว่าในบรรดาเกณฑ์วิชาชีพทั้ง 18 เกณฑ์ ข้างต้นนั้น มีอยู่ 2 เกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับจรรยาบรรณ คือ ข้อ (4) และ ข้อ (15) เราจึงอาจกล่าวได้ว่าจรรยาบรรณนั้นเป็นองค์ประกอบย่อยของวิชาชีพ

ยนต์ ชุ่มจิต (2526) ได้กล่าวถึงวิชาชีพไว้ในหนังสือปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครูว่ามีลักษณะดังนี้

1. มีจรรยาบรรณ (Code of Ethics) ไว้ควบคุมพฤติกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพ เช่น แพทย์ก็มีจรรยาแพทย์ อาชีพทนายความ หรือนักกฎหมายก็มีจรรยาบรรณของนักกฎหมาย เป็นต้น

2. ระยะเวลาการศึกษาอบรมยาวนาน (Professional Training) ผู้ประกอบอาชีพขั้นสูงต้องใช้เวลาในการอบรมและพัฒนาในสถาบันอุดมศึกษาเป็นเวลานานพอสมควร อย่างน้อยเป็นเวลา 4 ปี หลังจากระดับมัธยมศึกษา

3. ความเป็นอิสระในการประกอบอาชีพ (Professional Autonomy) ผู้ประกอบวิชาชีพขั้นสูงทุกชนิด สามารถใช้ความรู้ความสามารถทางวิชาการและการตัดสินใจ พิจารณางานในหน้าที่ด้วยตนเอง

4. มีองค์การพิทักษ์ผลประโยชน์ (Professional Organization) ผู้ประกอบวิชาชีพขั้นสูงทุกคนจะได้รับความคุ้มครอง สวัสดิภาพ และส่งเสริมความสามารถของตนจากองค์กรพิทักษ์ผลประโยชน์ เช่น นักกฎหมายมีเนติบัณฑิตสภา เป็นต้น

5. ให้บริการแก่สังคม (Social Service) ผู้ประกอบวิชาชีพขั้นสูงจะต้องให้บริการแก่สังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม

6. ใช้วิธีแห่งปรัชญาในการให้บริการ (Intellectual Methods) หมายความว่า ในการปฏิบัติต่อผู้รับบริการของวิชาชีพนั้น ต้องอาศัยความรู้และสติปัญญาเป็นพื้นฐานสำคัญมากกว่าการใช้ทักษะหรือความชำนาญเพียงด้านเดียว

สรุปได้ว่า อาชีพที่เป็น วิชาชีพ นั้นกำหนดให้เมืองค์กร หรือสถาบันวิชาชีพรองรับ และมีการกำหนดมาตรฐานของความประพฤติของผู้อยู่ในวงการวิชาชีพ ซึ่งเรียกว่า จรรยาบรรณ ส่วนลักษณะวิชาชีพที่สำคัญคือ เป็นอาชีพที่มีศาสตร์ชั้นสูงรองรับ มีการศึกษาค้นคว้าวิจัยและพัฒนา วิชาชีพ มีการจัดการสอนศาสตร์ดังกล่าวทั้งการสอนด้วยทฤษฎีและปฏิบัติ จนผู้เรียนเกิดความชำนาญและมีประสบการณ์ในศาสตร์นั้นๆ นอกจากนี้ต้องมีเมืองค์กรหรือสมาคมวิชาชีพ ตลอดจนมีจรรยาบรรณวิชาชีพ เพื่อให้สมาชิกในวิชาชีพดำเนินชีวิตตามหลักมาตรฐานดังกล่าว

2.2 จรรยาบรรณ

ความหมายของจรรยาบรรณ

กระทรวงศึกษาธิการ (2522) ได้กล่าวถึงจรรยาบรรณไว้ดังนี้ “จรรยาบรรณ เป็นคำสมาสมาจากคำ จรยกับบรรณ คำว่าจรยา หมายถึง ความประพฤติปฏิบัติที่ควรประพฤติ คำว่าบรรณ หมายถึง หนังสือ ดังนั้น คำว่าจรรยาบรรณ จึงหมายถึง หนังสือแสดงความประพฤติหรือข้อกำหนดปฏิบัติที่ควรประพฤติ”

กู๊ด (Good, 1973) ได้เขียนไว้ใน Dictionary of Education ว่า จรรยาบรรณ หมายถึง ความประพฤติที่ดีงาม ซึ่งกำหนดขึ้นเพื่อให้เป็นมาตรฐานการปฏิบัติอย่างมีขอบเขตและชัดเจน โดยความเห็นชอบของบุคคลหรือกลุ่มผู้สร้างและถือปฏิบัติเป็นมาตรฐานทางความประพฤติของบุคคลหรือกลุ่มนั้นๆ

ชำเลื่อง วุฒิจันทร์ (2524 อ้างถึงใน พันพัชร ปิ่นจินดา, 2538) เขียนไว้ในหลักการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักเรียนว่า จรรยาบรรณ คือ เครื่องยึดเหนี่ยวใจบุคคลให้มีคุณธรรมและจริยธรรม

ไชย ณ พล (2539) ให้ความหมายว่า จรรยาบรรณ หมายถึง มาตรฐานคุณค่าแห่งความดีงามของการกระทำหนึ่งๆ และหรือพฤติกรรมโดยรวม

ปรีชา เศรษฐีธร (2523) ให้ความหมายว่า จรรยาบรรณ หมายถึง หนังสือแสดงความประพฤติหรือข้อกำหนดกิริยาที่ควรประพฤติ

ผกา สัตยธรรม (2544) ให้ความหมายว่า จรรยาบรรณ คือ ความประพฤติที่ผู้ประกอบวิชาชีพต่างๆ ได้กำหนดหลักปฏิบัติขึ้นเพื่อรักษาชื่อเสียง เกียรติคุณของวิชาชีพนั้นๆ โดยบัญญัติหรือเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525) ได้ให้ความหมายตามรูปศัพท์ไว้ว่า “จรรยา หมายถึง ความประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติในหมู่คณะ” ส่วนคำว่า “จรรยาบรรณ หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพการงานแต่ละอย่างกำหนดขึ้น เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง และฐานะของสมาชิก อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้”

เพ็ญศรี วายวานนท์ (2536 อ้างถึงใน เขาวพา นพศรี, 2542) กล่าวว่า จรรยาบรรณ มาจากคำภาษาอังกฤษว่า “Ethics” ซึ่งอาจหมายถึงวิชาจริยธรรม / จริยศาสตร์ที่เป็นแขนงหนึ่งของปรัชญาทางศีลธรรม (Moral philosophy) หรืออาจหมายถึงมาตรฐานความประพฤติและจรรยาบรรณของศีลธรรมและวิชาชีพก็ได้

มานิต มานิตเจริญ (2514 อ้างถึงใน เขาวพา นพศรี, 2542) ให้ความหมายของจรรยาว่า หมายถึง ความประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติ ส่วนคำว่า จรรยาบรรณ หมายถึง หลักเกณฑ์ความประพฤติ

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2542) กล่าวว่า จรรยาบรรณ หมายถึง กฎเกณฑ์ กติกา ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่มีการกำหนดขึ้นเป็นบรรทัดฐานของพฤติกรรมที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่สมาชิกขององค์กรหรือวงการอาชีพเดียวกันพึงปฏิบัติตาม

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า จรรยาบรรณ หมายถึง กิริยาที่ควรประพฤติ เป็นข้อกำหนดทางจริยธรรมของวิชาชีพ ซึ่งมีการกำหนดเป็นมาตรฐานและเป็นแนวทางในการปฏิบัติของสมาชิกในวิชาชีพ โดยกลุ่มวิชาชีพของตนเป็นผู้กำหนดขึ้น เพื่อคงไว้ซึ่งเกียรติคุณของอาชีพนั้นๆ

ความเหมือนและแตกต่างระหว่างจรรยาบรรณกับจริยธรรม ศีลธรรม และวัฒนธรรม

คำว่าจริยธรรม ศีลธรรม และวัฒนธรรมมีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525) ให้คำนิยามว่า จริยธรรม คือ ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม

วิทย์ วิศทเวทย์ และ เสฐียรพงษ์ วรรณปก (2530) ให้คำนิยามว่า จริยธรรม หมายถึงหลักคำสอนว่าด้วยความประพฤติเป็นหลักสำหรับให้บุคคลยึดถือในการปฏิบัติตน

วีระ บำรุงรักษ์ (2523) กล่าวว่า จริยธรรม คือ แบบแผนความประพฤติ ซึ่งตั้งอยู่บนหลักคุณธรรม

สาโรช บัวศรี (2526 อ้างถึงใน ผกา สัตยธรรม, 2544) อธิบายคำว่า จริยธรรม คือ ศีลธรรมและคุณธรรม ซึ่งเป็นแนวทางในการประพฤติตนเพื่ออยู่กันอย่างร่มเย็นในสังคม

สรุปได้ว่า จริยธรรม คือ แนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนเพื่อการบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าพึงประสงค์ ซึ่งเป็นลักษณะที่สังคมต้องการ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมนั้นๆ

พระวรศักดิ์ วรรณโม (2527) ได้กล่าวว่า จริยธรรมกับศีลธรรมเป็นสิ่งคู่กัน คือ จริยธรรมนั้นเป็นปรัชญา ส่วนศีลธรรมเป็นตัวปฏิบัติ

พระราชญาณวิสุทธิโสภณ (ท่านอาจารย์พระมหาบัว ญาณสัมปันโน, 2532 อ้างถึงใน ผกา สัตยธรรม, 2544) กล่าวว่า ศีลธรรม คือ คุณความดีที่เป็นหลักในการปฏิบัติตนให้อยู่ในความดีตามที่พระพุทธเจ้าสั่งสอน รู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว สิ่งใดที่ทำให้คนแตกต่างไปจากสัตว์

สรุปได้ว่า ศีลธรรม คือ ความประพฤติที่ดีที่ชอบ หรือหลักความประพฤติที่ดีสำหรับบุคคลพึงปฏิบัติ

พระวรศักดิ์ วรธัมโม (2527) กล่าวว่า วัฒนธรรม มีความหมายครอบคลุมถึงทุกสิ่งทุกอย่าง อันเป็นแบบแผนในความคิดและการกระทำที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตมนุษย์ในสังคมของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือสังคมใดสังคมหนึ่ง มนุษย์ได้คิดสร้างระเบียบกฎเกณฑ์ วิธีการในการปฏิบัติ การจัดระเบียบ ตลอดจนระบบความเชื่อ ความนิยม ความรู้และเทคโนโลยีต่างๆ ในการควบคุม และใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ

วีระ บำรุงรักษ์ (2523) กล่าวว่า วัฒนธรรม คือแบบแผนของความประพฤติและแบบแผนของการดำเนินชีวิตทั้งปวงในสังคม ซึ่งอยู่รวมกันอย่างเป็นระบบ มีทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม วัฒนธรรมมีความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ขึ้นอยู่กับค่านิยม ถ้าค่านิยมเปลี่ยน วัฒนธรรมก็เปลี่ยนไปด้วย

จะเห็นได้ว่าทั้งจรรยาบรรณ จริยธรรม ศีลธรรมและวัฒนธรรม เป็นข้อกำหนดที่เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ โดยจรรยาบรรณนั้น จะเน้นเฉพาะเจาะจงให้เป็นแนวประพฤติปฏิบัติสำหรับบุคคลในอาชีพนั้นๆ เท่านั้น และมีที่มาจากบุคคลในอาชีพนั้นๆ ร่วมกันกำหนดขึ้นเอง โดยอาจนำมาจากหลักคำสอนของศาสนา หรือจริยธรรม ศีลธรรม แล้วนำมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับลักษณะงานของอาชีพนั้นๆ ผู้วิจัยได้แสดงให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างของจรรยาบรรณกับจริยธรรม ศีลธรรมและวัฒนธรรม ดังตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 แสดงความแตกต่างของจรรยาบรรณ จริยธรรม และวัฒนธรรม

	ความหมาย	แหล่งที่มา	บุคคลที่ต้องยึดถือ	บทลงโทษ
จริยธรรม ศีลธรรม	แนวทางหรือกฎเกณฑ์ ในการประพฤติปฏิบัติ ที่ถูกต้องดีงาม เป็น ลักษณะที่สังคม ต้องการ ก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม	พุทธศาสนา ค่านิยม ประเพณี	คนที่อยู่ในสังคม เดียวกัน	การผิดจริยธรรม ศีลธรรม ในบาง กรณีมีความผิด และมีบท ลงโทษ ทางกฎหมายด้วย แต่ในบางกรณีไม่มี บทลงโทษแต่อาจ ถูกตำหนิจากคน ในสังคม
วัฒนธรรม	แบบแผนในความคิด และการกระทำที่แสดง ออกถึงวิถีชีวิตของ มนุษย์ในสังคมของ กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือ สังคมใดสังคมหนึ่ง	พุทธศาสนา ค่านิยม ประเพณี	คนที่อยู่ในสังคม เดียวกัน	ไม่มีความผิดและ บทลงโทษตาม กฎหมาย แต่อาจ ถูกตำหนิจากคน ในสังคม
จรรยาบรรณ	ประมวลความ ประพฤติที่เป็นแบบ มาตรฐานที่คนในวิชา ชีพเดียวกันร่วมกัน สร้างขึ้น เพื่อเป็นแนว ทางยึดถือปฏิบัติให้ เป็นไปในแนวทาง เดียวกัน	คนในวิชาชีพ นั้นๆ ร่วมกัน สร้างขึ้น โดยอาจ ประยุกต์มาจาก จริยธรรม ศีล- ธรรม วัฒนธรรม หรือ หลักพุทธ ศาสนา	คนที่ประกอบวิชา ชีพนั่นๆ เท่านั้น	บางวิชาชีพมีบท ลงโทษจากองค์กร ที่ควบคุมดูแลวิชา ชีพนั่นๆ แต่บาง วิชาชีพไม่มีหน่วย งานควบคุมโดย ตรงไม่มีบทลงโทษ แต่อาจถูกตำหนิ จากคนในวิชาชีพ

ความสำคัญของจรรยาบรรณ

จรรยาบรรณมีความสำคัญและคุณประโยชน์ต่อการประกอบวิชาชีพทุกวิชาชีพ ดังที่มีผู้กล่าวไว้ดังนี้

ไชย ณ พล (2536) ได้กล่าวถึงคุณค่าแห่งจรรยาบรรณ โดยเน้นในแง่ จรรยาบรรณธุรกิจไว้ด้วยว่า คุณค่าแห่งจรรยาบรรณนั้นเป็นสิ่งที่ประมาณค่ามิได้ ในขณะที่ความพร้อมด้านบุคลากร ทรัพยากร วิทยาการและอื่นๆ เป็นองค์ประกอบแห่งความสำเร็จ จรรยาบรรณ ก็คือหนทางแห่งความสำเร็จนั่นเอง หากธุรกิจใดปราศจากซึ่งจรรยาบรรณ ผู้ประกอบการจะพบว่ากิจการของตนเต็มไปด้วยปัญหา และมีแนวโน้มที่จะหายหน้าในที่สุด เช่น พ่อค้าที่ไปปดมดเท็จ หลอกหลวง กะล่อน โกง ใครที่ทราบความจริงนี้ย่อมปฏิเสธที่จะคบค้ากับเขา หากธุรกิจใดกอบปรด้วยจรรยาบรรณย่อมเป็นที่ยอมรับ เชื่อถือ ได้รับโอกาส มีเปรียบในเชิงธุรกิจและมีแนวโน้มที่จะรุ่งโรจน์ ตัวอย่างเช่น พ่อค้าที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี ซื่อตรง และเป็นธรรมใครๆ ก็อยากจะทำค้าด้วย เขาย่อมได้รับโอกาสทางการค้ามากมาย ดังนั้นจรรยาบรรณจึงคือหนทางแห่งความสำเร็จที่จำเป็นต่อการประกอบธุรกิจ หากจะประเมินประโยชน์ของจรรยาบรรณต่อธุรกิจแล้วอาจจำแนกได้ดังนี้

1. จรรยาบรรณก่อให้เกิดความเชื่อถือ (Credit) โดยธรรมชาติความเชื่อถือนั้นเกิดจากความซื่อสัตย์ ดังนั้นคนที่มีจรรยาบรรณดีกอบปรด้วยความซื่อสัตย์ย่อมได้รับความเชื่อถือและความเชื่อถือคือที่มาของเครดิตทางการค้าซึ่งเป็นปัจจัยที่ได้เปรียบในเชิงการแข่งขันทั้งในด้านการลงทุนและตลาด

2. จรรยาบรรณก่อให้เกิดการทุ่มเท (Devotion) ของคนทำงาน อันนำมาซึ่งประสิทธิภาพอันทรงคุณภาพ (Qualitative Efficiency) ต่อการผลิตที่เต็มกำลัง (Full Capacity) หากบริษัทกอบปรด้วยจรรยาบรรณปฏิบัติต่อพนักงานทุกคนอย่างมีมนุษยธรรมและมีพัฒนาการต่อเนื่อง ย่อมเป็นที่รักที่ผูกพันของพนักงาน พนักงานย่อมทุ่มเทความสามารถต่อการผลิตหรือการบริหารอย่างเต็มกำลังความสามารถ อันนำมาซึ่งการผลิตหรือการบริการที่ดี

3. จรรยาบรรณก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี (Good Image) ซึ่งภาพลักษณ์ที่ดีมีผลต่อตำแหน่งทางการค้าของบริษัท (Positioning) และต่อความภักดีที่ผู้บริโภคมีต่อสินค้าและบริการของบริษัท (Brand Royalty) ซึ่งตำแหน่งทางการค้ามีผลโดยตรงต่อการกำหนดราคา (Pricing) และความภักดีต่อสินค้าและบริการมีผลโดยตรงต่อยอดขาย (Sales Volume) ซึ่งราคาขายและยอดขายมีผลโดยตรงต่อกำไร ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าจรรยาบรรณทางธุรกิจคือที่มาแห่งความร่ำรวย

4. จรรยาบรรณก่อให้เกิดการลดหย่อนทางกฎหมาย บริษัทที่มีประวัติทางจรรยาบรรณงามเมื่อพลาดพลั้งไปมีคดีความกับบุคคลอื่นก็ดี หรือกับรัฐก็ดี ย่อมได้รับข้อลดหย่อนในบทลงโทษตามโทษานุโทษที่บัญญัติไว้ตามกฎหมายของแต่ละสังคม

5. จรรยาบรรณก่อให้เกิดการทำงานอย่างมีความสุข เมื่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับบริษัทไม่ว่าจะเป็นผู้ถือหุ้น ผู้ร่วมงานในบริษัท คู่ค้า ลูกค้า รัฐบาล และสังคมต่างมีจรรยาบรรณอันดีต่อกัน ย่อมเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดี และอบอุ่นขึ้น ทุกฝ่ายจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสบายใจ และไม่มีปัญหาบาดใจกันเกิดขึ้น หรือหากมีบ้างโดยอุบัติเหตุก็จะแก้ไขได้โดยง่าย การทำงานอย่างมีจรรยาบรรณต่อตนเอง และต่อกันและกัน จึงเป็นชีวิตการทำงานที่เป็นสุข ปราศจากความเครียดใดๆ นอกจากความเครียดอันเกิดจากการแบกความเสี่ยงในอัตราสูงของธุรกิจบางประเภทเอง และแม้จะมีความเครียดจากภาวะเสี่ยงบ้างจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานก็จะช่วยผ่อนคลายเป็นและลดความเครียดไปได้มากทีเดียว

ปรีชา เศรษฐจิธร (2523) จรรยาบรรณสามารถช่วยในการปฏิบัติงานได้ดังนี้

1. จรรยาบรรณช่วยควบคุมมาตรฐาน รับประกันคุณภาพและปริมาณที่ถูกต้องในการประกอบอาชีพในการผลิตและการค้า
2. จรรยาบรรณช่วยควบคุมจริยธรรมของผู้ประกอบอาชีพและผู้ผลิต-ผู้ค้า เช่น ให้ความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม ฯลฯ
3. จรรยาบรรณช่วยส่งเสริมมาตรฐานคุณภาพและปริมาณที่ดีมีคุณค่าและเผยแพร่ให้รู้จักเป็นที่นิยมเชื่อถือ
4. จรรยาบรรณช่วยส่งเสริมจริยธรรมของผู้ประกอบอาชีพและผู้ผลิต เช่น ให้มีเมตตา กรุณา ปรองดอง เห็นอกเห็นใจ สามัคคีกัน ฯลฯ
5. จรรยาบรรณช่วยลดปัญหาอาชญากรรม ลดปัญหาการคดโกง ช้อฉล เอารัดเอาเปรียบ ลดการปลอมปน เห็นแก่ตัวและเห็นแก่ได้ ตลอดจนความมักได้ ความใจแคบไม่ยอมเสียสละ
6. จรรยาบรรณช่วยเน้นให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ในภาพพจน์ที่ดีของผู้มีจริยธรรม เช่น ในการเสียสละ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ในการรับผิดชอบต่อหน้าที่ การงานและอาชีพอย่างแท้จริง
7. จรรยาบรรณช่วยทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิตามกฎหมาย สำหรับผู้ประกอบอาชีพให้เป็นไปโดยถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) (อ้างถึงในสำนักเสริมสร้างวินัย และรักษาระบบคุณธรรมสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2537: 28) กล่าวถึงคุณค่าของจรรยาบรรณไว้ดังนี้

1. จรรยาบรรณเป็นกติกาของสังคมที่กำหนดขึ้นไว้ให้ปฏิบัติร่วมกัน จรรยาบรรณจึงช่วยให้เกิดการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันในสังคม และเป็นการสร้างพฤติกรรมเคยชินที่ดี
2. การที่แต่ละคนซึ่งแตกต่างกัน มาปฏิบัติตามจรรยาบรรณร่วมกันจะทำให้ความแตกต่างไม่เป็นความขัดแย้งแต่จะกลายเป็นความประสาน เสริมกำลังแก่กัน
3. การที่แต่ละคนพร้อมใจกันประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณ จะเพิ่มพลังความดีงามและความเจริญ เปรียบการเอาดอกไม้แต่ละดอกมารวมร้อยเป็นพวงมาลัย ย่อมเกิดความงดงามกว่าอยู่ดอกเดียวโดดๆ
4. ผู้มีจรรยาบรรณเป็นเครื่องหมายของผู้มีวัฒนธรรม เพราะวัฒนธรรมคือสิ่งที่เกิดขึ้นมาด้วยการที่มนุษย์มีความสามารถในการจัดสิ่งต่างๆ ให้เข้าระเบียบ ประสานสอดคล้องกลมกลืน เกิดเป็นวัฒนธรรม
5. ผู้ประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณ เป็นการแสดงออกซึ่งการมีพฤติกรรมอันมีฐานมาจากคุณธรรมของผู้ปฏิบัติ ผู้ประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณจึงเป็นผู้ที่มีคุณธรรมอันสมควรแก่การได้รับการยกย่อง

สุมน อมรวิวัฒน์ (2530) ได้กล่าวถึงจรรยาบรรณไว้ในหนังสือการสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ เรื่องกระบวนการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์ : ไตรสิกขา เกี่ยวกับสัมมาอาชีวะและจรรยาบรรณว่า "... ทักษะวิชาชีพย่อมมีจรรยาบรรณ การทำงานต้องมีคุณธรรม บุคคลที่ทำงานเลี้ยงชีพโดยปราศจากจรรยาบรรณและคุณธรรมนั้น ไม่มีวันจะพบความสงบสุขในชีวิตได้เลย" และอีกตอนหนึ่งว่า "... สัมมาอาชีวะเป็นศีลที่ช่วยให้คนที่ประกอบอาชีพ โดยชอบดำรงชีวิตอยู่ได้โดยสมบูรณ์ สัมมาอาชีวะเป็นข้อฝึกหัด และฝึกฝนให้บุคคลทำงานเลี้ยงชีพด้วยวิถีการที่สุจริต และจัดระเบียบการทำงาน ให้สำเร็จราบรื่นไม่คั่งค้าง สับสน ความหมายของสัมมาอาชีวะจึงมิได้หมายเพียงการประกอบอาชีพอย่างสุจริตและขยันหมั่นเพียรเท่านั้น หากแต่ยังหมายรวมถึงการดำรงตนอย่างเหมาะสมในงานอาชีพนั้นๆ นั่นคือ การยึดถือจรรยาบรรณในวิชาชีพของตน และการประพฤติตนให้เป็นผู้คู่ควรกับสถานะและหน้าที่นั้นๆ ด้วย"

จะเห็นได้ว่า จรรยาบรรณเป็นหลักความประพฤติเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจให้มีคุณธรรมและจริยธรรมของบุคคลในแต่ละวิชาชีพ ซึ่งเรียกว่า จรรยาบรรณวิชาชีพ เมื่อประพฤติแล้วจะช่วยรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียงของวิชาชีพและฐานะของสมาชิก ทำให้ได้รับความเชื่อถือ

และความไว้วางใจจากสังคม นอกจากนี้ยังมีส่วนในการทำให้ผลงานมีการพัฒนา มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

มาตรฐานจรรยาบรรณ

เกณฑ์ในการกำหนดมาตรฐานจรรยาบรรณ ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ

1. ประโยชน์นิยม คือ การถือเอาประโยชน์ที่ได้รับเป็นเกณฑ์ หากพฤติกรรมใดก่อให้เกิดประโยชน์ยิ่งใหญ่มากและมีผลดีต่อสังคมอย่างกว้างขวาง ถือว่านั่นคือมาตรฐานแห่งจรรยาบรรณ
2. สัจนิยม ถือว่าจรรยาบรรณคือ ความดีสากลซึ่งไม่อาจเปลี่ยนแปลงตามประโยชน์ของผู้ใด ความดีสากลนี้ส่วนใหญ่จะถูกกำหนดโดยศาสนาต่างๆ
3. มนุษยธรรมนิยม ถือว่าสิ่งที่เรียกว่า จรรยาบรรณ คือ การกระทำใดๆ ที่เป็นไปเพื่อความดีของความเป็นมนุษย์ เช่น การพัฒนาประสิทธิภาพ สติปัญญา ความสามัคคี ความเป็นอยู่ และความเป็นธรรม เป็นต้น

นั่นคือ แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานจรรยาบรรณที่ปรากฏอยู่ในโลกขณะนี้ จากมาตรฐานจรรยาบรรณต่างๆ นั้น ถูกนำมาบัญญัติเป็นกฎบัตรจรรยาบรรณ เพื่อเป็นแบบฉบับของพฤติกรรมอันพึงประสงค์

กฎบัตรจรรยาบรรณ

กฎบัตรจรรยาบรรณ มี 4 ประเภท คือ

1. กฎบัตรจรรยาบรรณของบุคคล ในองค์กรธุรกิจประกอบด้วยบุคคลทำหน้าที่ต่างๆ กันหลายบุคคล ซึ่งแต่ละบุคคลมีพื้นเพหลากหลายไป บุคคลเหล่านั้นอาจมีพื้นฐานคุณธรรมที่ได้รับการอบรมขัดเกลามาจาก พ่อแม่ ศาสนา ครู-อาจารย์ พี่น้อง เพื่อน และสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เขาอยู่ วัฒนธรรมองค์กรจะเกิดจากการกระสวนพฤติกรรมรวมของบุคคลในองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้เชิงคุณธรรมของผู้นำจะมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อวัฒนธรรมองค์กร ดังนั้นเพื่อมาตรฐานขององค์กรจึงต้องมีจรรยาบรรณของบุคลากรในบริษัท และในขณะเดียวกัน ระเบียบบริษัทต้องไม่ขัดแย้งกับมาตรฐานคุณธรรมของบุคคลด้วย
2. กฎบัตรจรรยาบรรณของบริษัท พฤติกรรมของบุคลากรในบริษัทจะหล่อหลอมเป็นวัฒนธรรมองค์กร วัฒนธรรมองค์กรเป็นเงื่อนไขในการสร้างบรรยากาศการทำงาน บรรยากาศการทำงานเป็นปัจจัยเพิ่มพูนและหรือบั่นทอนประสิทธิภาพในการทำงานตามคุณภาพของ

บรรยากาศที่เกิดขึ้น ดังนั้นองค์กรเอง ก็ต้องมีกติกาหรือกฎบัตรมาตรฐานของจรรยาบรรณด้วยว่า อะไรที่ควรจรรยา อะไรที่ควรจำกัด และอะไรที่ควรจัดการเพื่อประสิทธิภาพงาน ประสิทธิภาพทางธุรกิจ และความสัมพันธ์กับสมาชิกขององค์กร

3. กฎบัตรจรรยาบรรณในวงการ จากคำพังเพยที่ว่าปลาเน่าตัวเดียวทำให้เหม็นทั้งข้อง นั้นมักมีผลจริงในโลกนี้ ตัวอย่างเช่น กรณีทรัสต์ 4 เมษายน ซึ่งมีผลกระทบต่อสถาบันการเงินทั้งระบบ เป็นต้น ดังนั้นในแต่ละวงการจึงต้องมีจรรยาบรรณของการเข้ามาอยู่ในหรืออยู่ร่วมในวงการเดียวกัน เช่น จรรยาบรรณวงการโฆษณาประชาสัมพันธ์ จรรยาบรรณวงการกีฬา เป็นอาทิ ซึ่งหน่วยงานของรัฐและเอกชน มักจะเป็นผู้กำหนดมาตรฐานต่างๆ เหล่านั้น และเป็นผู้กำกับดูแลอยู่เช่น สำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น

4. กฎบัตรจรรยาบรรณวิชาชีพ นอกจากในแต่ละวงการกว้างๆ แล้ว ผู้ประกอบอาชีพในแต่ละวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและสังคมก็ควรต้องมีจรรยาบรรณด้วย เพื่อรักษามาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ และป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิดมาก่อน จรรยาบรรณวิชาชีพในสังคมโลกขณะนี้มีมากมาย เช่น จรรยาบรรณแพทย์-พยาบาล จรรยาบรรณครู-อาจารย์ จรรยาบรรณข้าราชการ จรรยาบรรณนักการเมือง ธรรมวินัยนักบวช จรรยาบรรณเลขาณุกการ จรรยาบรรณกรรมการบริหาร จรรยาบรรณหัวหน้างาน จรรยาบรรณวิศวกร เป็นต้น

ในบางสายวิชาชีพจะมีหน่วยงานระดับชาติ ควบคุมจรรยาบรรณของผู้ประกอบอาชีพนั้นๆ เช่น แพทย์สภา สมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย เป็นต้น และบางสถาบันดังกล่าวที่จำเป็นต้องควบคุมจรรยาบรรณวิชาชีพโดยเข้มงวด จะรวบรวมอำนาจทดสอบและตรวจสอบเพื่อให้ใบอนุญาต (License) ประกอบวิชาชีพได้ เช่น ใบประกอบโรคศิลป์ เป็นอาทิ ทั้งนี้เพื่อมาตรฐานวิชาชีพและการจรรยาบรรณไว้ซึ่งจรรยาบรรณอันดีงามของสังคมผู้ประกอบอาชีพนั้นๆ

ตอนที่ 3 จรรยาบรรณวิชาชีพต่างๆ

ผู้ประกอบวิชาชีพแต่ละวิชาชีพย่อมต้องมีลักษณะงานที่ปฏิบัติแตกต่างกัน รวมไปถึงคุณสมบัติส่วนตัว และคุณธรรม จริยธรรมที่ยึดถือปฏิบัติ อาจมีบางส่วนที่คล้ายคลึงกันในด้านที่เป็นคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐาน แต่ในด้านที่เกี่ยวกับวิชาชีพโดยตรงย่อมแตกต่างกันไปตามลักษณะงานที่ปฏิบัติ ในส่วนของผู้ประกอบวิชาชีพ

ในปัจจุบันวิชาชีพต่างๆ หลายวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพได้ตระหนัก และเล็งเห็นถึงความสำคัญของจรรยาบรรณจนมีการกำหนดจรรยาบรรณขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในวิชาชีพต่างๆ เพื่อให้สมาชิกในวิชาชีพนั้นๆ ได้ยึดถือและนำไปปฏิบัติ (บริบูรณ์ บุญหนุน, 2529) ผู้วิจัยของยกตัวอย่างบางจรรยาบรรณที่มีลักษณะของวิชาชีพคล้ายกับนักเทคโนโลยีการศึกษา และวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการแก่สังคม โดยแบ่งเป็นกลุ่มวิชาชีพด้านการศึกษา กลุ่มวิชาชีพด้านสื่อมวลชน กลุ่มวิชาชีพด้านการแพทย์ วิชาชีพด้านการฝึกอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และจรรยาบรรณวิชาชีพอื่นๆ ดังต่อไปนี้

3.1 จรรยาบรรณของกลุ่มวิชาชีพด้านการศึกษา

จรรยาบรรณของกลุ่มวิชาชีพด้านการศึกษาซึ่งประกอบด้วย จรรยาบรรณครู จรรยาบรรณของอาจารย์วิทยาลัยครู จรรยาบรรณของอาจารย์มหาวิทยาลัย จรรยาบรรณผู้ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา จรรยาบรรณของบรรณารักษ์ จรรยาบรรณนักวิจัย และจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน โดยมีรายละเอียดดังนี้

จรรยาบรรณครู พุทธศักราช 2539

ครูสภาได้กำหนดจรรยาบรรณสำหรับครูไว้ดังนี้

1. ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือส่งเสริม ให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า
2. ครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้แก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ
3. ครูต้องประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ
4. ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์
5. ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติและไม่ใช้ศิษย์กระทำการใดๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ
6. ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ
7. ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู
8. ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและและชุมชนในทางสร้างสรรค์

9. ครูพึงประพฤติ ปฏิบัติตน เป็นผู้ผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย

จรรยาบรรณของอาจารย์วิทยาลัยครู

กรมการฝึกหัดครูได้กำหนดจรรยาบรรณของอาจารย์วิทยาลัยครูไว้ดังนี้

1. สำนึกในความเป็นครูของครู อารมณ์ที่เกี่ยวติของสถาบันครูและความสามัคคีในหมู่ครูอาจารย์ด้วยกัน
2. ทำงานเพื่องานด้วยอุดมการณ์โดยถือว่า เกียรติของคนอยู่ที่ผลงานและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีพลังใจใฝ่สัมฤทธิ์ ร่วมกันกระทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและการพัฒนาชุมชนโดยเฉพาะชนบท
3. มุ่งอนาคตและความก้าวหน้า ด้วยอุทิศสละและพึ่งตนเอง ดำรงตนอย่างประหยัด ใช้ชีวิตเรียบง่าย หลีกเลี้ยงความฟุ่มเฟือย
4. ใฝ่หาความรู้ สำนวจ ปรับปรุงตนเองและงานหน้าที่ โดยเฉพาะงานสอนให้เป็นแบบอย่างที่ดี สมศักดิ์ศรีของอาจารย์วิทยาลัยครู
5. รักและภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นในศาสนา จงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ศรัทธาในการอยู่ร่วมกันและการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของชาติ

จรรยาบรรณของอาจารย์มหาวิทยาลัย

ที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยทั่วประเทศ ได้ประกาศเรื่องจรรยาบรรณของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย (ที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัย, 2541) มีดังนี้

1. พึงดำรงตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี
2. สอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถ
3. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ
4. ปฏิบัติงานโดยมีเสรีภาพทางวิชาการ
5. หมั่นศึกษา ค้นคว้า
6. เป็นนักวิจัยที่มีจรรยาบรรณ
7. ปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานเยี่ยงกัลยาณมิตร
8. สร้างและส่งเสริมความสามัคคี
9. ปฏิบัติตนด้วยความรับผิดชอบต่อผู้อื่น

จรรยาบรรณผู้ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

1. มีความซื่อสัตย์
2. ตรงต่อเวลา
3. ไม่นำข้อมูลไปเปิดเผย
4. มีความอดทน อดกลั้น และยืดหยุ่น
5. มีระเบียบวินัยในตนเอง
6. สุขภาพ อ่อนน้อม รู้กาลเทศะ
7. มีความเข้าใจผู้อื่น
8. เป็นผู้ฟังที่ดี
9. เป็นผู้ที่มีมองโลกในด้านดี
10. เปิดเผย จริงใจ และเข้าใจงานที่ได้รับมอบหมาย
11. มีความยุติธรรม
12. ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์และขอบเขตที่ได้รับมอบหมาย

(จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545)

จรรยาบรรณของบรรณารักษ์

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย (2527 อ้างถึงใน สุกันยา เยาวชิรวงศ์, 2540) ได้กำหนดจรรยาบรรณสำหรับผู้ประกอบอาชีพบรรณารักษ์ ซึ่งเป็นเพียงแนวทางในการปฏิบัติเท่านั้น ไม่ใช่เป็นกฎข้อบังคับตามกฎหมาย โดยกำหนดไว้ดังนี้

หมวดที่ 1 จรรยาบรรณต่อผู้ใช้

1. ให้คำนึงถึงความสะดวกสบายของผู้ใช้ก่อนสิ่งอื่นใด
2. ให้ใช้วิชาชีพที่ได้ศึกษามาให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ใช้อย่างเต็มความสามารถ
3. ให้ความเสมอภาคแก่ผู้ใช้ โดยไม่คำนึงถึงฐานะ เชื้อชาติ ศาสนา สังคม และลัทธิการเมือง

หมวดที่ 2 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

1. ไม่ประพฤติหรือกระทำการใดๆ อันเป็นเหตุให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ในวิชาชีพ
แห่งตน
2. ต้องศึกษาและแสวงหาความรู้ เพื่อให้ตนมีวุฒิเข้าขั้นมาตรฐานที่สถาบันวิชาชีพกำหนดไว้ และหมั่นฝึกฝนทักษะ ตลอดจนจนวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน
3. ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อส่งเสริมเกียรติคุณของวิชาชีพ
ผู้ร่วมอาชีพ และเพื่อพัฒนาวิชาชีพ

4. ไม่ฝักใฝ่ในการเพิ่มพูนฐานะทางเศรษฐกิจส่วนตน จนเป็นการบั่นทอนการปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบ

หมวดที่ 3 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมงาน

1. ให้ความยกย่องและนับถือผู้ร่วมงานและผู้ร่วมอาชีพทุกระดับที่มีความรู้ความสามารถ และความประพฤติดี
2. ให้ความเคารพและยอมรับในข้อตกลงที่เป็นมติของที่ประชุม
3. รักษาและแสวงหามิตรภาพระหว่างผู้ร่วมงาน และผู้ร่วมอาชีพ
4. ในกรณีที่ เป็นผู้บังคับบัญชา จะต้องยึดมั่นในคุณธรรมในการปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่มีอคติในการแต่งตั้ง การพิจารณาความดีความชอบและการลงโทษ

หมวดที่ 4 จรรยาบรรณต่อสถาบัน

1. รักษาประโยชน์และชื่อเสียงของสถาบัน และไม่กระทำการอันใดที่จะเป็นทางทำให้เกิดความเสื่อมเสีย
2. ร่วมมือและปฏิบัติงานด้วยดีตามนโยบายที่ผู้บังคับบัญชาได้รับมาเพื่อความก้าวหน้าของสถาบันโดยส่วนรวม
3. ไม่พึงใช้ชื่อและทรัพยากรของสถาบันเพื่อประโยชน์ส่วนตน หรือเพื่อหมู่คณะโดยมิชอบ

หมวดที่ 5 จรรยาบรรณต่อสังคม

1. บรรณารักษ์ควรเป็นผู้นำอย่างเข้มแข็ง เพื่อแสดงให้เห็นถึงบทบาทของภาระหน้าที่ที่มีต่อการพัฒนาท้องถิ่น และการพัฒนาประเทศ
2. พร้อมทั้งจะอุทิศตนเพื่อประโยชน์ของชุมชนด้วยการใช้วิชาชีพโดยสุจริต และไม่ให้เป็นการเสียหายต่อภาระหน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่
3. ควรพยายามป้องกันมิให้กิจกรรมใดๆ ที่เป็นภัยต่อสังคมแฝงเข้ามาในการดำเนินงานห้องสมุด

จรรยาบรรณนักวิจัย

สภาวิจัยแห่งชาติ (คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2541) ได้กำหนดจรรยาบรรณนักวิจัยไว้ 9 ประการ ดังนี้

1. นักวิจัยต้องมีความซื่อสัตย์และมีคุณธรรมในทางวิชาการและการจัดการ
2. นักวิจัยต้องตระหนักถึงพันธกรณีในการทำวิจัยตามข้อตกลงที่ทำไว้กับหน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัยและต่อหน่วยงานที่ตนสังกัด
3. นักวิจัยต้องมีพื้นฐาน ความรู้ในสาขาวิชาการที่ทำวิจัย

4. นักวิจัยต้องมีความรับผิดชอบต่องานที่ศึกษาวิจัย ไม่ว่าจะป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่ มีชีวิต
5. นักวิจัยต้องเคารพศักดิ์ศรีและสิทธิของมนุษย์ที่เป็นตัวอย่างในการวิจัย
6. นักวิจัยต้องมีอิสระในความคิด โดยปราศจากอคติในทุกขั้นตอนของการวิจัย
7. นักวิจัยพึ้งนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางที่ชอบ
8. นักวิจัยพึ้งเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น
9. นักวิจัยพึ้งมีความรับผิดชอบต่อสังคมทุกอย่ง

ข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน

ข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน มีสาระครอบคลุมจรรยาบรรณในด้านต่างๆ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. จรรยาบรรณต่อตนเอง รวมถึงข้าราชการต้องปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ต้องพัฒนาตนเองด้วยการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและทัศนคติเพื่อให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ และต้องใช้เวลาในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ไม่แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ
2. จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน รวมถึงต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างเต็มกำลังความสามารถ รอบคอบ รวดเร็ว ซื่อสัตย์สุจริต ถูกต้องสมเหตุสมผล เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อราชการและประชาชนโดยส่วนรวม ต้องปฏิบัติราชการด้วยความสุจริต เสมอภาค และปราศจากอคติ ต้องประพฤติตนเป็นผู้ตรงต่อเวลาและใช้เวลาราชการให้เป็นประโยชน์ต่อราชการอย่างเต็มที่ และต้องดูแลรักษาและใช้ทรัพย์สินของทางราชการอย่างประหยัดคุ้มค่า โดยระมัดระวังมิให้เสียหายหรือสิ้นเปลืองเสมือนเป็นทรัพย์สินของตนเอง
3. จรรยาบรรณต่อผู้บังคับบัญชา จรรยาบรรณต่อผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน รวมถึงต้องเอาใจใส่ผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาทั้งในด้านการปฏิบัติงาน ขวัญกำลังใจ และสวัสดิการโดยการถ่ายทอดประสบการณ์ แก่ไขปัญหา รวมทั้งการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนปกครองผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาด้วยหลักการและเหตุผลที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน การให้ความช่วยเหลือกลุ่มงานของตน ทั้งในด้านการให้ความคิดเห็น การช่วยทำงาน และการแก้ปัญหาาร่วมกัน รวมทั้งการเสนอแนะในสิ่งที่จะมีประโยชน์ต่อการพัฒนางานในความรับผิดชอบ ต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจในบรรดาผู้ร่วมงานในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ต้องปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยความ

สุภาพ มีน้ำใจและมนุษยสัมพันธ์อันดี และต้องละเว้นจากการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ จากผลงานของผู้อื่น

4. จรรยาบรรณต่อประชาชนและสังคม รวมถึงต้องประพฤติตนให้เป็นที่เชื่อถือของบุคคลทั่วไป ต้องให้บริการประชาชนอย่างเต็มกำลังความสามารถด้วยความเที่ยงธรรม เอื้อเฟื้อ มีน้ำใจและใช้กริยาวาจาที่สุภาพ อ่อนโยนและต้องละเว้นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่าเกินปกติวิสัย

จากจรรยาบรรณของกลุ่มวิชาชีพด้านการศึกษพบว่าส่วนใหญ่จะเน้นหนักในการกำหนดพฤติกรรมที่จะช่วยส่งผลให้การศึกษาเกิดการพัฒนากทั้งทางด้านวิชาการและด้านบุคลากร โดยเฉพาะการให้ครูประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ และการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ รวมถึงการละเว้นจากการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ

3.2 จรรยาบรรณของกลุ่มวิชาชีพด้านสื่อมวลชน

จรรยาบรรณของกลุ่มวิชาชีพด้านสื่อมวลชนประกอบด้วย จรรยาบรรณของนักสื่อมวลชน จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ และจรรยาบรรณวิชาชีพนักข่าว โดยมีรายละเอียดดังนี้

จรรยาบรรณของนักสื่อมวลชน

จรรยาบรรณของนักสื่อมวลชน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. พึงตระหนักในความรับผิดชอบต่อทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน
2. พึงเสนอข่าวตามที่มีหลักฐาน ถ้าหากภายหลังพบว่าผิดพลาด พึงแก้ไขด้วยความรับผิดชอบ
3. พึงเสนอความรู้รอบตัวที่มีคุณประโยชน์ต่อคนจำนวนมาก ทั้งนี้โดยพิจารณาจากเหตุผลมิใช่อนุโลมตามความต้องการของธุรกิจสื่อมวลชนแต่เพียงอย่างเดียว
4. พึงเสนอความบันเทิงที่ไม่เป็นพิษเป็นภัย ถ้าเป็นเพียงแยกประเภทของผู้ชม และประกาศให้ทราบ
5. พึงเสนอเป้าหมายของสังคมไทย โดยสนับสนุนการอ้างชาติ ศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์และระบอบประชาธิปไตย
6. พึงสุจริตต่อหน้าที่ โดยไม่ยอมรับอามิสสินจ้าง ให้บิดเบือนเจตนาของตนเอง
7. พึงงดเว้นอบายมุขต่างๆอันจะนำไปสู่การเสียอิสรภาพในการประกาศอาชีพด้านนี้

8. พึงงดเว้นการใช้สื่อมวลชนเพื่อกลั่นแกล้งหรือแก้แค้น
9. ไม่พึงยอมให้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือของผู้ใดผู้หนึ่งที่มีเป้าหมายมิชอบ
10. พึงส่งเสริมให้อำนาจทุกฝ่ายตามรัฐธรรมนูญ มีเสถียรภาพในการปฏิบัติหน้าที่

ของตนตามกฎหมาย

11. พึงถือว่าเกียรติและบุคลิกภาพของตนอยู่เหนือสิ่งใดทั้งหมด
12. พึงกล้าชี้ข้อตำหนิในสังคมด้วยความบริสุทธิ์ใจ

จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์

สมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้กำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ไว้ดังนี้

1. การส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ เป็นภาระกิจอันมีความสำคัญเหนืออื่นใดสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์
  2. การเสนอข่าว ภาพ หรือการแสดงความคิดเห็น ต้องเป็นไปด้วยความสุภาพ สุจริต ปราศจากความมุ่งหวังในประโยชน์ส่วนตน หรือ อามิสสินจ้างใดๆ
  3. การเสนอข่าว ต้องเสนอแต่ความจริง พึงงดเว้นการต่อเติมเสริมแต่ง หากปรากฏว่า ข่าวใดไม่ตรงต่อความจริง ต้องรีบแก้ไขโดยเร็ว
  4. การที่จะให้ได้ข่าว ภาพ หรือข้อมูลอย่างใดๆมาเป็นของตน ต้องใช้วิธีการที่สุภาพ และซื่อสัตย์
  5. ต้องเคารพต่อความไว้วางใจที่ได้รับมอบหมาย จากการปฏิบัติหน้าที่ ในวิชาชีพของตน
  6. ต้องปฏิบัติหน้าที่ของตน โดยถือเอาสาธารณประโยชน์เป็นสำคัญ ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์ส่วนตน หรือหมู่คณะโดยมิชอบ
  7. ต้องไม่กระทำการใดๆ อันเป็นการบั่นทอนเกียรติคุณของวิชาชีพ หรือความสามัคคี ของเพื่อนร่วมวิชาชีพ
- (สมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, 2545)

จรรยาบรรณวิชาชีพนักข่าว

จรรยาบรรณวิชาชีพนักข่าว โดยสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2519

1. จักต้องส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งเสถียรภาพของการเสนอข่าวและความคิดเห็น
2. จักต้องให้ประชาชนได้ทราบข่าวเฉพาะที่เป็นจริง การเสนอข่าวสารใดๆ ออกพิมพ์โฆษณาเผยแพร่ถ้าปรากฏว่าไม่ตรงต่อความเป็นจริงต้องรีบจัดการแก้ไขให้ถูกต้องโดยไว

3. ในการจะให้ได้ว่า ข้อ ภาพ หรือเอกสารใดๆ มาเป็นของตน เพื่อประโยชน์ต่อการเสนอข่าวจักต้องใช้วิธีการที่สุภาพและซื่อสัตย์เท่านั้น
4. จักต้องเคารพในความไว้วางใจของผู้ให้ข่าวและรักษาไว้ซึ่งความลับของแหล่งข่าว
5. จักต้องปฏิบัติหน้าที่ของตน โดยมุ่งหวังต่อสาธารณประโยชน์ ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว หรือหมู่คณะใดๆ โดยไม่ชอบธรรม
6. จักต้องไม่กระทำการอันเป็นการบั่นทอนเกียรติหรือความสามัคคีของเพื่อนร่วมวิชาชีพ

จากจรรยาบรรณของกลุ่มวิชาชีพด้านสื่อมวลชนพบว่า ข้อความส่วนใหญ่จะเน้นที่การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้อง ชัดเจน และเป็นจริง นอกจากนี้ควรเคารพสิทธิของผู้อื่นและไม่เห็นแก่เอามิสลินจ้าง

3.3 จรรยาบรรณของกลุ่มวิชาชีพด้านการแพทย์

จรรยาบรรณของกลุ่มวิชาชีพด้านการแพทย์ประกอบด้วย จรรยาบรรณของแพทย์สมาคมโลก จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเภสัชกรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

จรรยาบรรณของแพทย์สมาคมโลก (World Medical Association)

จรรยาบรรณของแพทย์สมาคมโลก (World Medical Association) ประกอบด้วยคำปฏิญญาแห่งเจนีวา (The Declaration of Geneva) และกฎจรรยาแพทย์สากล (International Code of Medical Ethics)

คำปฏิญญาแห่งเจนีวา มีรายละเอียดดังนี้

1. ข้าพเจ้าจะบำเพ็ญตนโดยอุทิศชีวิตของข้าพเจ้าเพื่อความสุขแห่งวิชาชีพของมวลมนุษย์
2. ข้าพเจ้าจะประพฤติตนเป็นผู้ที่เคารพครูบาอาจารย์ และเชื่อฟังในคำสั่งสอนของท่านทุกประการ
3. สิ่งใดซึ่งจะนำมาซึ่งความสุขของคนเจ็บไข้สิ่งนั้นย่อมเป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าปรารถนาอย่างยิ่ง
4. ข้าพเจ้าจะซื่อตรงรักษาความลับทั้งมวลที่ผู้ป่วยมอบหมายวางใจให้กับตัวข้าพเจ้า

5. ข้าพเจ้าจะประพฤติตนอย่างเต็มสติปัญญา ด้วยเกียรติยศและสมกับอาชีพแพทย์ อันมีเกียรติ
6. ข้าพเจ้าจะเคารพนับถือเพื่อนร่วมอาชีพทุกฝั่่นองร่วมอุทร
7. ข้าพเจ้าจะมิยอมให้ปัญหาอันเกี่ยวกับศาสนา ประเทศ เชื้อชาติ การเมือง หรือ สังคมใดๆ มีอิทธิพลมาทำลายหรือขัดขวางหน้าที่ของข้าพเจ้าที่มีต่อคนเจ็บไข้
8. ข้าพเจ้าจักพากเพียรโดยสุดกำลัง เพื่อยังไว้ซึ่งชีวิตของเพื่อนมนุษย์นับแต่ชีวิต อุบัติขึ้นในครรภ์ การบำบัดรักษาอันใดที่ไม่ดีงาม ข้าพเจ้าจะละเว้นเสีย ข้าพเจ้าจะมิยอมใช้ ศิลปวิทยาของข้าพเจ้าไปในทางที่ผิดต่อมนุษยธรรม
9. ข้าพเจ้าขอกล่าวคำปฏิญญาด้วยความสัตย์จริงและบริสุทธิ์ใจด้วยเกียรติของ ข้าพเจ้า

กฎจรรยาบรรณแพทย์สากล

กฎจรรยาบรรณแพทย์สากล กล่าวถึงหน้าที่ของแพทย์โดยทั่วไป หน้าที่ของ แพทย์ต่อผู้ป่วย หน้าที่ของแพทย์ต่อเพื่อนแพทย์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. หน้าที่ของแพทย์โดยทั่วไป รวมถึงการปฏิบัติตนในอาชีพด้วยมาตรฐานอันสูง เกียรติ การไม่ยอมตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของความโลภ การประพฤติตนตามมาตรฐานของแพทย์ การไม่ยอมปฏิบัติตนด้วยวิธีใดๆ ก็ตามที่จะนำมาซึ่งความทุกข์ยากแห่งร่างกายและจิตใจของ มนุษย์ นอกจากนี้จะมีเหตุผลในด้านการป้องกันและรักษา การมีความระมัดระวังในการตีพิมพ์ผล การค้นคว้าและรักษาโรค และการเขียนใบรับรองแพทย์ตามความเป็นจริง
2. หน้าที่ของแพทย์ต่อผู้ป่วย รวมถึงสำนึกที่จะช่วยชีวิตมนุษย์ตั้งแต่ปฏิสนธิในครรภ์ไป จนสิ้นชีวิต การปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ป่วยด้วยความสัตย์ซื่อและเต็มสติปัญญา การปกปิดความลับ ของผู้ป่วยและการบำบัดผู้ป่วยอย่างทันท่วงที
3. หน้าที่ของแพทย์ต่อเพื่อนแพทย์ รวมถึงการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน การไม่ แย้งผู้ป่วยและการปฏิบัติตามคำปฏิญญาเจเนวาตั้งได้กล่าวมาแล้ว

จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล

สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย ประกาศใช้จรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาล เมื่อ พ.ศ. 2528 ดังนี้

จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อประชาชน

1. ประกอบวิชาชีพด้วยความมีสติ ตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

2. ปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเสมอภาคตามสิทธิมนุษยชน โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา และสถานภาพของบุคคล
3. ละเว้นการปฏิบัติที่มีอคติและการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตน
4. พึงเก็บรักษาเรื่องส่วนตัวของผู้รับบริการไว้เป็นความลับ เว้นแต่ด้วยความยินยอมของผู้นั้น หรือเมื่อต้องปฏิบัติตามกฎหมาย
5. พึงปฏิบัติหน้าที่โดยใช้ความรู้ ความสามารถอย่างเต็มที่ ในการวินิจฉัย และการแก้ไขปัญหาสุขภาพอนามัยอย่างเหมาะสมแก่สภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชน
6. พึงป้องกันภัยอันตรายอันจะมีผลต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน
  - จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อสังคมและประเทศชาติ
    1. พึงประกอบกิจแห่งวิชาชีพให้สอดคล้องกับนโยบายอันยังประโยชน์แก่สาธารณชน
    2. พึงรับผิดชอบร่วมกับประชาชนในการริเริ่ม สนับสนุนกิจกรรมที่ก่อให้เกิดสันติสุข และยกระดับคุณภาพชีวิต
    3. พึงอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ
    4. พึงประกอบวิชาชีพโดยมุ่งส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ศาสนา และสถาบันกษัตริย์
  - จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อวิชาชีพ
    1. พึงตระหนักและถือปฏิบัติในหน้าที่ความรับผิดชอบ ตามหลักการแห่งวิชาชีพการพยาบาล
    2. พัฒนาความรู้และวิธีปฏิบัติให้ได้มาตรฐานแห่งวิชาชีพ
    3. พึงศรัทธาสนับสนุน และให้ความร่วมมือในกิจกรรมแห่งวิชาชีพ
    4. พึงสร้างและธำรงไว้ซึ่งสิทธิอันชอบธรรมในการประกอบวิชาชีพการพยาบาล
    5. พึงเผยแพร่ชื่อเสียง และคุณค่าแห่งวิชาชีพให้เป็นที่ปรากฏแก่สังคม
  - จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อผู้ร่วมวิชาชีพและผู้ประกอบวิชาชีพอื่น
    1. ให้เกียรติ เคารพในสิทธิและหน้าที่ของผู้ร่วมวิชาชีพและผู้อื่น
    2. เห็นคุณค่า และยกย่องผู้มีความรู้ ความสามารถในศาสตร์สาขาต่างๆ
    3. พึงรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดี กับผู้ร่วมงานทั้งภายในและภายนอกวิชาชีพ
    4. ยอมรับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ และชักนำไปประพฤติปฏิบัติในทางที่ถูกต้อง
5. พึงอำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือแก่ผู้ร่วมงานในการปฏิบัติภารกิจอันชอบธรรม
6. ละเว้นการส่งเสริมหรือปกป้องผู้ประพฤติผิด เพื่อผลประโยชน์แห่งตนหรือผู้กระทำการนั้นๆ

จรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาลต่อตนเอง

1. ประพฤติตนและประกอบกิจแห่งวิชาชีพ โดยถูกต้องตามกฎหมาย
2. ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมแห่งวิชาชีพ
3. ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในด้านการประกอบกิจแห่งวิชาชีพและส่วนตัว
4. ใฝ่รู้ พัฒนาแนวคิดให้กว้างและยอมรับการเปลี่ยนแปลง
5. ประกอบกิจแห่งวิชาชีพด้วยความเต็มใจ และเต็มกำลังความสามารถ
6. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมีสติ รอบรู้ เชื้อมั่น และมีวิจารณญาณอันรอบคอบ

จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเภสัชกรรม

1. ดำรงตนให้สมควรในสังคมโดยธรรมและเคารพต่อกฎหมายบ้านเมือง
2. ไม่ประพฤติหรือกระทำการใดๆ อันเป็นเหตุให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ
3. ประกอบวิชาชีพด้วยเจตนาดี โดยไม่คำนึงถึงฐานะ เชื้อชาติ ศาสนา สังคม หรือลัทธิการเมือง
4. พึงสร้างทัศนคติและความเข้าใจต่อเพื่อนมนุษย์ และสังคม นำความรู้ด้านสังคมศาสตร์ พฤติกรรมศาสตร์ มาประยุกต์ในการประกอบวิชาชีพ
5. พึงพยายามแสวงหาความรู้ ความก้าวหน้าทางวิชาการต่างๆ เพื่อการพัฒนาองค์กร และวิชาชีพให้ทันต่อยุคสมัย
6. ต้องรักษามาตรฐานของการประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมในระดับที่ดีที่สุด
7. ต้องไม่จงใจหรือชักชวนให้มารับบริการทางวิชาชีพเภสัชกรรมเพื่อผลประโยชน์ของตน
8. ต้องปฏิบัติต่อผู้มารับบริการโดยสุภาพและปราศจากการบังคับ ชูเชิญ
9. ต้องไม่หลอกลวงหรือให้คำรับรองอันเป็นเท็จหรือให้ความเห็นโดยไม่สุจริตในเรื่องใดๆ ภายใต้อำนาจหน้าที่แก่สาธารณชน หรือผู้มารับบริการให้หลงเข้าใจผิด เพื่อประโยชน์ของตน
10. ต้องประกอบวิชาชีพโดยคำนึงถึงความปลอดภัย และเศรษฐกิจของผู้ป่วยหรือผู้มารับบริการ
11. ต้องไม่ใช้ หรือสนับสนุนการใช้ยาตำรับลับ
12. ต้องไม่เปิดเผยความลับของผู้มารับบริการซึ่งตนทราบมาเนื่องจากการประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมเว้นแต่ด้วยความยินยอมของผู้มารับบริการ หรือเมื่อต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือตามหน้าที่
13. ต้องไม่ใช้หรือสนับสนุนให้มีการประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม หรือการประกอบโรคศิลปะโดยผิดกฎหมาย

14. ต้องปฏิบัติตามข้อจำกัด และเงื่อนไขการประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมที่คณะกรรมการสภาเภสัชกรรมกำหนดโดยเคร่งครัด

15. ต้องไม่โฆษณา ใช้ จ้าง หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาการประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม ความรู้ ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมของตน หรือของผู้อื่นเว้นแต่

15.1 การแสดงผลงานทางวิชาการ

15.2 การแสดงผลงานในหน้าที่ หรือในการบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ

15.3 การประกาศเกียรติคุณเป็นทางการโดยสถาบันวิชาการ สมาคม หรือมูลนิธิ

ทั้งนี้ต้องละเว้นการแสวงหาผลประโยชน์ที่จะเกิดต่อการประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมส่วนบุคคล

16. อาจแสดงข้อความเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมของตน ที่สถานประกอบวิชาชีพ ได้เพียงข้อความเฉพาะเรื่องต่อไปนี้

16.1 ชื่อ นามสกุล และอาจมีคำประกอบชื่อได้เพียงคำว่า เภสัชกร หรือเภสัชกรหญิง หรืออักษรย่อของคำดังกล่าว ตำแหน่งทางวิชาการ ฐานันดรศักดิ์ ยศ และบรรดาศักดิ์

16.2 ชื่อปริญญา วุฒิบัตร หรือหนังสืออนุมัติ หรือหนังสือแสดงคุณวุฒิต่างอย่างอื่น ซึ่งตนได้รับจากสภาเภสัชกรรม หรือสถาบันอื่นๆ

16.3 สาขาของวิชาชีพเภสัชกรรม

16.4 เวลาทำการ

17. อาจแจ้งความการประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมเฉพาะการแสดงที่อยู่ ที่ตั้งสถานประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม หมายเลขโทรศัพท์ หรือเครื่องมือสื่อสารอื่น และหรือข้อความที่อนุญาตตามข้อ 16

18. ผู้ทำการเผยแพร่หรือตามปัญหาทางสื่อมวลชน ถ้าแสดงตนว่าเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม ต้องไม่แจ้งสถานที่ประกอบวิชาชีพส่วนตัวเป็นทำนองการโฆษณา และต้องไม่มีการแจ้งความตามข้อ 17 ในที่เดียวกัน หรือขณะเดียวกันนั้นด้วย

19. ต้องระมัดระวัง มิให้การประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมของตนแพร่ออกไปในสื่อมวลชนเป็นทำนองโฆษณาความรู้ความสามารถ

20. ต้องยกย่องให้เกียรติ เคารพในศักดิ์ศรีซึ่งกันและกัน

21. ต้องไม่ทับถมให้ร้าย หรือกลั่นแกล้งกัน

22. ต้องไม่ชักจูงผู้มารับบริการของผู้อื่นมาเป็นของตน

23. พึงยกย่องให้เกียรติและเคารพในศักดิ์ศรีของผู้ร่วมงาน

24. ต้องไม่ทับถมให้ร้าย หรือกลั่นแกล้งผู้ร่วมงาน

25. พึ่งส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบวิชาชีพของผู้ร่วมงาน

จากจรรยาบรรณของกลุ่มวิชาชีพด้านการแพทย์พบว่าข้อความส่วนใหญ่จะเน้นในด้านของการปฏิบัติต่อผู้เข้ารับการรักษาอย่างเสมอภาค และยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมแห่งวิชาชีพ ไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของความโลภ

3.4 จรรยาบรรณของวิชาชีพด้านฝึกอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

จรรยาบรรณของกลุ่มวิชาชีพด้านฝึกอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ประกอบด้วยจรรยาบรรณของสมาคมฝึกอบรมและพัฒนาแห่งสหรัฐอเมริกา และจรรยาบรรณของนักรวมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

จรรยาบรรณของสมาคมฝึกอบรมและพัฒนาแห่งสหรัฐอเมริกา

สมาคมฝึกอบรมและพัฒนาแห่งสหรัฐอเมริกา (The American Society Training and Development) และสถาบันการจัดการอเมริกัน (The Academy of Management) (Ippitt, 1982 อ้างถึงใน เยาวพา นพศรี, 2542) ได้ร่วมกันกำหนดจรรยาบรรณ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. นักรวมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะต้องไม่กระทำกิจกรรมใดๆ ที่จะทำให้เพื่อนร่วมวิชาชีพหรือผู้เข้ารับการอบรมมีความลำบากใจหรือดูถูกดูแคลนวิชาชีพนี้โดยไม่จำเป็น
2. นักรวมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะต้องไม่ละเมิดความไว้วางใจหรือไม่รักษาคำพูดเว้นแต่จะทำให้บรรลุเป้าหมายของวิชาชีพหรือเป็นการกระทำตามกฎหมาย
3. นักรวมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต้องกระทำกิจกรรมในส่วนที่ตนได้รับการอบรมมาเป็นอย่างดีเท่านั้นและต้องหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่เกี่ยวกับจิตวิทยาซึ่งตนไม่มีความชำนาญ
4. นักรวมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต้องไม่บิดเบือนหรือใช้ข้อมูลเกี่ยวกับการอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยเจตนาที่จะให้บุคคล องค์กร หรือนายจ้างเสื่อมเสีย
5. นักรวมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะต้องเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารต่างๆ อันจะทำให้ความรู้ในวิชาชีพการอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีความเจริญก้าวหน้า
6. นักรวมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต้องนำเอาความรู้ใหม่ๆ มาใช้ในการอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

7. นักอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะต้องตระหนักถึงความต้องการของบุคคลและขององค์กรเพื่อที่จะปรับปรุงตนเอง และต้องไม่ยอมให้มีการเอาเปรียบโดยการใช้อำนาจที่ปราศจากจรรยาบรรณ

8. นักอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะต้องตระหนักว่าสังคมเป็นผู้ให้สถานภาพแก่นักอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้นนักอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ควรจะต้องปฏิบัติงานเพื่อตอบแทนสังคม

จรรยาบรรณของนักอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

จรรยาบรรณของนักอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทย เริ่มมีเป็นลายลักษณ์อักษรครั้งแรกในปี พ.ศ. 2539 และได้มีการพัฒนาจรรยาบรรณนี้ในปี พ.ศ. 2542 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. มีความยุติธรรมและวางตนเป็นกลาง
2. มีความสุภาพ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ควรแก่การยกย่องเชื่อถือ ศรัทธา
3. มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อ ปรารถนาให้ผู้อื่นดีขึ้น
4. ไม่เปิดเผยความลับที่สร้างความเสียหายแก่ผู้เข้ารับการอบรม เพื่อนร่วมงาน และองค์กร
5. พัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการ เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ
6. ประสานงานกับผู้ร่วมอาชีพ เพื่อเผยแพร่ หรือแลกเปลี่ยนความรู้ เทคนิค หรือกระบวนการใหม่ เพื่อให้การอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีความเจริญก้าวหน้า
7. ไม่ปกปิดหรือบิดเบือนข้อเท็จจริงในข้อผิดพลาดต่างๆ ที่อาจส่งผลถึงการอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
8. ตรงต่อเวลา และใช้เวลาขององค์กรให้เป็นประโยชน์ต่อองค์กรอย่างเต็มที่
9. มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาผลประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ
10. มีความจงรักภักดี และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร โดยปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายขององค์กร รวมทั้งคำนึงถึงประโยชน์ขององค์กรหรือส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ของตนเอง
11. มีใจรัก ศรัทธา ภาคภูมิใจ มีทัศนคติที่ดี และมีอุดมการณ์ในวิชาชีพการอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

12. ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบแห่งคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมอันดีงาม รวมทั้งปลูกฝังหรือส่งเสริมให้ผู้อื่นปฏิบัติตามกำลังความสามารถและโอกาสที่เอื้ออำนวย

จากจรรยาบรรณของกลุ่มวิชาชีพฝึกอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์พบว่าข้อความส่วนใหญ่จะเน้นให้นักฝึกอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การแสวงหาความรู้ใหม่ๆ และนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังควรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรและมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่

3.5 จรรยาบรรณวิชาชีพอื่นๆ

นอกจากกลุ่มวิชาชีพด้านต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอในข้างต้นแล้ว ยังมีอีกหลายวิชาชีพที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและพบว่ามีการกำหนดจรรยาบรรณของวิชาชีพ ดังต่อไปนี้

จรรยาบรรณของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุ พ.ศ.2543

เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในหน่วยงานของรัฐ ซึ่ง หมายถึง ผู้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำเอง การซื้อ การจ้าง การจ้างที่ปรึกษา การจ้างออกแบบและควบคุมงาน การแลกเปลี่ยน การเช่า การควบคุม การจำหน่าย และการดำเนินการอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับว่าการพัสดุ มีความสำนึกในการปฏิบัติงานและพัฒนาทางด้านพัสดุในหน่วยงานของรัฐ และเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 77 จึงเห็นสมควรกำหนดให้มีจรรยาบรรณที่หน่วยงานของรัฐแต่ละแห่งได้กำหนดไว้แล้วด้วย ดังนี้

1. วางตัวเป็นกลางในการดำเนินการเกี่ยวกับการพัสดุ
2. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตสำนึก และด้วยความโปร่งใส สามารถให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตรวจสอบได้ตลอดเวลา
3. มีความมุ่งมั่นในการที่จะพัฒนาตนเอง และพัฒนางานโดยเรียนรู้ถึงเทคนิควิทยาการใหม่ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ และนำมาใช้ปฏิบัติงานให้รวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดียิ่งขึ้น
4. ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือกฎหมาย กฎ ระเบียบปฏิบัติของทางราชการอย่างเคร่งครัด
5. ดำเนินการให้มีการใช้จ่ายเงิน และทรัพย์สินของหน่วยงานอย่างประหยัด คุ่มค่า และให้เกิดประโยชน์สูงสุด
6. คำนึงถึงประโยชน์ของหน่วยงานและประโยชน์ส่วนรวมของราชการเป็นหลัก โดยคำนึงถึงความถูกต้อง ยุติธรรมและความสมเหตุสมผลประกอบด้วย

7. ปฏิบัติงานร่วมกับผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงานด้วยความเอาใจใส่ โดยให้ความร่วมมือช่วยเหลือในเรื่องการให้ความคิดเห็นตามหลักวิชาการ แก้ไขปัญหาาร่วมกัน และการพัฒนางาน

8. ไม่เรียกรับ หรือยอมรับทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อย่างใดทั้งโดยตรงและโดยอ้อมจากผู้ขาย ผู้รับจ้าง หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เข้ามามีนิติสัมพันธ์กับทางราชการเกี่ยวกับการพัสดุ เพื่อตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ

9. ปฏิบัติต่อผู้ขาย ผู้รับจ้าง หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เข้ามามีนิติสัมพันธ์กับทางราชการเกี่ยวกับการพัสดุ รวมถึงการรับฟังผู้มาร้องเรียน ร้องทุกข์ ด้วยความเป็นธรรม เอื้อเฟื้อ มีน้ำใจ แต่ทั้งนี้การปฏิบัติดังกล่าวต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม

10. ให้ความร่วมมือกับทุกฝ่ายในการเสริมสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับงานด้านพัสดุให้สามารถพัฒนางานจนเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าเป็นวิชาชีพเฉพาะสาขาหนึ่ง

11. ผู้บังคับบัญชาด้านพัสดุพึงใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติงาน และในการส่งเสริมสนับสนุนการให้คำปรึกษา คำแนะนำ และรับฟังความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานอย่างมีเหตุผล

12. ผู้บังคับบัญชาด้านพัสดุพึงควบคุม ตรวจสอบ ดูแล และกำชับให้ผู้ปฏิบัติงานประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณนี้อย่างเคร่งครัด ในกรณีที่พบว่ามี การประพฤติปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามจรรยาบรรณนี้ ให้ดำเนินการตามควรแก่กรณี เพื่อให้มีการดำเนินการให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณนี้ต่อไป

(จรรยาบรรณของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุ, 2545)

จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพตรวจสอบภายใน (Code of Ethics)

1. ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์เที่ยงธรรม ขยันขันแข็ง และด้วยความรับผิดชอบ
2. ต้องมีความจงรักภักดีในทุกกรณีที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับภารกิจขององค์กรหรือต่อผู้รับบริการ นอกจากนี้ ต้องไม่เข้าร่วมกิจกรรมที่ผิดกฎหมายหรือกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม
3. ต้องไม่กระทำการใดๆ ซึ่งจะทำให้เสื่อมเสีย ชื่อเสียง ต่อวิชาชีพตรวจสอบภายใน หรือต่อองค์กร
4. ต้องไม่กระทำการใดๆ ให้เกิดข้อขัดแย้งในส่วนได้เสียขององค์กร หรือมีอคติในการปฏิบัติตามหน้าที่และความรับผิดชอบโดยขาดความเที่ยงธรรม
5. ต้องไม่รับสิ่งที่เป็นผลประโยชน์ส่วนตัวจากพนักงาน ผู้ซื้อ ลูกค้า ผู้จำหน่าย หรือจากผู้ที่มาติดต่อธุรกิจกับองค์กร ซึ่งจะทำให้เกิดความเสื่อมเสียต่อวิชาชีพหรือทำให้การใช้ดุลยพินิจเบี่ยงเบนไป
6. ต้องให้บริการเฉพาะงานที่พิจารณาเห็นว่าสำเร็จได้ด้วยความสามารถแห่งวิชาชีพ

7. ต้องรับรองวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานการประกอบวิชาชีพตรวจสอบภายใน
8. ต้องระมัดระวังรอบคอบในการใช้ข้อมูลที่ได้มาจากการตรวจสอบ ต้องไม่นำข้อมูลที่เป็นความลับขององค์กรไปใช้เพื่อผลประโยชน์ของบุคคลใดๆ ในลักษณะที่ผิดกฎหมาย หรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อองค์กร
9. ต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงที่สำคัญในรายงาน การละเว้นไม่เปิดเผยจะต้องไม่ทำให้รายงานนั้นบิดเบือนหรือปิดบังการปฏิบัติที่ผิดกฎหมาย
10. ต้องพยายาม ปรับปรุง ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณภาพของการให้บริการอย่างต่อเนื่อง
11. ต้องดำรงไว้ซึ่งการปฏิบัติงานอย่างมีมาตรฐานเยี่ยงมืออาชีพ มีคุณธรรม และมีศักดิ์ศรี
(มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, หน่วยตรวจสอบภายใน, 2545)

จรรยาบรรณของพนักงานสอบสวน พ.ศ.2544

จรรยาบรรณของพนักงานสอบสวน ที่ต้องประพฤติปฏิบัติควบคู่ไปกับอุดมคติของตำรวจตามแผนกแบบทำระเบียบนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนและสังคมส่วนรวมมีดังนี้

1. พนักงานสอบสวนต้องเคารพในสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ
2. พนักงานสอบสวนต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต และยึดมั่นในศีลธรรม
3. พนักงานสอบสวนต้องอำนวยความสะดวกด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง โปร่งใส และเป็นธรรม โดยปราศจากอคติ
4. พนักงานสอบสวนต้องกล้ายืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง
5. พนักงานสอบสวนพึงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ เสียสละ และอดทน เพื่อประโยชน์แห่งการอำนวยความสะดวก
6. พนักงานสอบสวนพึงมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ด้วยความสุภาพอ่อนโยนมีไมตรี และเต็มใจให้บริการประชาชน
7. พนักงานสอบสวนพึงหมั่นศึกษาหาความรู้ และพัฒนาตนเองตลอดเวลา
8. พนักงานสอบสวนพึงสำนึก และยึดมั่นในวิชาชีพการสอบสวน มีความภาคภูมิใจในศักดิ์ศรีและวิชาชีพของตนเอง

(สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2545)

จรรยาบรรณของมัคคุเทศก์

สมาคมมัคคุเทศก์อาชีพได้กำหนดจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์ไว้ดังนี้

1. เคารพชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ
  2. เลื่อมใสการปกครองระบอบประชาธิปไตย
  3. ยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือไม่ลบหลู่ดูหมิ่นศาสนาอื่น
  4. มีความรับผิดชอบและตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความเสียสละ และอุทิศเวลาของตนโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญจะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ การงานมิได้
  5. รักษาชื่อเสียงของตนโดยการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบหรือปฏิบัติตนอันเห็นการฝ่าฝืนต่อศีลธรรมอันดีหรือเป็นการเสื่อมเสียต่อศักดิ์ศรี และเกียรติคุณของวิชาชีพมัคคุเทศก์
  6. พึ่งมีทัศนคติที่ดีพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ คุณวุฒิ คุณธรรม และทักษะในการปฏิบัติงานในวิชาชีพมัคคุเทศก์
  7. พึ่งเป็นแบบอย่างในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนทั้งทางธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและศิลปวัฒนธรรม
  8. ถือปฏิบัติตามคำสั่งกฎระเบียบแบบแผนขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของสถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่งตลอดจนการปฏิบัติตนตามกฎหมายและระเบียบทางราชการ
  9. ประพฤติตนด้วยความสุภาพรู้จักสามัคคีต่อผู้ร่วมวิชาชีพอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไปโดยปราศจากอคติใดๆทั้งสิ้น
- (คณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์, 2545)

จรรยาบรรณสมาคมนายหน้าประกันภัย

จรรยาบรรณฉบับนี้ ได้กำหนดขึ้นเพื่อสมาชิกของสมาคมฯ ได้ใช้เป็นหลักแนวทางปฏิบัติในการประกอบอาชีพนายหน้าประกันภัยสมาชิกต้องคำนึงวัตถุประสงค์ของสมาคมฯ ซึ่งได้บัญญัติไว้ในข้อบังคับ และเทศกาทันรักษาไว้ซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีของนายหน้าประกันภัย ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน พร้อมทั้งมีความรับผิดชอบต่อสังคม และ กิจการประกันภัย โดยส่วนรวมการเป็นสมาชิกของสมาคมฯ นั้น ถือเป็นเกียรติอันสูงส่ง สมาชิกพึงประพฤติตามแนวทางปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

บทที่ 1

1.1 หน้าที่ของสมาชิก

ก. ต้องพยายามยกฐานะของตนให้สูงขึ้นโดยการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ และปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ

ข. ต้องมีความรู้แตกฉานในอาชีพ รู้กฎหมายประกันภัย และเจตนารมณ์ของ กฎหมาย รู้ถึงความเปลี่ยนแปลงของกิจการประกันภัย

ค. จะไม่ประกอบกิจการอื่น ซึ่งขัดแย้งกับอาชีพนายหน้าประกันภัย

ง. ประกอบการโดยอิสระจากบริษัทประกันภัยและกระจายงานไปยังบริษัท ประกันภัย ให้มากที่สุด

จ. มีสำนักงานเป็นสัดส่วนเฉพาะซึ่งไม่อยู่ในบริเวณเดียวกันกับสำนักงาน ของบริษัทประกันภัยใด

1.2 หน้าที่ต่อสังคม

ต้องพยายามสร้างเสริมศรัทธาและความเชื่อมั่น เพื่อผู้ประกอบอาชีพอื่นๆ และ บุคคลทั่วไปได้ตระหนักถึงการให้ประโยชน์จากบริการนายหน้าประกันภัย

1.3 หน้าที่ต่อกฎหมายประกันภัย

ต้องปฏิบัติตามกฎหมายประกันภัยโดยเคร่งครัดการใดที่อยู่นอกเหนือขอบเขต ของกฎหมายประกันภัยแต่ไม่ชอบด้วยทำนองคลองธรรมแห่งอาชีพ สมาชิกก็ควรละเว้นปฏิบัติ งานนั้น

1.4 หน้าที่ต่อสำนักงานประกันภัย

จะให้ความสนับสนุนและร่วมมือต่อสำนักงานประกันภัยเพื่อความรุ่งเรือง ของกิจการประกันภัย

1.5 หน้าที่ต่อสมาคมประกันวินาศภัย และสมาคมประกันชีวิต

จะให้ความสนับสนุนและร่วมมือต่อสมาคมวินาศภัย และสมาคมประกันชีวิต เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของกิจการประกันภัย

บทที่ 2

2.1 ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตต่อผู้เอาประกันภัย ป้องกันและพิทักษ์ผลประโยชน์ ของผู้เอาประกัน เสมือนหนึ่งเป็นผลประโยชน์ของสมาชิกเอง

2.2 ข้อมูลต่างๆ ของผู้เอาประกันที่ได้มาต้องถือเป็นความลับ และจะนำมาใช้เพื่องาน ประกันภัยเท่านั้น

2.3 ซื่อสัตย์สุจริต และให้ความเป็นธรรมต่อผู้รับประกันภัย

บทที่ 3 การปฏิบัติตัวระหว่างสมาชิก

3.1 เพื่อความมั่นคงของสมาคมฯ สมาชิกต้องมีความจงรักภักดี และสนับสนุนกิจกรรมของสมาคม

3.2 พยายามหลีกเลี่ยงความขัดแย้งระหว่างสมาชิก หากมีการขัดแย้งเกิดขึ้น และมีอาจตกลงกันได้ต้องเสนอให้คณะกรรมการสมาคมฯ ทราบเพื่อหาข้อยุติ

3.3 ต้องไม่กล่าวร้าย หรือทับถม หรือติเตียน สมาชิกอื่น หากสมาชิกใดถูกกล่าวหาจากผู้เอาประกันหรือสมาชิกอื่น สมาชิกที่ถูกกล่าวหา นั้น มีสิทธิ์อันชอบธรรมที่จะเสนอข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการของสมาคมฯ หรือคณะกรรมการพิเศษที่ได้ตั้งขึ้นเพื่อพิจารณา สอบสวนตัดสินในเรื่องราวที่ร้องเรียนมานั้น

3.4 สมาชิกต้องไม่ชักชวนให้พนักงานของสมาชิกอื่นมาทำงานของตน โดยมีได้แจ้งสมาชิกนั้นทราบก่อน

3.5 สมาชิกได้รับเชิญให้ไปบรรยายหรือเขียนข้อความเกี่ยวกับประกันภัย จะต้องแนะนำตัวเองก่อนว่าเป็นสมาชิกของสมาคมนายหน้าประกันภัย (สมาคมนายหน้าประกันภัย, 2545)

จะเห็นได้ว่าจรรยาบรรณของทุกสาขาวิชาชีพมุ่งเน้นให้สมาชิกทุกคนประพฤติปฏิบัติหน้าที่ของตนให้อยู่ในกรอบของคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมอันดี มีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพนั้นๆ และนอกจากนี้ยังส่งผลให้สังคมและประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ตอนที่ 4 เทคนิคเดลฟาย

ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประวัติและความเป็นมา ความหมาย จุดมุ่งหมายของเทคนิคเดลฟาย รวมถึงปัญหาที่ควรศึกษาด้วยเทคนิคเดลฟาย ข้อตกลงเบื้องต้น เทคนิคเดลฟายต่อการศึกษา ลักษณะของเทคนิคเดลฟาย กระบวนการของเทคนิคเดลฟาย ประเภทของการวิจัยที่ใช้เทคนิคเดลฟาย จำนวนผู้เชี่ยวชาญ ข้อควรคำนึงถึง ข้อได้เปรียบและข้อเสียเปรียบของเทคนิคเดลฟาย ดังต่อไปนี้

ประวัติและความเป็นมา

คำว่า “เดลฟาย” (Delphi) เป็นชื่อวิหารศักดิ์สิทธิ์สมัยกรีกโบราณซึ่งประชาชนนิยมไปขอคำทำนายอนาคตหรือเหตุการณ์สำคัญๆ การวิจัยแบบเทคนิคเดลฟายจึงเป็นเทคนิคการทำนายเหตุการณ์ หรือความเป็นไปได้ในอนาคตโดยอาศัยฉันทามติ (Consensus) ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปอันน่าเชื่อถือในเรื่องใดเรื่องหนึ่งไม่ว่าจะเป็นข้อสรุปที่เป็นแนวคิดหรือเป็นการทำนายเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นหรือความเป็นไปในอนาคต ข้อสรุปจากฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนี้จะสามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในด้านต่างๆ ได้ ทั้งในเชิงวิชาการ และบริหาร เทคนิคเดลฟาย ได้รับการเปิดเผยครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 1962 อย่างไรก็ตามแท้จริงแล้วได้เกิดเทคนิควิธีดังกล่าวมานานตั้งแต่ปี ค.ศ. 1952 แต่ถูกปิดเป็นความลับ เนื่องจากเป็นเทคนิคที่กองทัพอากาศอเมริกาใช้ศึกษาและวิจัยสิ่งต่างๆ ผู้เผยแพร่เทคนิคเดลฟายได้แก่ โอลาฟ เฮลเมอร์ (Olaf Helmer) และ นอร์แมน ซี ดาลกี (Norman C. Dakey) ซึ่งเป็นนักวิจัยของบริษัท Rand Corporation ในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา อันเป็นบริษัทที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการค้าอาวุธสงคราม ทั้งสองได้เขียนบทความเรื่อง An Experimental Application of the Delphi Method to the Use of Experts ตีพิมพ์ในวารสาร Management Science ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 เดือนเมษายน พ.ศ. 2506 (ชนิดา รัชพลเมือง, 2539)

ระยะเริ่มแรกเทคนิคเดลฟายเป็นเทคนิคการวิจัยสำหรับการทำนายเหตุการณ์ในอนาคตทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สุวรรณา เชื้อรัตนพงษ์, 2528)

ปัจจุบันการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟายได้รับความนิยมอย่างมากในเกือบทุกวงการ ไม่ว่าจะเป็นด้านธุรกิจ การเมือง การทหาร เศรษฐกิจ การสาธารณสุข การศึกษา และด้านอื่นๆ นอกจากเดลฟายเป็นเทคนิคการวิจัยและคาดการณ์อนาคตแล้ว เดลฟายยังเป็นเทคนิคการสื่อสารระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ช่วยให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้รับข่าวสารและแลกเปลี่ยนความเชี่ยวชาญระหว่างกันโดยไม่มี การเผชิญหน้ากันโดยตรง เช่นเดียวกับการระดมสมอง (Brain Storming) หรือการประชุมกลุ่มแบบอื่นๆ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญสามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อเท็จจริงและเหตุผลอย่างเต็มที่ (ชนิดา รัชพลเมือง, 2541 อ้างถึงใน แจ่มจันทร์ ทองสา, 2544)

ความหมายของเทคนิคเดลฟาย

แอนเดอร์สัน (Anderson) (อ้างถึงใน เยาวพา นพศรี, 2542) ได้ให้ความหมายของเทคนิคเดลฟายว่า คือ วิธีการระดมความคิดที่เห็นสอดคล้องกันของกลุ่ม เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข และหาความเชื่อมั่นในการทำนายเกี่ยวกับอนาคต

ดัลกี (Dalkey) (อ้างถึงใน เยาวพา นพศรี, 2542) ได้ให้ความหมายของเทคนิคเดลฟายไว้ว่า “คือโครงการที่จัดทำอย่างละเอียดรอบคอบ ในการที่จะสอบถามบุคคลด้วยแบบสอบถามในเรื่องต่างๆ เพื่อที่จะให้ได้รับข้อมูลและความคิดเห็นกลับมา”

ดูคานิส (Ducanis) (อ้างถึงใน เยาวพา นพศรี, 2542) ได้ให้ความหมายของเทคนิคเดลฟายไว้ว่า เป็นการทำนายเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ที่จะเป็นไปได้ในอนาคต มุ่งที่จะลดผลกระทบหรืออิทธิพลจากบุคคลอื่นในกรณีที่ต้องมีการเผชิญหน้ากัน ขณะเดียวกันก็มีการลดผลกระทบทางด้านความคิดระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้วยกัน หรืออาจกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่า เทคนิคเดลฟายเป็นวิธีการรวบรวมเอาคำตอบที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เกี่ยวกับเรื่องที่เราจะศึกษาในขณะที่ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ไม่ได้เกี่ยวข้องก็จะถูกกำจัดลงด้วย

รัสป์ (Rasp) (อ้างถึงใน เยาวพา นพศรี, 2542) ได้ให้ความหมายของเทคนิคเดลฟายว่าเป็นเทคนิคของการรวบรวมการพิจารณาตัดสิน ที่มุ่งเพื่อเอาชนะจุดอ่อนของการตัดสินใจเดิมที่จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ

โทมัส ที แมคมิลแลน (Thomus T. Macmillan อ้างถึงใน สิริลักษณ์ จำเรียง, 2527) ให้ความหมายว่าเทคนิคเดลฟายเป็นวิธีการของการค้นหาและขัดเกลาการตัดสินใจของกลุ่ม

เทียนฉาย กิระนันท์ (2541) ได้ให้ความหมายว่า เทคนิคเดลฟาย เป็นเทคนิคการวิเคราะห์ที่ได้รับการประดิษฐ์ และพัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้ในการวิจัยอนาคตโดยเฉพาะ อาจเรียกได้ว่า เทคนิคเดลฟายเป็นวิธีการที่ใช้สำหรับกำหนดโครงสร้างของกระบวนการสื่อสารระหว่างสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้บรรลุผลในการร่วมกันพิจารณาที่ซับซ้อนมากๆ โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวกับอนาคตที่ยุ่ยากซับซ้อนมากกว่าที่คนใดคนหนึ่งจะสามารถวิเคราะห์ได้ถึงถ้วนและรอบคอบพอ

ประยูร ศรีประสาธน์ (2524) ได้ให้ความหมายว่า เทคนิคเดลฟาย คือ ขบวนการที่เสาะแสวงหาความคิดเห็นที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มคน เกี่ยวกับความเป็นไปในอนาคตเกี่ยวกับเรื่องเวลา ปริมาณ สภาพที่ต้องการจะให้เป็น ทั้งนี้โดยใช้วิธีการเสาะแสวงหาความคิดเห็นด้วยการใช้แบบสอบถามแทนการเรียกประชุม

สุวรรณา เข็อรรัตนพงศ์ (2528) ได้ให้ความหมายว่า เทคนิคเดลฟาย เป็น กระบวนการที่รวบรวมความคิดเห็น หรือการตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับอนาคต จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมีความถูกต้องน่าเชื่อถือมากที่สุด

สิริมา รอดโพธิ์ทอง (2535) ได้ให้ความหมายว่า เทคนิคเดลฟาย เป็นกระบวนการหนึ่งที่ใช้ในการวิจัยโดยมีหลักการสำคัญอยู่ที่การพยายามรวบรวมความคิดเห็นที่กระจัดกระจายของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้มีความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างมีระบบ เพื่อไปใช้ประโยชน์ในกระบวนการตัดสินใจหรือลงข้อสรุปในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

สรุปได้ว่า เทคนิคเดลฟาย เป็นกระบวนการรวบรวมความคิดเห็นหรือการตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับการทำนายเหตุการณ์ในอนาคตอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่นำเชื่อถือและสอดคล้องกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ โดยที่ผู้เชี่ยวชาญไม่จำเป็นต้องมาเผชิญหน้ากัน

จุดมุ่งหมายของเทคนิคเดลฟาย

จุดมุ่งหมายของเทคนิคเดลฟาย มุ่งเน้นที่จะรวบรวมการพิจารณาตัดสินใจ และสร้างความเห็นอันหนึ่งอันเดียวกันในเรื่องที่เกี่ยวกับความเป็นไปได้ในอนาคต ในส่วนที่เกี่ยวกับเวลา ปริมาณ และหรือสภาพการณ์ที่ต้องการจะให้เป็น (Rasp Jr., 1973 อ้างถึงใน เขาวพา นพศรี, 2542) และตามที่เซฟฟาดสัน (Shepardson, 1972: 168 อ้างถึงใน เขาวพา นพศรี, 2542) ได้กล่าวไว้ว่า ด้วยความจริง ที่วิธีวิจัยนี้สามารถจะทราบผลทันทีและให้โอกาสที่จะยืดหยุ่นปรับความคิดเห็นในกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ทำให้เทคนิคเดลฟายนี้เอื้อต่องานวิจัยที่ใช้แก้ปัญหา และตัดสินใจวางแผนที่สร้างสรรค์ และก่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างยิ่ง

ปัญหาที่ควรศึกษาด้วยเทคนิคเดลฟาย

ปัญหาที่ควรศึกษาด้วยเทคนิคเดลฟาย ควรที่จะเป็นประเด็นปัญหาอันจะนำไปสู่การวางนโยบายหรือคาดการณ์อนาคตรวมทั้งการกำหนดทางเลือกต่างๆ หรือประเด็นปัญหาที่มุ่งหาความเห็นสอดคล้องต้องกันเพื่อแก้ปัญหาที่สลับซับซ้อนทั้งในเชิงโครงสร้างและการปฏิบัติงาน หรือเพื่อสรุปเป็นหลักการแนวคิดร่วมกัน ปัญหาที่ศึกษาในการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายจึงเป็นปัญหาในเชิงคุณลักษณะ ซึ่งไม่อาจได้คำตอบโดยอาศัยการศึกษาด้วยวิธีการเชิงสถิติ

ข้อตกลงเบื้องต้นของเทคนิคเดลฟาย

เทคนิคเดลฟายมีข้อตกลงเบื้องต้น จำนวน 2 ข้อ คือ (สุวลี ทวีบุตร, 2540; อัญชวี เจียรนนทร, 2540)

1. การตัดสินใจของกลุ่มบุคคลจะมีความถูกต้องมากกว่าการตัดสินใจของบุคคลเพียงคนเดียว และการตัดสินใจของกลุ่มบุคคลจะมีความถูกต้องมากยิ่งขึ้นเมื่อกลุ่มบุคคลนั้นเป็นผู้เชี่ยวชาญในประเด็นที่ต้องตัดสินใจ
2. การตัดสินใจของกลุ่มบุคคลจะมีความเที่ยงมากกว่าการตัดสินใจของบุคคลเพียงคนเดียว แต่ถ้าหากสมาชิกของกลุ่มต้องเผชิญหน้ากันในระหว่างการตัดสินใจก็อาจทำให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น สมาชิกของกลุ่มที่มีลักษณะนิสัยชอบใช้อำนาจข่มขู่ ความลำเอียงของกลุ่มและความคิดเห็นของกลุ่มจะส่งผลในด้านลบต่อประสิทธิผลของการตัดสินใจของกลุ่ม

เทคนิคเดลฟายต่อการศึกษา

ปี ค.ศ. 1991 ในสารานุกรมเรื่องทฤษฎีและรูปแบบที่ใช้ในพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ ยืนยันว่า เทคนิคเดลฟายนี้เป็นเทคนิคที่มีประโยชน์ โดยเฉพาะในกรณีที่จะทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่อยู่ในที่ต่างๆ ไม่สามารถรวบรวมมาประชุมได้ และผลประโยชน์ของเทคนิคนี้อีกอย่างหนึ่งอยู่ที่ทำให้โอกาสสมาชิกทุกคน ได้แสดงความคิดเห็นของตนอย่างอิสระ และได้แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างจากกลุ่ม ซึ่งทำให้การศึกษามีความละเอียดยิ่งขึ้น (Pfeiffer, 1991 อ้างถึงใน เยาวพา นพศรี, 2542) การศึกษาเดลฟาย เป็นเทคนิคที่ใช้ในการหาความคิดเห็นรวมของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในประเด็นใดประเด็นหนึ่งที่ต้องการรู้ และเป็นเทคนิคที่ใช้หาความคิดเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Consensus) ที่ไม่จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญเหล่านั้นมานั่งเผชิญหน้ากันที่ประชุมโดยทั่วไป แล้วจะใช้การติดต่อกับผู้เชี่ยวชาญทางไปรษณีย์

(Plinstone and Turoff, 1975 อ้างถึงใน เยาวพา นพศรี, 2542) เทคนิคนี้ได้รับการยอมรับในหมู่นักวิชาการทางการศึกษาอย่างมาก เนื่องจากเป็นวิธีที่มีระบบใช้ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ อย่างแท้จริง และผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างเต็มที่และอิสระ โดยไม่ต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของผู้อื่นและไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของเสียงส่วนใหญ่หรือความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนอื่นๆ (สุวรรณมา เชื้อรัตนพงษ์, 2528)

ลักษณะของเทคนิคเดลฟาย

1. มุ่งเพื่อแสวงหาความคิดเห็นของกลุ่มด้วยแบบสอบถาม ดังนั้นผู้เข้าร่วมโครงการจึงจำเป็นต้องตอบแบบสอบถามตามที่ผู้ทำการวิจัยได้กำหนดขึ้นในแต่ละขั้นตอน
2. เทคนิคเดลฟายไม่ต้องการให้ความคิดเห็นของผู้อื่น มีอิทธิพลต่อการพิจารณาตัดสินใจของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคนจึงไม่ทราบว่าผู้ใดบ้างที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ และจะไม่ทราบว่าผู้เข้าร่วมโครงการแต่ละคนมีความคิดเห็นแต่ละข้ออย่างไร ผู้ตอบแบบสอบถามจะมีความคิดเห็นโดยอิสระ
3. เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน ตอบแบบสอบถามด้วยความคิดเห็นที่ถ้อยแถลงอย่างละเอียด รอบคอบ และเพื่อให้คำตอบที่ได้รับมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันยิ่งขึ้น ผู้ทำการวิจัยจะแสดงตำแหน่งของความคิดเห็นที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในคำตอบแต่ละข้อของแบบสอบถามที่ตอบไปในครั้งก่อนในรูปสถิติ และผู้ทำการวิจัยจะส่งกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนทราบ เพื่อจะได้พิจารณาตัดสินว่าจะคงคำตอบเดิม หรือจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงคำตอบจากเดิมอย่างไรบ้าง ดังนั้นในการตอบแบบสอบถามแต่ละครั้งของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนนั้น เขาจะทราบว่าความคิดเห็นของเขว่าเป็นอย่างไร ต่างกับคนอื่นหรือไม่อย่างไร (เกษม บุญอ่อน, 2522)
4. การวิจัยแบบใช้เทคนิคเดลฟาย จะใช้สถิติวิเคราะห์ การทำงานของกลุ่มทุกครั้ง สถิติที่นำมาใช้ในการพิจารณาคำตอบจากแบบสอบถามรอบที่ 2 และ 3 คือสถิติการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง ได้แก่ ค่ามัธยฐาน ฐานนิยม และค่าเฉลี่ย เพื่อแสดงตำแหน่งของความคิดเห็น โดยทั่วไปการใช้ค่าเฉลี่ยกับคำตอบที่มีจำนวนน้อยมักไม่เหมาะสมจึงมีการใช้ค่ามัธยฐานหรือฐานนิยม เพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลา ปริมาณ หรือสภาพการณ์ต่างๆ ในอนาคตมากกว่า

กระบวนการของเทคนิคเดลฟาย

กระบวนการศึกษาแบบเทคนิคเดลฟายมี 4 รอบ ในการรวบรวมความคิดเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Consensus) ของผู้เชี่ยวชาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาทิเช่น รวบรวมโครงสร้างของรูปแบบ การกำหนดนโยบาย การวางแผนหลักสูตรของมหาวิทยาลัย การกำหนดงบประมาณ การวิเคราะห์สถานการณ์ภาพเศรษฐกิจและสังคม และการศึกษาค่านิยมเหล่านี้เป็นต้น ซึ่งมีรายละเอียดของแต่ละรอบ ดังต่อไปนี้ (Linstone and Turoff, 1975)

รอบที่ 1

ส่งแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (open-ended form) ให้ผู้เชี่ยวชาญตอบในประเด็นกว้างๆ เพื่อรวบรวมความคิดเห็นทั้งหมด หลังจากนั้นเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญส่งกลับคืน แล้วนำแบบสอบถามที่ส่งคืนเหล่านี้มาทำการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ เพื่อรวบรวมความคิดเห็นที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน และแยกความคิดเห็นที่แตกต่างกันเพื่อจัดสร้างแบบสอบถามรอบที่ 2

รอบที่ 2

เป็นแบบสอบถามที่พัฒนามาจากคำตอบในรอบที่ 1 แล้วจัดทำเป็นแบบลำดับขั้นการจัดค่า 5 ระดับ (rating scale) แล้วส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อลงน้ำหนักของความสำคัญในแต่ละข้อความ หลังจากนั้นเก็บแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญส่งกลับคืน แล้วนำแบบสอบถามเหล่านี้มาหาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของแต่ละคำตอบของผู้เชี่ยวชาญพร้อมทั้งระบุตำแหน่งคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนที่ตอบ เพื่อที่จะจัดสร้างแบบสอบถามรอบที่ 3

รอบที่ 3

เป็นแบบสอบถามที่พัฒนามาจากคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในแบบสอบถามรอบที่ 2 ซึ่งแบบสอบถามในรอบที่ 3 นี้ จะแสดงให้เห็นค่าคำตอบเดิมของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 ของแต่ละท่านว่าตอบอย่างไร มีความแตกต่างไปจากมัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบทั้งหมดในแต่ละข้ออย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจยืนยันคำตอบเดิม หรือเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่ในกรณีที่ผู้เชี่ยวชาญต้องการยืนยันคำตอบเดิมที่ไม่ได้อยู่ในขอบเขตพิสัยระหว่างควอไทล์ ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะต้องแสดงความคิดเห็นและเหตุผลประกอบด้วย

รอบที่ 4

เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะและวิธีการตอบเช่นเดียวกับรอบที่ 3 แต่ค่าทางสถิติของแต่ละข้อคำถามที่แสดงในแบบสอบถามรอบที่ 4 นี้ คิดจากผลการตอบแบบสอบถามของรอบที่ 3

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 3 รอบ เมื่อได้รับแบบสอบถามใน รอบที่ 3 กลับคืนมาเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามนี้มาคำนวณหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ และของข้อคำตอบทั้งหมดของผู้เชี่ยวชาญแล้วอ่านผลโดยรวมที่ได้

ประเภทของการวิจัยที่ใช้เทคนิคเดลฟาย

โรเบิร์ต ซี จัดด์ (Robert C. Judd, 1971) ได้กล่าวถึง การวิจัยประเภทที่ใช้เทคนิค เดลฟายว่า เมื่อใดก็ตามที่ต้องการคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหรือที่ใดก็ตามที่เห็นว่า ความสอดคล้องต่อเนื่องกันระหว่างเป้าหมาย (Goal) และวัตถุประสงค์ (Objective) เป็นสิ่งที่มี ความสำคัญแล้วเมื่อนั้นควรใช้เทคนิคเดลฟายและในด้านการศึกษานั้น เทคนิคเดลฟายยังอาจใช้ ประโยชน์ในการหาค่านิยมที่สอดคล้องต้องกันและในการประเมินผลสิ่งใด ๆ

เวเทอร์แมน และคาเรน (Weatherman and Karen, 1974 อ้างถึงใน เยาวพา นพศรี, 2542) ได้แบ่งการวิจัยที่ใช้เทคนิคเดลฟายเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้คือ

1. การวิจัยเพื่อคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
2. การตรวจสอบกลวิธีในการปฏิบัติ ในการวิจัยมุ่งหวังผลเช่นนี้ แบบสอบถามจะต้อง เป็นแบบที่มีข้อเสนอให้เลือกหลายๆ ทาง ตลอดจนแนวทางที่จะให้โครงการนั้นประสบผลสำเร็จได้ โดยพิจารณาจากประสิทธิภาพของโครงการ ค่าใช้จ่ายและความเป็นไปได้ เป็นต้น แบบสอบ ถามประเภทนี้จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงเหตุผลในการตอบ
3. การตรวจสอบความนิยม ในกรณีนี้ ผู้วิจัยจะต้องพยายามตั้งคำถามเพื่อให้ ผู้เชี่ยวชาญตอบในสิ่งที่เห็นว่าควรจะเป็นมากกว่าสิ่งที่จะเป็นจริงๆ
4. การรับรู้สภาพที่เป็นอยู่ การศึกษาประเภทนี้ ได้แก่ การศึกษาบทบาทที่แตกต่างกัน ของศึกษานิเทศก์ในทัศนะของกลุ่มอาชีพต่างๆ ซึ่งความคิดเห็นดังกล่าวนี้ จะสามารถนำมาใช้ เป็นประโยชน์ในการจัดฝึกอบรมศึกษานิเทศก์ได้

สุวรรณา เชื้อรัตนพงษ์ (2528: 24-25) ได้กล่าวว่า ผู้ทำการวิจัยจะตัดสินใจใช้เทคนิค การวิจัยแบบเดลฟายก็ต่อเมื่อมีเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้คือ

1. ปัญหาที่จะทำการวิจัยไม่มีคำตอบที่ถูกต้องแน่นอน แต่สามารถวิจัยปัญหาได้จาก การรวบรวมการตัดสินใจแบบอัตวิสัย (Subjective Judgments) จากผู้เชี่ยวชาญสาขา นั้นๆ
2. ปัญหาที่จะทำการวิจัยต้องการความคิดเห็นหลายๆ ด้าน จากประสบการณ์หรือ ความรู้ความสามารถของผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้นๆ

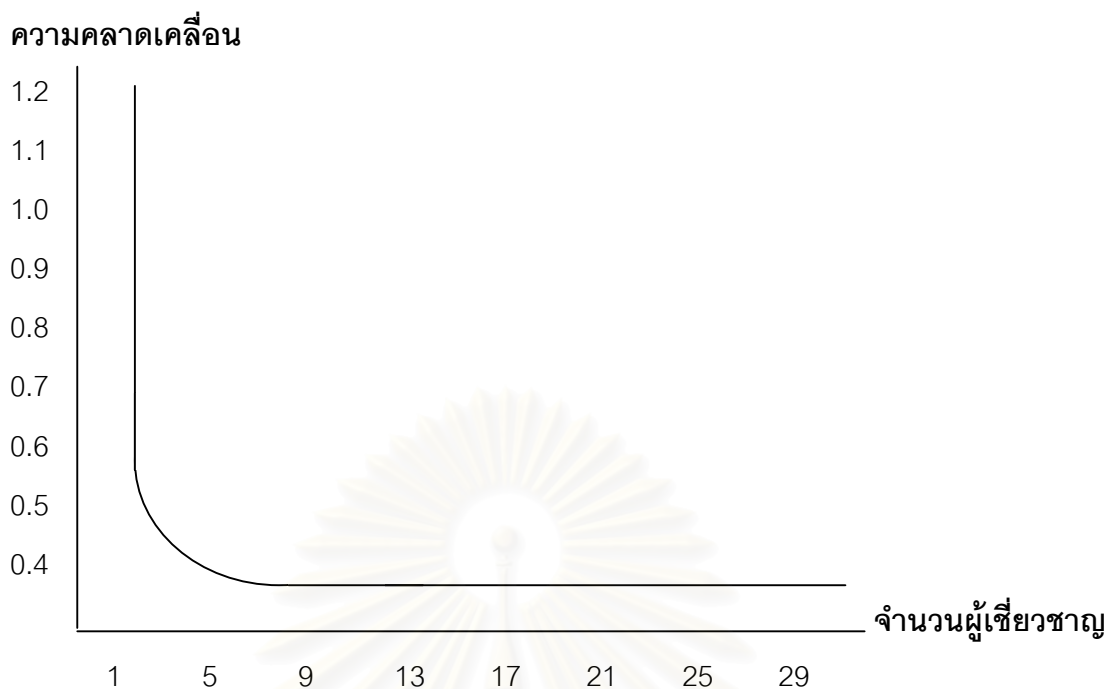
3. ผู้ทำการวิจัยไม่ต้องการให้ความคิดเห็นของผู้อื่นแต่ละคนมีผลกระทบ หรือมีอิทธิพลต่อการพิจารณาตัดสินปัญหานั้นๆ
4. การพบปะเพื่อนัดประชุมของกลุ่มเป็นการไม่สะดวก เนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์หรือเสียค่าใช้จ่ายและเวลามากเกินไป
5. เมื่อไม่ต้องการเปิดเผยรายชื่อบุคคลในกลุ่ม เพราะความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาที่วิจัยอาจมีความขัดแย้งกันอย่างมาก

จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

สิ่งที่สำคัญที่สุดในการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้เพราะผลการวิจัยจะออกมาดี ถูกต้อง เชื่อถือได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับจำนวนผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยด้วย Thomas T. Macmillan ได้เสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่จะใช้ในการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟายว่าควรใช้จำนวนเท่าใด จึงจะเหมาะสม ในการประชุมประจำปี California Junior Colleges Association เมื่อปี พ.ศ. 2515 ไว้ว่าหากจำนวนผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อน (error) จะมีน้อยมาก แสดงเป็นแผนภูมิและตารางดังนี้ (อ้างถึงใน เกษม บุญอ่อน, 2522)

ตารางที่ 2 แสดงการลดลงของความคลาดเคลื่อนกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่มากขึ้น

จำนวนผู้เชี่ยวชาญ	ช่วงของความคลาดเคลื่อน	ความคลาดเคลื่อนลดลง
1 - 5	1.20 - 0.70	0.50
5 - 9	0.70 - 0.58	0.12
9 - 13	0.58 - 0.54	0.04
13 - 17	0.54 - 0.50	0.04
17 - 21	0.50 - 0.48	0.02
21 - 25	0.48 - 0.46	0.02
25 - 29	0.46 - 0.44	0.02

แผนภูมิที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนผู้เชี่ยวชาญและความคลาดเคลื่อน

ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการวิจัยแบบเดลฟายไม่ควรต่ำกว่า 17 คน แต่ก็ไม่ควรมากเกินไป เพราะนอกจากจะทำให้เกิดความล่าช้าในการติดตามผลแล้ว ยังอาจได้ผู้เชี่ยวชาญที่ได้มีความรู้ในปัญหาที่ทำการวิจัยอย่างลึกซึ้งจริงๆ

ข้อควรคำนึงถึงในการใช้ประโยชน์จากเทคนิคเดลฟาย

การวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ผู้วิจัยต้องดำเนินการด้วยกระบวนการต่อไปนี้อย่างระมัดระวัง (Murry and Hammons, 1995 อ้างถึงใน ศักดิ์ชัย บาลศิริ, 2543) 1) การพิจารณาว่าเทคนิคเดลฟายมีความเหมาะสมกับประเด็นของการวิจัยหรือไม่ 2) การกำหนดจำนวนและสมาชิกของกลุ่ม 3) การเรียนเชิญสมาชิกของกลุ่มเข้าร่วมการวิจัย 4) การกำหนดจำนวนรอบที่เหมาะสมของการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม 5) การกำหนดเกณฑ์ยุติกระบวนการเดลฟาย

Thorn (1978 อ้างถึงใน ศักดิ์ชัย บาลศิริ, 2543) สรุปว่า การเสาะหาข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจไม่ควรทำการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายเพียงเทคนิคเดียว แต่ควรทำวิจัยหลายวิธีเพื่อเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้รับ

ข้อได้เปรียบและข้อเสียเปรียบของเทคนิคเดลฟาย

กระบวนการวิจัยทุกชนิดย่อมมีจุดเด่นและจุดด้อยเสมอ การที่นักวิจัยจะตัดสินใจเลือกกระบวนการวิจัยแบบใด จะต้องพิจารณาถึงจุดเด่น และจุดด้อยดังกล่าวด้วย เพื่อจะได้เลือกใช้กระบวนการวิจัยได้เหมาะสม กับประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษา โดยให้มีข้อบกพร่องน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ เทคนิคเดลฟายก็เช่นเดียวกันกับกระบวนการวิจัยแบบอื่นๆ ซึ่งพอสรุปในประเด็นที่สำคัญได้ดังนี้ (สุวรรณา เข็วรัตน์พงศ์, 2528)

ข้อได้เปรียบของเทคนิคเดลฟาย

1. สามารถหาความสอดคล้องของความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้ โดยไม่ต้องจัดให้มีการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งทำได้ยากสำหรับประเทศไทย ในกรณีที่ผู้ทำวิจัยไม่มีอำนาจพอที่จะทำได้
2. ข้อมูลที่ได้จะเป็นคำตอบที่น่าเชื่อถือ เพราะว่าเป็นความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นอย่างแท้จริง และได้มาจากการย้ำถามหลายรอบ จึงเป็นคำตอบที่ได้มาจากการกลั่นกรองหลายรอบ นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนแสดงความคิดเห็นของตนอย่างเต็มที่ และเป็นอิสระไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลทางความคิด หรืออำนาจเสียงส่วนใหญ่ เพราะผู้เชี่ยวชาญเหล่านั้นจะไม่ทราบว่ามีใครอยู่ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญบ้าง และไม่ทราบว่าแต่ละคนมีความคิดเห็นอย่างไร
3. เทคนิคเดลฟายสามารถรับข้อมูลจากคนจำนวนมาก โดยไม่มีข้อจำกัดทางสภาพภูมิศาสตร์
4. เป็นวิธีการระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพสูง
5. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่ำ
6. ผู้ทำการวิจัยสามารถลำดับความสำคัญของข้อมูล และเหตุผลในการตอบรวมทั้งความสอดคล้องในเรื่องความคิดเห็นได้เป็นอย่างดี

ข้อเสียเปรียบของเทคนิคเดลฟาย

1. การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญเป็นส่วนสำคัญของเทคนิคเดลฟาย ความเชื่อถือได้ของงานวิจัยขึ้นอยู่กับผู้เชี่ยวชาญที่ร่วมในการตอบแบบสอบถามในการวิจัย ถ้าผู้วิจัยไม่กำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจนเอาไว้ก็อาจจะไม่ได้ผู้เชี่ยวชาญในด้านที่ต้องการอย่างแท้จริง ซึ่งทำให้ข้อมูลที่ได้รับผิดพลาดไปด้วย

2. การถามย้ำหลายๆรอบตามกระบวนการวิจัยนั้น อาจทำให้ผู้เชี่ยวชาญเกิดความเบื่อหน่าย ไม่เต็มใจที่จะให้ความร่วมมือ ซึ่งจะมีผลต่อความเชื่อมั่นของข้อมูล
3. แบบสอบถามที่ส่งไปอาจสูญหายระหว่างทางหรือไม่ได้รับกลับมากลับในแต่ละรอบ

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคคลในวิชาชีพที่มีลักษณะหน้าที่ใกล้เคียงหรือคล้ายกับลักษณะหน้าที่ของนักเทคโนโลยีการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพ

ฉลอง บุญญานันต์, ศุภชัย ศุกรวรรณ และ สมคิด อิศระวัฒน์ (2525) ได้วิจัยเรื่อง “จรรยาบรรณของผู้สอนในมหาวิทยาลัย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่ามีพฤติกรรมอะไรบ้างที่ควรกำหนดเป็นจรรยาบรรณของอาจารย์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ หัวหน้าภาควิชาจำนวน 241 คน จากมหาวิทยาลัย 5 แห่ง ได้ผลสรุปว่า พฤติกรรมที่ควรกำหนดเป็นจรรยาบรรณของผู้สอนในมหาวิทยาลัย และมีความสำคัญสูงสุดมีดังต่อไปนี้

1. ใฝ่หาความรู้ในวิชาที่ตนสอนให้กว้างขวางลึกซึ้ง ไม่ละทิ้งหน้าที่ในการสอนและงานที่ได้รับมอบหมายจากสถาบันที่ตนสังกัด ตั้งใจสอนอย่างดีและสม่ำเสมอ ยึดถือว่างานสอนและงานแนะนำแก่ศิษย์เป็นหน้าที่สำคัญในอาชีพครู
2. ปฏิบัติหน้าที่ครูด้วยใจศรัทธาในอาชีพครู ตั้งใจปฏิบัติงานเพื่อศิษย์และการศึกษาดด้วยความเสียสละ เอาใจใส่และให้คำแนะนำปรึกษาแก่ศิษย์อย่างดี
3. ปฏิบัติตนต่อศิษย์และผู้อื่นด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรมเสมอ
4. ให้บริการทางวิชาการแก่สังคมโดยสุจริตใจ
5. ปฏิบัติโดยยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ
6. รักษาความสามัคคีและชื่อเสียงของสถาบันที่ตนสังกัดอยู่
7. ปฏิบัติหน้าที่โดยรักษาผลประโยชน์ของสถานศึกษาและส่วนรวม
8. รักษาความลับของศิษย์ เพื่อนร่วมงาน และสถานศึกษา
9. ปฏิบัติตนต่อสาขาวิชาชีพอื่นด้วยใจเป็นธรรม ปฏิบัติตนต่อศิษย์ และผู้อื่นด้วยความสุภาพเรียบร้อย

10. ปฏิบัติตนตามแบบธรรมเนียมที่ดีของสถานศึกษา

11. สนับสนุนและปฏิบัติตนตามนโยบายของรัฐด้วยความบริสุทธิ์ใจ

จากงานวิจัยเรื่อง จรรยาบรรณของผู้สอนในมหาวิทยาลัย ของ ฉลอง บุญญานันต์, ศุภชัย ศุกรวรรณ และ สมคิด อิศระวัฒน์ (2525) พบว่า จรรยาบรรณของผู้สอนในมหาวิทยาลัย มีความครอบคลุมหลักการปฏิบัติตนทั้งต่อตนเอง ต่อสถานศึกษา ต่อเพื่อนร่วมงาน ต่อศิษย์ และต่อสังคม โดยใช้ข้อความสั้นๆ กระชับ อ่านเข้าใจง่าย และเป็นหลักปฏิบัติที่สามารถปฏิบัติได้จริง

ปริบูรณ์ บุญหนุน (2529) ได้วิจัยเกี่ยวกับจรรยาบรรณสำหรับอาจารย์ในวิทยาลัยครู ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ในวิทยาลัยครูกลุ่มภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่ควรกำหนดเป็นจรรยาบรรณของอาจารย์วิทยาลัยครู 33 ข้อ อยู่ในระดับที่เห็นด้วยมากที่สุดแยกออกเป็น 5 หมวดคือ

1. หมวดอุดมการณ์ของอาจารย์ ได้แก่

- 1.1 อาจารย์พึงประพฤติปฏิบัติตนตามหน้าที่ครูด้วยศรัทธาในอาชีพครู
- 1.2 พึงสำนึกในความเป็นครูของครู ดำรงไว้ซึ่งเกียรติของสถาบันฝึกหัดครู
- 1.3 พึงยึดมั่นในชาติ ศาสนา และจงรักภักดีต่อสถาบันกษัตริย์
- 1.4 พึงรักษาความซื่อสัตย์อันได้แก่ซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อราชการ และต่อประชาชน
- 1.5 พึงปฏิบัติตนตามวิถีทางแห่งประเทศไทย
- 1.6 พึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้มีเหตุและผลอย่างสุจริตเที่ยงธรรม
- 1.7 พึงปฏิบัติเป็นผู้เสียสละเพื่อประโยชน์ทางราชการและสังคมส่วนรวมของประเทศ
- 1.8 พึงรักษาสุขภาพพลานามัยทั้งทางร่างกายและจิตใจให้สมบูรณ์และแข็งแรงอยู่เสมอ

เสมอ

2. หมวดการประพฤติปฏิบัติของอาจารย์ต่อวิชาชีพ ได้แก่

- 2.1 อาจารย์พึงศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมให้เป็นผู้มีความรู้กว้างขวางทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ
- 2.2 พึงมีความรู้ในวิชาชีพ อันได้แก่ กลวิธีสอน จิตวิทยาในการสอน การเลือกและการใช้สื่อการเรียนการสอน การนำเทคนิคและวิธีการสอนรวมทั้งวิธีการใหม่ๆ เข้ามาใช้ในการประกอบวิชาชีพครู
- 2.3 พึงเสริมสร้างทักษะในวิชาชีพของตนอยู่เสมอ
- 2.4 พึงมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อวิชาชีพของตน

- 2.5 พึงรักษาศักดิ์ศรีและเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพครูโดยสำนึกอยู่เสมอว่าตนเป็นครู
ของครู
- 2.6 พึงยกย่องให้เกียรติเคารพในศักดิ์ศรีของผู้ประกอบอาชีพครูด้วยกัน
- 2.7 พึงประพฤติปฏิบัติสิ่งเกี่ยวกับหน้าที่ของวิชาชีพครูโดยใช้ความคิดไตร่ตรอง
อย่างรอบคอบ ไม่ประมาทเลินเล่อ อันจะทำให้วิชาชีพของตนเสื่อมเสียลง
- 2.8 พึงมีพื้นฐานความรู้ในวิชาที่ตนสอนเป็นอย่างดี
3. หมวดการประพฤติปฏิบัติของอาจารย์ต่อศิษย์ ได้แก่
- 3.1 อาจารย์พึงกระตุ้นให้ศิษย์เฝ้าหาความรู้อยู่เสมอ
- 3.2 พึงฝึกและหาวิธีสนับสนุนให้ศิษย์มีระเบียบวินัยในตนเอง
- 3.3 พึงแสวงหาวิธีการที่จะฝึกอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นครูที่มีความสำนึกและมีความ
ศรัทธาในวิชาชีพครู
- 3.4 พึงกระตุ้นให้ศิษย์มีความสำนึกในสิทธิของตนเองและของผู้อื่น
- 3.5 พึงฝึกให้ศิษย์มีความสามารถในการทำงานเป็นหมู่คณะ รู้จักวิพากษ์วิจารณ์
อดทนต่อคำวิจารณ์และยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น
- 3.6 พึงอธิบายความรู้โดยไม่ปิดบังอำพรางหรือบิดเบือนเนื้อหาสาระที่ตนสอนอยู่
- 3.7 พึงแสวงหาวิธีการสอนใหม่ๆ และใช้กลวิธีสอนให้ศิษย์เกิดความรู้ความเข้าใจใน
การที่จะนำไปใช้เป็นแบบอย่างการสอนที่ดีได้
- 3.8 พึงประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นผู้สมควรแก่การยกย่องและเป็นแบบอย่างที่ดี
ของศิษย์
- 3.9 พึงปฏิบัติตนต่อศิษย์โดยไม่เลือกเชื้อชาติ ศาสนา ครอบครัวยุคชนชั้นและวัย
4. หมวดการประพฤติปฏิบัติของอาจารย์ต่อสังคม ได้แก่
- 4.1 อาจารย์จะต้องไม่รับสินจ้างรางวัลหรือสิ่งของต่างๆ อันจะนำมาซึ่งการตัดสินใจที่
ไม่ยุติธรรม
- 4.2 พึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
5. หมวดการประพฤติปฏิบัติของอาจารย์ในด้านการทำงาน ได้แก่
- 5.1 อาจารย์พึงปฏิบัติตนให้ตรงต่อเวลาอยู่เสมอ
- 5.2 พึงรวบรวมวิชาการและประสบการณ์ใหม่ๆ แล้วนำมาใช้ปรับปรุงกระบวนการ
การเรียนการสอนและการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- 5.3 พึงรักษาเกียรติศักดิ์ชื่อเสียงของตนเองโดยไม่กระทำการประทุษร้าย
- 5.4 พึงเอาใจใส่และตรวจสอบความเรียบร้อยของงานที่ตนทำเพื่อป้องกันมิให้เกิด
ความเสียหายในส่วนรวม

5.5 พึ่งมีความรู้วิชาการและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร การสอนและการบริหารการศึกษาของวิทยาลัยครูที่ตนสังกัดอยู่

5.6 พึ่งมีวาจาสุภาพสันติ เช่น คำพูดจริง คำพูดสมานสามัคคี คำพูดไพเราะ และคำพูดที่มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่

จากงานวิจัยเรื่อง จรรยาบรรณสำหรับอาจารย์ในวิทยาลัยครู ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและอาจารย์ในวิทยาลัยครูกลุ่มภาคเหนือของ บริบูรณ์ บุญหนุน (2529) พบว่า จรรยาบรรณสำหรับอาจารย์ในวิทยาลัยครูเน้นหนักไปในด้านการเป็นอาจารย์ที่เป็นแบบอย่างที่ดี และการสอนให้ศิษย์เป็นครูที่ดีเนื่องจากศิษย์ของอาจารย์ในวิทยาลัยครูจะเป็นครูในอนาคตนั่นเอง

พรศรี พานิชวงศ์ (2531) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของครูประถม ศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามการรับรู้ของตนเอง พบว่า

1. จรรยาบรรณที่ครูรับรู้ว่าตนเองปฏิบัติในระดับมากมี 9 ข้อ คือ การเลื่อมใสการ ปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือ ไม่ลบหลู่ดูหมิ่นศาสนาอื่น การตั้งใจสั่งสอนศิษย์และปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เกิดผลดีด้วยความเอา ใจใส่ อุทิศเวลาของตนให้แก่ศิษย์ ไม่ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่การงาน การปฏิบัติตามระเบียบ และแบบธรรมเนียมอันดีงามของสถานศึกษาและปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งใน หน้าที่การงานโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบแบบแผน การถ่ายทอดความรู้โดยไม่ปิดป้อง และปิดบังอำพราง การไม่นำผลงานของผู้อื่นมาแอบอ้างเป็นผลงานของตน การไม่ใช้อำนาจหน้าที่ แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว การประพฤติตนสุภาพเรียบร้อยเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ รักษา ความลับของศิษย์ ของผู้ร่วมงานและของสถานศึกษา และการรักษาความสามัคคีระหว่างครู ตลอดจนช่วยเหลือกันในหน้าที่การงาน

2. พฤติกรรมที่ครูรับรู้ว่าตนเองปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 2 อันดับแรก ได้แก่ การเผยแพร่ความรู้โดยไม่ปิดบังอำพราง และการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งใน หน้าที่การงานโดยชอบด้วยกฎหมาย และพฤติกรรมที่ครูรับรู้ว่าไม่ได้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณใน ระดับมากที่สุด 2 อันดับแรก คือ การเล่นแชร์ และการเกี่ยวข้องกับสลากกินรวบ (ซึ่งเท่ากับ) การลงเวลาปฏิบัติงานไม่ตรงตามความเป็นจริง

3. สาเหตุของการไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ คือ ขาดความรู้ ความเข้าใจผิด ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ขาดขวัญและกำลังใจ ความบกพร่องของผู้บังคับบัญชาและของครูเอง ปริมาณงานมากเกินไป โอกาสเปิดช่องล่อใจ จำเป็นและจำใจต้องทำ จึงใจกระทำผิด และไม่มี โอกาสปฏิบัติตามจรรยาบรรณบางข้อ

จากงานวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตามจรรยาบรรณของครูประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามการรับรู้ของตนเอง ของ พรศรี พานิชวงค์ (2531) พบว่า ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณในส่วนที่เป็นการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้เป็นอย่างดี แต่ยังมีที่ไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณในส่วนที่เป็นเรื่องส่วนตัว เช่น การเล่นเกม ส่วนสาเหตุที่ไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณนั้น มีหลายสาเหตุ แต่ที่มากที่สุดคือ การขาดความรู้ ความเข้าใจผิด ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ แสดงให้เห็นว่าการเผยแพร่หรือให้ความรู้เกี่ยวกับจรรยาบรรณยังไม่เพียงพอและทั่วถึง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องน่าจะดำเนินการในเรื่องนี้ เพื่อให้ครูทุกคนมีแนวทางปฏิบัติไปในทางเดียวกัน และช่วยยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้เป็นที่น่าเชื่อถือมากขึ้น

พันพัชร ปิ่นจินดา (2538) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาจรรยาบรรณของนักอบรมและพัฒนาศูนย์พัฒนาครอบครัว ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีหน้าที่ในการบริหารงานการอบรมและพัฒนาศูนย์พัฒนาครอบครัวในหน่วยงานทั้งภาครัฐบาล ภาครัฐวิสาหกิจ และเอกชน จำนวน 30 ท่านพบว่า พฤติกรรมที่ควรกำหนดเป็นจรรยาบรรณของนักอบรมและพัฒนาศูนย์พัฒนาครอบครัวแบ่งออกได้เป็น 4 หมวด จำนวน 51 ข้อ ดังนี้

1. ข้อกำหนดต่อวิชาชีพของจรรยาบรรณของนักอบรมและพัฒนาศูนย์พัฒนาครอบครัว
  - 1.1 เป็นผู้วางตนเป็นกลางและปราศจากอคติ
  - 1.2 วางตนให้เป็นผู้ควรแก่การยกย่อง เชื้อถือ ศรัทธา
  - 1.3 เป็นผู้ศึกษาหาความรู้และพัฒนาตนเองทั้งในอาชีพอบรมและพัฒนาศูนย์พัฒนาครอบครัวและความรู้ในศาสตร์อื่นๆ อย่างสม่ำเสมอ
  - 1.4 เป็นผู้มีความสามารถและทักษะในการถ่ายทอดความรู้
  - 1.5 เป็นผู้ไม่เปิดเผยความลับของผู้เข้ารับการอบรม
  - 1.6 เป็นผู้ไม่เปิดเผยความลับขององค์กร
  - 1.7 เป็นผู้ไม่เปิดเผยความลับของผู้ร่วมงาน
  - 1.8 เป็นผู้ยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม
  - 1.9 เป็นผู้ที่มีโลกทัศน์กว้างไกล
  - 1.10 เป็นผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เทคนิคหรือกระบวนการใหม่ อันทำให้การอบรมและพัฒนาศูนย์พัฒนาครอบครัวประสบความสำเร็จ เพื่อให้อาชีพมีความเจริญก้าวหน้า
  - 1.11 เป็นผู้มีความสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ เพื่อนำมาใช้ในการอบรมและพัฒนาศูนย์พัฒนาครอบครัว
  - 1.12 เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

- 1.13 เป็นผู้ปฏิบัติงานตามขั้นตอนของการอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
- 1.14 เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการอบรม
และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- 1.15 เป็นผู้ประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอ
- 1.16 เป็นผู้ที่มีใจรัก ศรัทธา ภาคภูมิใจ และมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการอบรมและ
พัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- 1.17 เป็นผู้มีความอดทนในวิชาชีพ
- 1.18 เป็นผู้สร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ เพื่อให้การอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
มีความเจริญก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอ
2. ข้อกำหนดต่อเพื่อนร่วมงานของจรรยาบรรณของนักอบรมและพัฒนาทรัพยากร
มนุษย์
  - 2.1 เป็นผู้เคารพในสิทธิของตนเอง
  - 2.2 เป็นผู้เคารพในสิทธิของผู้อื่น
  - 2.3 เป็นผู้ส่งเสริมให้ผู้ประกอบอาชีพอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ปฏิบัติตน
ถูกต้องตามจรรยาบรรณ
  - 2.4 เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ร่วมงาน
  - 2.5 เป็นผู้มีความสามารถร่วมงานเป็นหมู่คณะได้
  - 2.6 เป็นผู้ไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา
  - 2.7 เป็นผู้ประสานงานกับผู้ร่วมอาชีพเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่การอบรมและพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์อย่างสม่ำเสมอ
  - 2.8 เป็นผู้มีความสุภาพ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
  - 2.9 เป็นผู้ให้เกียรติผู้ร่วมงานและผู้ติดต่อด้วย
  - 2.10 เป็นผู้ตักเตือนชี้แนะผู้ร่วมงานอย่างสร้างสรรค์
  - 2.11 เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน
3. ข้อกำหนดต่อหน่วยงานของจรรยาบรรณของนักอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
  - 3.1 เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต
  - 3.2 ประพฤติตนเป็นผู้ตรงต่อเวลา
  - 3.3 เป็นผู้ใช้เวลาขององค์กรให้เป็นประโยชน์ต่อองค์กรอย่างเต็มที่
  - 3.4 เป็นผู้ดูแลรักษาและใช้ทรัพย์สินขององค์กรอย่างประหยัดคุ้มค่า เสมือนเป็น
ทรัพย์สินของตนเอง

- 3.5 เป็นผู้มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน
- 3.6 เป็นผู้มีความบุคลิกภาพที่ดี
- 3.7 เป็นผู้มีความมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
- 3.8 เป็นผู้ไม่ใช้อิทธิพลจากอำนาจหน้าที่ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองหรือบุคคล
กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
- 3.9 เป็นผู้ไม่ปกปิดข้อเท็จจริงในข้อผิดพลาดต่างๆ ที่อาจจะส่งผลถึงการอบรมและ
พัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- 3.10 เป็นผู้ไม่บิดเบือนข้อเท็จจริงในข้อผิดพลาดต่างๆ ที่อาจจะส่งผลถึงการ อบรม
และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- 3.11 เป็นผู้คำนึงถึงประโยชน์ขององค์กรหรือส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนเอง
- 3.12 เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้โดยไม่บิดเบือนหรือปิดบัง
- 3.13 เป็นผู้มีความจงรักภักดีต่อองค์กร
- 3.14 เป็นผู้มีความยุติธรรม
- 3.15 เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร
- 3.16 เป็นผู้ปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือนโยบายขององค์กร
4. ข้อกำหนดต่อสังคมของจรรยาบรรณของนักอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
  - 4.1 เป็นผู้ใช้เวลาในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม
  - 4.2 เป็นผู้ให้โดยไม่หวังผลตอบแทน
  - 4.3 เป็นผู้มีความรับผิดชอบ
  - 4.4 เป็นผู้มีความคุณธรรมและจริยธรรม
  - 4.5 เป็นผู้เห็นคุณค่าของมนุษย์
  - 4.6 เป็นผู้มีความเมตตา กรุณา ปรารถนาให้ผู้อื่นดีขึ้น

จากงานวิจัยเรื่อง การศึกษาจรรยาบรรณของนักอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ของ
พันพัชร ปิ่นจินดา (2538) พบว่า จรรยาบรรณที่ได้มีความครอบคลุมถึงสิ่งที่นักอบรมและ
พัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะต้องปฏิบัติในทุกๆ ด้าน ทั้งในด้านการปฏิบัติต่อวิชาชีพ การปฏิบัติต่อ
หน่วยงาน การปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงาน และการปฏิบัติต่อสังคม โดยแจกแจงออกเป็นข้อย่อยที่มี
ความละเอียดดีมาก แต่หากพิจารณาแล้วจะพบว่า มีข้อกำหนดหลายข้อที่มีความหมายเหมือน
กัน หรือใกล้เคียงกัน เช่น ข้อ 1.17 เป็นผู้ไม่ใจรัก ศรัทธา ภาคภูมิใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อ
อาชีพการอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กับข้อ 1.18 เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ในวิชาชีพ หรือ ข้อ
3.5 เป็นผู้มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน กับข้อ 4.13 เป็นผู้มีความรับผิดชอบ เป็นต้น ซึ่ง
จะช่วยลดจำนวนข้อของจรรยาบรรณลง เพื่อง่ายต่อการจำและนำไปปฏิบัติตามได้ นอกจากนี้ยัง

มีบางข้อที่เป็นนามธรรม อ่านแล้วตีความหมายได้ยาก เช่น ข้อ 1.8 เป็นผู้ยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ข้อ 1.9 เป็นผู้มีโอกาสกว้างไกล และข้อ 1.12 เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นต้น ซึ่งถ้าแต่ละคนอ่าน อาจตีความหมายไม่เหมือนกันก็ได้ หากเขียนข้อกำหนดให้เป็นพฤติกรรม หรือมีการตีความหมายเป็นพฤติกรรมที่แน่นอน จะทำให้จรรยาบรรณนี้มีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น

เยาวพา นพศรี (2542) วิจัยเรื่อง การนำเสนอจรรยาบรรณของนักอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ผลการวิจัย ทำให้ได้จรรยาบรรณของนักอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จำนวน 12 ข้อ ได้แก่ 1) มีความยุติธรรมและวางตนเป็นกลาง 2) มีความสุภาพ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ควรแก่การยกย่องเชิดชู ศรัทธา 3) มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อ ปรารถนาให้ผู้อื่นดีขึ้น 4) ไม่เปิดเผยความลับที่สร้างความเสียหายแก่ผู้เข้ารับการอบรม เพื่อนร่วมงาน และองค์กร 5) พัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพและวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการ เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ 6) ประสานงานกับผู้ร่วมอาชีพ เพื่อเผยแพร่หรือแลกเปลี่ยนความรู้ เทคนิค หรือกระบวนการใหม่ เพื่อให้การอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีความเจริญก้าวหน้า 7) ไม่ปกปิดหรือบิดเบือนข้อเท็จจริงในข้อผิดพลาดต่างๆ ที่อาจส่งผลถึงการอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 8) ตรงต่อเวลา และใช้เวลาขององค์กรให้เป็นประโยชน์ต่อองค์กรอย่างเต็มที่ 9) มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาผลประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ 10) มีความจงรักภักดี และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร โดยปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายขององค์กร รวมทั้งคำนึงถึงประโยชน์ขององค์กรหรือส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ของตนเอง 11) มีใจรัก ศรัทธา ภาควุฒิใจ มีทัศนคติที่ดี และมีอุดมการณ์ในวิชาชีพการอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 12) ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบแห่งคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมอันดีงาม รวมทั้งปลูกฝังหรือส่งเสริมให้ผู้อื่นปฏิบัติตามกำลังความสามารถและโอกาสที่เอื้ออำนวย

สุริยา จารยะพันธุ์ (2527) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังของกรรมการร่างจรรยาบรรณครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ที่มีต่อจริยธรรมที่สำคัญสำหรับครู โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู ผู้ปกครองและนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 1,442 คน พบว่า จริยธรรมที่ได้รับความคาดหวังในระดับสำคัญอย่างยิ่งได้แก่

1. มีความซื่อสัตย์สุจริต
2. ไม่ประพฤติชั่วเสเพล
3. ยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

4. ไม่ละทิ้งการสอน
5. เคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย
6. ไม่ทำผิดเรื่องชู้สาว
7. ไม่ลักทรัพย์
8. ไม่นำผลงานทางวิชาการของตนไปใช้ในทางทุจริตหรือเป็นภัยต่อมนุษยชาติ
9. ให้คะแนนอย่างเที่ยงตรง
10. รักและศรัทธาในอาชีพครู
11. รักษาชื่อเสียง มิให้ขึ้นชื่อว่าประพฤติชั่ว

จากงานวิจัยเกี่ยวกับความคาดหวังของกรรมการร่างจรรยาครู ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ที่มีต่อจริยธรรมที่สำคัญสำหรับครู ของ สุริยา จารยะพันธ์ (2527) พบว่า ครูถูกคาดหวังให้เป็นผู้ที่ประพฤติตนดีในทุกๆ ด้าน ซึ่งถ้าหากครูคนใดสามารถปฏิบัติตนได้อย่างที่กรรมการร่างจรรยาครู ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน คาดหวังได้ ก็ถือว่าเป็นบุคคลที่น่ายกย่อง และหากครูทุกคนทำได้ ก็จะช่วยยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้เป็นที่เชื่อถือมากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจรรยาบรรณที่ผู้วิจัยได้ศึกษามานั้นแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งเป็นข้อกำหนดหรือแนวทางในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผู้วิจัยเห็นว่าการนำเสนอจรรยาบรรณโดยการจำแนกเป็นหมวดต่างๆ ทำให้เข้าใจได้ง่าย และครอบคลุมในทุกๆ ด้าน อาทิเช่น จรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมงาน จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ และจรรยาบรรณต่อสังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ชาญชัย พิพัฒน์สันติกุล (2529) ศึกษาเรื่อง สภาพของเทคโนโลยีการศึกษาไทยในปี 2550 พบว่า บุคลากรทางเทคโนโลยีการศึกษามีบทบาทเป็นผู้วิจัย เป็นผู้วางแผนและวิเคราะห์งานทางเทคโนโลยีการศึกษา รวมทั้งมีคุณลักษณะเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ที่ดี

ทงศักดิ์ บัดจะภาศ (2539) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารต่อบทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานี สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า ด้านความรู้ ความเข้าใจของนักเทคโนโลยีการศึกษามีความรู้ความสามารถในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำมาเผยแพร่อยู่เสมอ และด้านเจตคติของนักเทคโนโลยีการศึกษามีความกล้าแสดงออกทางความคิดเห็นในการแก้ปัญหาหรือ

การปรับจากข้อเสนอแนะและจากนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานจนเกิดผลดีแก่หน่วยงานในระดับมาก

พวงทอง สถิตย์พงษ์สถาพร (2533) ศึกษาเรื่อง บทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาในฐานะตัวกลางการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูโสตทัศนศึกษาที่มีความเห็นว่ นักเทคโนโลยีการศึกษามีบทบาทในฐานะตัวกลางการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาในด้านการแนะนำนวัตกรรม การให้รายละเอียดและการใช้นวัตกรรม การสาธิต การฝึกอบรมการใช้นวัตกรรม การให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวก และการเสริมแรงหลักการใช้นวัตกรรม อยู่ในระดับปานกลาง

รัตนดิยา ม่วงทรัพย์ (2538) ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์และคุณลักษณะที่เป็นจริงของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ในสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา และศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษาตามการรับรู้ของตนเอง ผู้บริหาร และผู้เข้ารับการฝึกอบรม พบว่า การรับรู้ของกลุ่มประชากรทั้ง 3 กลุ่ม เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านบุคลิกลักษณะ ด้านคุณธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านอุดมการณ์ในการปฏิบัติงาน

ลาวัลย์ ปานดิษฐ์ (2536) ศึกษาเรื่อง สมรรถภาพของนักเทคโนโลยีการศึกษาจำเป็นต้องใช้สมรรถภาพด้านทัศนคติในระดับมากที่สุด และการรับรู้ของนักเทคโนโลยีการศึกษาและหัวหน้าหน่วยมีความสอดคล้องกันคือ สมรรถภาพย่อยที่จำเป็นต้องใช้มากที่สุดในการปฏิบัติงานคือ ตระหนักในความสำคัญและประโยชน์ของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีและเทคนิคการฝึกอบรมและพัฒนา ทักษะเกี่ยวกับโสตทัศนวัสดุโสตทัศนอุปกรณ์ และการเป็นคนใฝ่รู้

วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (2518) ได้วิจัยเรื่อง ลักษณะของครูที่สังคมต้องการเมื่อ พ.ศ. 2518 กลุ่มตัวอย่างเป็นประชากรในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยครู นักเรียน นักศึกษาครู ผู้ปกครอง นักการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ด้านความประพฤติ ครูจะต้องประพฤติตนเยี่ยงสมาชิกที่ดีในสังคมอย่างเสมอต้นเสมอปลาย เพื่อเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนตลอดเวลา
2. ด้านความรู้ทางวิชาการ ครูจะต้องมีความรู้กว้างขวางนอกเหนือจากวิชาที่สอน และหาความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ

3. ด้านความสามารถในการสอน ครูต้องมีทักษะในการสอนให้นักเรียนเข้าใจ ใช้อุปกรณ์การสอนอยู่เสมอ สอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
4. ด้านการปกครองนักเรียน ครูต้องมีความเข้มงวดกวดขัน ไม่ปล่อยปละละเลยต่อการที่นักเรียนกระทำผิดระเบียบของโรงเรียน
5. ด้านมนุษยสัมพันธ์ ครูควรให้ความสนิทสนมกับนักเรียน ใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ให้ความช่วยเหลือเมื่อนักเรียนประสบปัญหาต่างๆ
6. ด้านบุคลิกภาพ ครูควรแต่งกายเรียบร้อย กิริยาสงบเสงี่ยม พุดจาไพเราะ สุขภาพ และมีลักษณะผู้นำ
7. ด้านการทำงานนอกเวลาและงานอดิเรก ครูไม่ควรทำงานพิเศษหรืองานอดิเรกที่ขัดต่อศีลธรรม คุณธรรมความดีหรือเกี่ยวกับอบายมุข

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคคลในวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษาและวิชาชีพที่มีลักษณะหน้าที่คล้ายกับลักษณะหน้าที่ของนักเทคโนโลยีการศึกษาพบว่า แนวโน้มทางเทคโนโลยีการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม ส่งผลให้นักเทคโนโลยีการศึกษามีบทบาทหน้าที่เป็นผู้วิจัยวางแผนงาน และต้องมีความคิดสร้างสรรค์ที่ดี นอกจากนี้ยังเป็นตัวกลางการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้เผยแพร่นวัตกรรม ซึ่งนักเทคโนโลยีการศึกษาต้องมีทักษะในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ตลอดเวลา มีความคิดสร้างสรรค์ที่ดี มีความเป็นผู้นำ มีความสามารถในการบริหาร มีความสามารถในการแก้ปัญหา และมีความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีให้สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง แต่อย่างไรก็ตาม การที่นักเทคโนโลยีการศึกษาจะปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น นอกจากทักษะความรู้ความสามารถของนักเทคโนโลยีการศึกษาแล้ว ควรมีจรรยาบรรณวิชาชีพเพื่อให้นักเทคโนโลยีการศึกษานำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานควบคู่กันไปด้วย ดังนั้น จึงควรมีการกำหนดจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อให้ให้นักเทคโนโลยีการศึกษาได้ยึดถือปฏิบัติ มีมาตรฐานในการทำงาน และเป็นการยกระดับวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจรรยาบรรณและแนวทางปฏิบัติตามจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างประชากร
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาที่ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีการศึกษาอยู่ในหน่วยงานทั้งภาครัฐบาล ภาครัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน และปฏิบัติงานในหน้าที่นักเทคโนโลยีการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ นักเทคโนโลยีการศึกษาที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทั้งภาครัฐบาล ภาครัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน และปฏิบัติงานในหน้าที่นักเทคโนโลยีการศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาซึ่งประกอบด้วยอาจารย์ผู้สอนวิชาด้านเทคโนโลยีการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา และหัวหน้าหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษาที่ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีการศึกษาทั้งภาครัฐบาล ภาครัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ปฏิบัติงานอยู่ในปี พ.ศ. 2545 ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 30 ท่าน โดยพิจารณาคุณสมบัติเฉพาะดังนี้

1. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาด้านเทคโนโลยีการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโท หรือ
2. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านเทคโนโลยีการศึกษา ในหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษามาแล้ว อย่างน้อย 5 ปี

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ นักเทคโนโลยีการศึกษาที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทั้งภาครัฐบาล ภาครัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ในปี พ.ศ. 2545 จำนวน 120 ท่าน โดยมีคุณสมบัติเฉพาะ ดังนี้

1. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาด้านเทคโนโลยีการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรี หรือ
2. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านเทคโนโลยีการศึกษา ในหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษามาแล้ว อย่างน้อย 2 ปี

ผู้วิจัยคัดเลือกนักเทคโนโลยีการศึกษาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยผู้วิจัยแบ่งประชากรเป็น 3 กลุ่มตามต้นสังกัดคือ ภาครัฐบาล 68 หน่วยงาน ภาครัฐวิสาหกิจ 16 หน่วยงาน และภาคเอกชน 28 หน่วยงาน แล้วสุ่มอย่างง่ายหน่วยงานด้วยวิธีการจับสลากรายชื่อหน่วยงานร้อยละ 25 ของหน่วยงานทั้งหมด ได้หน่วยงานภาครัฐบาล 17 หน่วยงาน ภาครัฐวิสาหกิจ 4 หน่วยงาน และภาคเอกชน 7 หน่วยงาน ผู้วิจัยกำหนดว่าหน่วยงานใดมีจำนวนนักเทคโนโลยีการศึกษาน้อยกว่า 5 คน ให้นับเป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน แต่ถ้าหน่วยงานใดมีนักเทคโนโลยีการศึกษามากกว่า 5 คน ให้นับเป็นกลุ่มตัวอย่างเพียง 5 คน

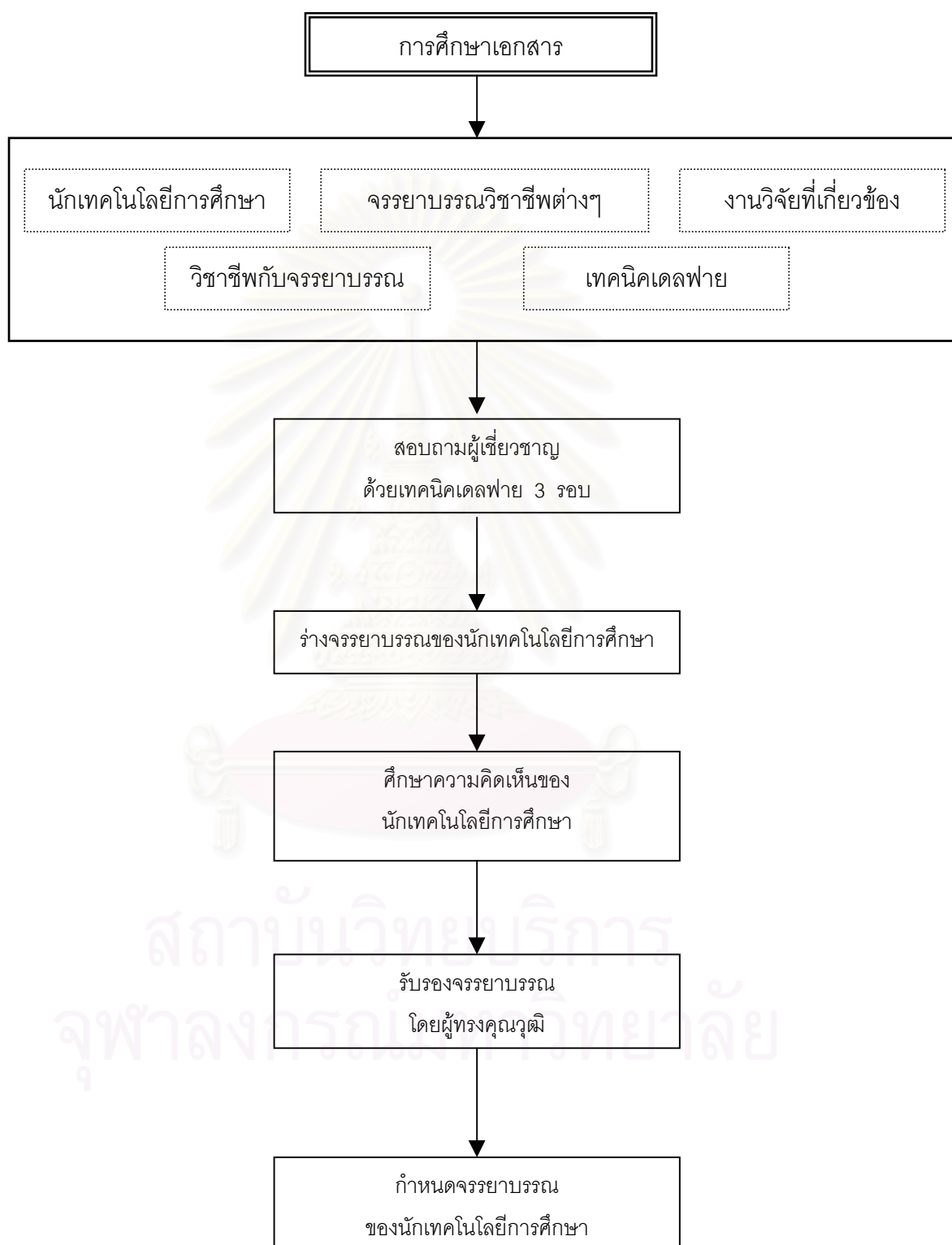
วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นการใช้กระบวนการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและนักเทคโนโลยีการศึกษาด้วยแบบสอบถาม และกระบวนการรวบรวมข้อมูลแบบเดลฟาย ซึ่งมีการรวบรวมความคิดเห็นทั้งหมด 3 รอบ โดยเป็นการรวบรวมความคิดเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Linstone and Turoff, 1975 อ้างถึงใน เยาวพา นพศรี, 2542) เกี่ยวกับการกำหนดจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา โดยมีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาและรวบรวมจรรยาบรรณของวิชาชีพต่างๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจรรยาบรรณของวิชาชีพอื่นๆ
2. รวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณจากข้อ 1 มาจัดหมวดหมู่ ตามเนื้อหา ทั้ง 5 ด้าน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามชนิดปลายเปิด ซึ่งเป็นคำถามในรอบที่ 1 ของกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบเดลฟาย

3. สร้างแบบสอบถามชนิดปลายเปิด ซึ่งเป็นคำถามรอบที่ 1 ภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามในรอบที่ 1 ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจสอบและนำกลับมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
4. ส่งแบบสอบถามรอบที่ 1 และนำคำตอบจากแบบสอบถามที่ได้มารวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อรวบรวมความคิดเห็นที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกันและแยกความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เพื่อจัดสร้างแบบสอบถามรอบที่ 2
5. สร้างแบบสอบถามรอบที่ 2 ภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งแบบสอบถามรอบที่ 2 นี้พัฒนามาจากคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 แล้วจัดทำเป็นแบบลำดับขั้นการจัดค่า 5 ระดับ (rating scale)
6. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามรอบที่ 2 ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจสอบและนำกลับมาแก้ไขตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะ
7. ส่งแบบสอบถามรอบที่ 2 ไปยังผู้เชี่ยวชาญ เมื่อได้รับแบบสอบถามรอบที่ 2 กลับคืนมา จึงสร้างแบบสอบถามรอบที่ 3 ซึ่งพัฒนามาจากคำตอบในรอบที่ 2 ภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยแบบสอบถามในรอบที่ 3 จะแสดงให้เห็นตำแหน่งของคำตอบเดิมของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 ในแต่ละข้อของแต่ละคนว่าตอบอย่างไร โดยแสดงค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาคำตอบว่ามีความแตกต่างไปจากค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบทั้งหมดอย่างไร
8. เมื่อได้รับแบบสอบถามในรอบที่ 3 แล้ว ผู้วิจัยได้พิจารณาข้อความที่มีความเห็นสอดคล้องกัน โดยพิจารณาจากค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้ เพื่อร่างจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา
9. นำร่างจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา ไปเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามชนิดปลายเปิดและปลายปิดสำหรับสอบถามความคิดเห็นของนักเทคโนโลยีการศึกษาว่าเห็นด้วยกับข้อความจรรยาบรรณหรือไม่
10. วิเคราะห์ความคิดเห็นด้วยค่าความถี่ และค่าร้อยละ แล้วกำหนดเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา
11. นำจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความจรรยาบรรณ พร้อมทั้งเรียงลำดับความสำคัญของจรรยาบรรณ 10 อันดับ และพิจารณารับรองจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

แผนภูมิที่ 2 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 3 ชุด ดังต่อไปนี้

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับเทคนิคเดลฟายจำนวน 3 รอบ

รอบที่ 1 สำหรับเทคนิคเดลฟายรอบแรกเป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิดเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเทคโนโลยีการศึกษาที่ควรกำหนดเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

รอบที่ 2 สำหรับเทคนิคเดลฟายรอบที่ 2 เป็นแบบลำดับขั้นการจัดค่า 5 ระดับ ซึ่งสร้างมาจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในรอบแรกให้นำหนักคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 คะแนน หมายความว่าสมควรเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษามากที่สุด
- 4 คะแนน หมายความว่าสมควรเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษามาก
- 3 คะแนน หมายความว่าสมควรเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาปานกลาง
- 2 คะแนน หมายความว่าสมควรเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาน้อย
- 1 คะแนน หมายความว่าสมควรเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาน้อยที่สุด

รอบที่ 3 สำหรับเทคนิคเดลฟายรอบที่ 3 มีข้อความเหมือนแบบสอบถามชุดที่ 2 ทุกประการ ยกเว้นผู้วิจัยจะนำเสนอค่าสถิติ ได้แก่ ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญศึกษาพิจารณาทบทวน หรือเปลี่ยนแปลงคำตอบที่ไม่ได้อยู่ในขอบเขตพิสัยควอไทล์ หรือยืนยันคำตอบพร้อมแสดงเหตุผล หลังจากนั้นผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อสรุปความคิดเห็นที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับนักเทคโนโลยีการศึกษา

เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิดและปลายปิดที่ให้นักเทคโนโลยีการศึกษาแสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วยกับจรรยาบรรณข้อนั้นๆ หรือไม่ และมีช่องสำหรับให้นักเทคโนโลยีเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม

ชุดที่ 3 แบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิรับรองจรรยาบรรณ

เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยกับจรรยาบรรณข้อนั้นๆ หรือไม่ โดยมีช่องสำหรับให้ผู้ทรงคุณวุฒิแก้ไขข้อความได้หากเห็นว่าไม่เหมาะสม และให้เรียงลำดับความสำคัญของจรรยาบรรณ 10 อันดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยเทคนิคเดลฟายจำนวน 3 รอบ

รอบที่ 1 เริ่มส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ จำนวน 30 ฉบับเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2545 จากนั้นผู้วิจัยใช้ระยะเวลาประมาณ 3 เดือน ในการเก็บแบบสอบถามและรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 28 ฉบับ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 93.33 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อรวบรวมความคิดเห็นที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน และแยกความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เพื่อจัดสร้างแบบสอบถามรอบที่ 2

รอบที่ 2 เริ่มส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ จำนวน 28 ฉบับเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2545 จากนั้นผู้วิจัยใช้ระยะเวลาประมาณ 2 เดือน ในการเก็บแบบสอบถามและคำนวณหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ จากข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 22 ฉบับ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 78.57 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

รอบที่ 3 เริ่มส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ จำนวน 22 ฉบับเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2546 จากนั้นผู้วิจัยใช้ระยะเวลาประมาณ 1 เดือน ในการเก็บแบบสอบถามและคำนวณหาค่ามัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ จากข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 22 ฉบับ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับนักเทคโนโลยีการศึกษา

ผู้วิจัยเริ่มส่งแบบสอบถามชุดที่ 2 จำนวน 120 ฉบับ ด้วยตนเองและทางไปรษณีย์เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 จากนั้นผู้วิจัยใช้ระยะเวลาประมาณ 3 สัปดาห์ ในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามและนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาความถี่และค่าร้อยละ ซึ่งผู้วิจัยได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 111 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.50 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อรับรองจรรยาบรรณโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

3.1 ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 ผู้วิจัยส่งและเก็บรวบรวมแบบรับรองจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่านด้วยตนเอง โดยคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจาก 4 กลุ่ม คือ

1. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคุณธรรมและจริยธรรม	จำนวน 1 ท่าน
2. ผู้ทรงคุณวุฒิจากสมาคมเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา	จำนวน 1 ท่าน
3. ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นนักเทคโนโลยีการศึกษา	จำนวน 1 ท่าน
4. ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาเทคโนโลยีการศึกษา	จำนวน 2 ท่าน

ผู้วิจัยให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านตรวจสอบและรับรองความเหมาะสมของจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาที่ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและนักเทคโนโลยีการศึกษา โดยในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้เวลาในการดำเนินงานประมาณ 2 สัปดาห์

3.2 ผู้วิจัยส่งและเก็บรวบรวมข้อมูลการเรียงลำดับความสำคัญของจรรยาบรรณจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่านด้วยตนเอง โดยคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจาก 3 กลุ่ม คือ

1. ผู้ทรงคุณวุฒิจากสมาคมเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา	จำนวน 1 ท่าน
2. ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นนักเทคโนโลยีการศึกษา	จำนวน 2 ท่าน
3. ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาเทคโนโลยีการศึกษา	จำนวน 2 ท่าน

ผู้วิจัยให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านเรียงลำดับความสำคัญของจรรยาบรรณ 10 อันดับจากจรรยาบรรณที่ผู้ทรงคุณวุฒิรับรอง โดยในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้เวลาในการดำเนินงานประมาณ 1 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel โดยมีรายละเอียดดังนี้

แบบสอบถามชุดที่ 1

รอบที่ 1 เป็นการวิเคราะห์จากคำตอบของคำถามปลายเปิด โดยนำมาจัดเป็นข้อย่อย ถ้าข้อใดที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเหมือนกันมากกว่าร้อยละ 60 นำมาสร้างข้อคำถามในรอบที่ 2

รอบที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เพื่อสรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่ได้ไปแสดงในแบบสอบถามรอบที่ 3 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาอีกครั้ง

รอบที่ 3 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เพื่อสรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละข้อ เพื่อนำไปกำหนดเป็นจรรยาบรรณ

แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับนักเทคโนโลยีการศึกษา

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

แบบสอบถามชุดที่ 3 สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิรับรองจรรยาบรรณ

แบบรับรองจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. เกณฑ์ในการพิจารณาค่ามัธยฐาน

- ค่ามัธยฐานมีค่าเท่ากับ 4.50-5.00 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นสมควรเป็น
จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาในระดับ
มากที่สุด
- ค่ามัธยฐานมีค่าเท่ากับ 3.50-4.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นสมควรเป็น
จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาในระดับ
มาก
- ค่ามัธยฐานมีค่าเท่ากับ 2.50-3.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นสมควรเป็น
จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาในระดับ
ปานกลาง
- ค่ามัธยฐานมีค่าเท่ากับ 1.50-2.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นสมควรเป็น
จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาในระดับ
น้อย
- ค่ามัธยฐานมีค่าเท่ากับ 1.00-1.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นสมควรเป็น
จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาในระดับ
น้อยที่สุด

2. เกณฑ์ในการพิจารณาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

- ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 0.01-0.99 ถือว่าคำตอบมีความสอดคล้องกันสูงมาก
- ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 1.00-1.99 ถือว่าคำตอบมีความสอดคล้องกันสูง
- ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 2.00-2.99 ถือว่าคำตอบมีความสอดคล้องกันต่ำ
- ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป ถือว่าคำตอบไม่มีความสอดคล้องกัน

คำตอบในรอบสุดท้ายที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด (ค่ามัธยฐาน 3.50 ขึ้นไป) และมีความสอดคล้องกันของคำตอบสูงถึงสูงมาก (ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50) นำมาเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

ส่วนคำตอบที่มีค่าตั้งแต่เห็นด้วยปานกลางถึงน้อยที่สุด (ค่ามัธยฐานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3.49) และมีความสอดคล้องกันต่ำถึงไม่มีความสอดคล้องกัน (ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มากกว่า 1.50) ไม่นำมาเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

3. เกณฑ์ในการพิจารณานำหนักคะแนนของข้อกำหนดของจรรยาบรรณ 10 อันดับ

อันดับที่ 1	มีค่าเท่ากับ	10	คะแนน
อันดับที่ 2	มีค่าเท่ากับ	9	คะแนน
อันดับที่ 3	มีค่าเท่ากับ	8	คะแนน
อันดับที่ 4	มีค่าเท่ากับ	7	คะแนน
อันดับที่ 5	มีค่าเท่ากับ	6	คะแนน
อันดับที่ 6	มีค่าเท่ากับ	5	คะแนน
อันดับที่ 7	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
อันดับที่ 8	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
อันดับที่ 9	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
อันดับที่ 10	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน

ผู้วิจัยนำผลรวมของคะแนนจากข้อกำหนดของจรรยาบรรณแต่ละข้อมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย โดยกำหนดให้ข้อกำหนดที่มีคะแนนรวมมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและนักเทคโนโลยีการศึกษาเกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา และ 2) เพื่อนำเสนอจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเทคโนโลยีการศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาข้อกำหนดของจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา ทำให้ได้จรรยาบรรณจำนวน 38 ข้อ ซึ่งแยกเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาในแต่ละด้านดังนี้

- 1.) จรรยาบรรณต่อตนเอง จำนวน 7 ข้อ
- 2.) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมงาน จำนวน 10 ข้อ
- 3.) จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน จำนวน 8 ข้อ
- 4.) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จำนวน 8 ข้อ
- 5.) จรรยาบรรณต่อสังคม จำนวน 5 ข้อ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อกำหนดต่อตนเองของจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน (median)	พิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับของความ เหมาะสม	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
1	1.1	4.95	0.55	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	1.2	4.92	0.58	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	1.3	4.92	0.58	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	1.4	4.04	0.85	มาก	สอดคล้อง
5	1.5	4.30	1.14	มาก	สอดคล้อง
6	1.6	4.77	0.85	มากที่สุด	สอดคล้อง
7	1.7	4.85	0.65	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตาราง ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าด้านข้อกำหนดต่อตนเองมีข้อความที่สมควรนำมาใช้เป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาจำนวน 7 ข้อ จากข้อกำหนด 7 ข้อ โดยมีความเหมาะสมมากที่สุดจำนวน 5 ข้อ และมีความเหมาะสมมากจำนวน 2 ข้อ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าเป็นสมควรกำหนดเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษามากที่สุดคือ

ข้อที่ 1.1 มีความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรม

ข้อที่ 1.2 ตรงต่อเวลาและมีวินัยในตนเอง

ข้อที่ 1.3 มีความรับผิดชอบ

ข้อที่ 1.6 ประพฤติตนเหมาะสมทั้งทางวาจา กิริยามารยาท บุคลิกและการวางตัว

การแต่งกายถูกต้องตามกาลเทศะ

ข้อที่ 1.7 แสวงหาความรู้ต่างๆ ทั้งทางสังคม ศาสนา จริยธรรมและนำมาประยุกต์ใช้กับงานเทคโนโลยีการศึกษา

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น่าสมควรกำหนดเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา มากคือ

ข้อที่ 1.4 เคารพในสิทธิของตนเอง

ข้อที่ 1.5 มีวิสัยทัศน์ส่วนตนและพยายามทำให้บรรลุผล

ตารางที่ 4 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อกำหนดต่อผู้ร่วมงานของจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน (median)	พิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับของความ เหมาะสม	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
1	2.1	4.77	0.93	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	2.2	4.85	0.65	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	2.3	4.89	0.61	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	2.4	4.85	0.65	มากที่สุด	สอดคล้อง
5	2.5	4.89	0.61	มากที่สุด	สอดคล้อง
6	2.6	4.50	1.05	มากที่สุด	สอดคล้อง
7	2.7	4.81	0.76	มากที่สุด	สอดคล้อง
8	2.8	4.85	0.65	มากที่สุด	สอดคล้อง
9	2.9	4.92	0.58	มากที่สุด	สอดคล้อง
10	2.10	4.89	0.61	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตาราง ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าด้านข้อกำหนดต่อผู้ร่วมงานมีข้อความที่สมควรนำมาใช้เป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาจำนวน 10 ข้อ จากข้อกำหนด 10 ข้อ โดยมีความเหมาะสมมากที่สุดจำนวน 10 ข้อ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น่าสมควรกำหนดเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา มากที่สุดคือ

ข้อที่ 2.1 ไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

ข้อที่ 2.2 มีความยุติธรรม รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

- ข้อที่ 2.3 ละเว้นจากการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบจากผลงานของผู้อื่น
- ข้อที่ 2.4 ยกย่องให้เกียรติ และเคารพในสิทธิของผู้ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้อง
- ข้อที่ 2.5 มีความเสียสละ พึงช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ร่วมงานในทางที่ชอบ
- ข้อที่ 2.6 รักษากฎ กติกา มารยาทในการทำงาน
- ข้อที่ 2.7 ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน
- ข้อที่ 2.8 ตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคล
- ข้อที่ 2.9 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ
- ข้อที่ 2.10 ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีการศึกษาให้แก่ผู้อื่นอย่างเปิดเผยและจริงใจ

ตารางที่ 5 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อกำหนดต่อหน่วยงานของ
จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน (median)	พิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับของความ เหมาะสม	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
1	3.1	4.25	1.02	มาก	สอดคล้อง
2	3.2	4.25	1.02	มาก	สอดคล้อง
3	3.3	4.58	1.04	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	3.4	4.42	0.99	มาก	สอดคล้อง
5	3.5	4.40	1.10	มาก	สอดคล้อง
6	3.6	4.50	1.11	มากที่สุด	สอดคล้อง
7	3.7	4.89	0.61	มากที่สุด	สอดคล้อง
8	3.8	4.39	1.17	มาก	สอดคล้อง

จากตาราง ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าด้านข้อกำหนดต่อหน่วยงานมีข้อความที่สมควรนำมาใช้เป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาจำนวน 8 ข้อ จากข้อกำหนด 8 ข้อ โดยมีความเหมาะสมมากที่สุดจำนวน 3 ข้อ และมีความเหมาะสมมากจำนวน 5 ข้อ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าสมควรกำหนดเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษามากที่สุดคือ

ข้อที่ 3.3 ใช้และดูแลรักษาทรัพย์สินของหน่วยงาน

ข้อที่ 3.6 ให้ความร่วมมือในการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา

ข้อที่ 3.7 ให้บริการด้วยความจริงใจและเต็มใจ

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าสมควรกำหนดเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษามากที่สุดคือ

ข้อที่ 3.1 จงรักภักดีต่อหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา

ข้อที่ 3.2 เชื่อมั่นในปณิธาน และปฏิบัติตามนโยบายของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา

ข้อที่ 3.4 อุทิศเวลาในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม

ข้อที่ 3.5 คำนึงถึงความก้าวหน้าของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องรอบด้าน

ข้อที่ 3.8 เผยแพร่ชื่อเสียงของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษาสู่ชุมชน สังคม

ตารางที่ 6 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อกำหนดต่อวิชาชีพของจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน (median)	พิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับของความ เหมาะสม	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
1	4.1	4.71	0.96	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	4.2	4.81	0.76	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	4.3	4.85	0.65	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	4.4	4.65	1.01	มากที่สุด	สอดคล้อง
5	4.5	4.65	1.16	มากที่สุด	สอดคล้อง
6	4.6	4.50	1.11	มากที่สุด	สอดคล้อง
7	4.7	4.25	1.02	มาก	สอดคล้อง
8	4.8	4.85	0.65	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตาราง ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าด้านข้อกำหนดต่อวิชาชีพมีข้อความที่สมควรนำมาใช้เป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาจำนวน 8 ข้อ จากข้อกำหนด 8 ข้อ โดยมีความเหมาะสมมากที่สุดจำนวน 7 ข้อ และมีความเหมาะสมมากจำนวน 1 ข้อ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น่าสมควรกำหนดเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษามากที่สุดคือ

- ข้อที่ 4.1 ยึดมั่นในหลักการของวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา
- ข้อที่ 4.2 มีจิตสำนึกในสถาบันวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา
- ข้อที่ 4.3 ไม่หวั่นไหวต่ออามิสสินจ้าง
- ข้อที่ 4.4 ไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนจากวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา
- ข้อที่ 4.5 มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา
- ข้อที่ 4.6 ส่งเสริมกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา
- ข้อที่ 4.8 ยกย่องผู้ที่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น่าสมควรกำหนดเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษามากคือ

- ข้อที่ 4.7 วิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาความรู้ทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อกำหนดต่อสังคมของจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน (median)	พิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับของความ เหมาะสม	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
1	5.1	4.81	0.76	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	5.2	4.81	0.82	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	5.3	4.92	0.58	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	5.4	4.40	1.10	มาก	สอดคล้อง
5	5.5	4.81	0.78	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตาราง ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าด้านข้อกำหนดต่อสังคมมีข้อความที่สมควรนำมาใช้เป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาจำนวน 5 ข้อ จากข้อกำหนด 5 ข้อ โดยมีความเหมาะสมมากที่สุดจำนวน 4 ข้อ และมีความเหมาะสมมากจำนวน 1 ข้อ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าจะสมควรกำหนดเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษามากที่สุดคือ

ข้อที่ 5.1 ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือประโยชน์ของสังคมและประเทศชาติเป็นสำคัญ

ข้อที่ 5.2 หลีกเลี่ยงการใช้เทคโนโลยีการศึกษาที่จะทำให้เกิดความ ชัดแย้งทางศาสนา เชื้อชาติและวัฒนธรรม

ข้อที่ 5.3 ไม่ผลิตสื่อลามก อนาจาร

ข้อที่ 5.5 แสดงให้สังคมตระหนักถึงความสำคัญของวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าจะสมควรกำหนดเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษามากคือ

ข้อที่ 5.4 สนับสนุนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและสังคม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเทคโนโลยีการศึกษาจำนวน 111 ท่าน เกี่ยวกับ
จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาจำแนกเป็น 5 ด้าน

ตารางที่ 8 แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละของความคิดเห็นของนักเทคโนโลยีการศึกษาเกี่ยวกับ
จรรยาบรรณต่อตนเอง

ลำดับที่	ข้อที่	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1	1.1	111	100	-	-
2	1.2	110	99.10	1	.90
3	1.3	111	100	-	-
4	1.4	110	99.10	1	.90
5	1.5	108	97.30	3	2.70
6	1.6	110	99.10	1	.90
7	1.7	111	100	-	-
รวม		771	99.23	6	.77

จากตาราง ผลการวิจัยพบว่านักเทคโนโลยีการศึกษาเห็นด้วยกับข้อความจรรยาบรรณ
ต่อตนเองทั้ง 7 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 99.23 ข้อความที่นักเทคโนโลยีการศึกษาเห็นด้วยคิดเป็น
ร้อยละ 100 คือ ข้อ 1.1 , 1.3 และ 1.7

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละของความคิดเห็นของนักเทคโนโลยีการศึกษาเกี่ยวกับ
จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมงาน

ลำดับที่	ข้อที่	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1	2.1	107	96.40	4	3.60
2	2.2	111	100	-	-
3	2.3	111	100	-	-
4	2.4	111	100	-	-
5	2.5	111	100	-	-
6	2.6	111	100	-	-
7	2.7	108	97.30	3	2.30
8	2.8	111	100	-	-
9	2.9	111	100	-	-
10	2.10	111	100	-	-
รวม		1103	99.37	7	.63

จากตาราง ผลการวิจัยพบว่านักเทคโนโลยีการศึกษาเห็นด้วยกับข้อความจรรยาบรรณ
ต่อผู้ร่วมงานทั้ง 10 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 99.37 ข้อความที่นักเทคโนโลยีการศึกษาเห็นด้วยคิดเป็น
ร้อยละ 100 คือ ข้อ 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.8, 2.9 และ 2.10

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละของความคิดเห็นของนักเทคโนโลยีการศึกษาเกี่ยวกับ
จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน

ลำดับที่	ข้อที่	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1	3.1	106	95.50	5	4.50
2	3.2	109	98.20	2	1.80
3	3.3	111	100	-	-
4	3.4	109	98.20	2	1.80
5	3.5	111	100	-	-
6	3.6	110	99.10	1	.90
7	3.7	111	100	-	-
8	3.8	109	98.20	2	1.80
รวม		876	98.65	12	1.35

จากตาราง ผลการวิจัยพบว่านักเทคโนโลยีการศึกษาเห็นด้วยกับข้อความจรรยาบรรณ
ต่อหน่วยงานทั้ง 8 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 99.65 ข้อความที่นักเทคโนโลยีการศึกษาเห็นด้วยคิดเป็น
ร้อยละ 100 คือ ข้อ 3.3, 3.5 และ 3.7

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละของความคิดเห็นของนักเทคโนโลยีการศึกษาเกี่ยวกับ
จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

ลำดับที่	ข้อที่	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1	4.1	107	96.40	4	3.60
2	4.2	110	99.10	1	.90
3	4.3	106	95.50	5	4.50
4	4.4	108	97.30	3	2.70
5	4.5	111	100	-	-
6	4.6	111	100	-	-
7	4.7	108	97.30	3	2.70
8	4.8	110	99.10	1	.90
รวม		871	98.09	17	1.91

จากตาราง ผลการวิจัยพบว่านักเทคโนโลยีการศึกษาเห็นด้วยกับข้อความจรรยาบรรณ
ต่อวิชาชีพทั้ง 8 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 98.09 ข้อความที่นักเทคโนโลยีการศึกษาเห็นด้วยคิดเป็น
ร้อยละ 100 คือ ข้อ 4.5 และ 4.6

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละของความคิดเห็นของนักเทคโนโลยีการศึกษาเกี่ยวกับ จรรยาบรรณต่อสังคม

ลำดับที่	ข้อที่	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1	5.1	110	99.10	1	.90
2	5.2	110	99.10	1	.90
3	5.3	111	100	-	-
4	5.4	111	100	-	-
5	5.5	110	99.10	1	.90
รวม		552	99.46	3	.54

จากตาราง ผลการวิจัยพบว่านักเทคโนโลยีการศึกษาเห็นด้วยกับข้อความจรรยาบรรณต่อสังคมทั้ง 5 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 99.46 ข้อความที่นักเทคโนโลยีการศึกษาเห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 100 คือ ข้อ 5.3 และ 5.4

ตารางที่ 13 แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละของความคิดเห็นของนักเทคโนโลยีการศึกษาเกี่ยวกับ จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาจำแนกรวมเป็นรายด้าน

ลำดับที่	จรรยาบรรณ	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1	ต่อตนเอง	771	99.23	6	.77
2	ต่อผู้ร่วมงาน	1103	99.37	7	.63
3	ต่อหน่วยงาน	876	98.65	12	1.35
4	ต่อวิชาชีพ	871	98.09	17	1.91
5	ต่อสังคม	552	99.46	3	.54
รวม		4173	98.93	45	1.07

จากตารางพบว่านักเทคโนโลยีการศึกษาเห็นด้วยในการนำข้อความจรรยาบรรณด้านต่างๆ มาเป็นจรรยาบรรณนักเทคโนโลยีการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 98.93 ข้อความที่เห็นด้วยมากที่สุดได้แก่ จรรยาบรรณต่อสังคม (ร้อยละ 99.46) และข้อความจรรยาบรรณที่เห็นด้วยน้อยที่สุดคือจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ (ร้อยละ 98.09) และนักเทคโนโลยีการศึกษาไม่เห็นด้วยในการนำข้อความบางข้อมาเป็นจรรยาบรรณ คิดเป็นร้อยละ 1.07

ตารางที่ 14 แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ที่รับรองจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

ลำดับที่	ผู้ทรงคุณวุฒิ	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1	ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	1	100	-	-
2	สมาคมเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา	1	100	-	-
3	นักเทคโนโลยีการศึกษา	1	100	-	-
4	อาจารย์ผู้สอนวิชาเทคโนโลยีการศึกษา	2	100	-	-
	รวม	5	100	-	-

จากตารางพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิที่รับรองจรรยาบรรณจำนวน 5 ท่าน เห็นด้วยกับจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 100 โดยเสนอแนะให้นำข้อกำหนดข้อที่ 1.2 และ 1.3 มารวมกันเนื่องจากมีความหมายเหมือนกัน หรือใกล้เคียงกันสามารถรวมกันได้ ทำให้ได้ข้อกำหนดของจรรยาบรรณ 37 ข้อ จาก 38 ข้อ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 แสดงคะแนนและอันดับความสำคัญของข้อความจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการ
ศึกษาจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิรับรองจรรยาบรรณ จำนวน 5 ท่าน

ข้อที่	น้ำหนักคะแนน					รวม	อันดับที่
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1.1	10	8	10	-	3	31	2
1.2	8	5	5	10	4	32	1
1.6	2	-	-	-	-	2	
1.7	-	-	-	8	-	8	
2.1	3	-	-	9	9	21	4
2.2	-	1	-	-	-	1	
2.3	-	-	-	7	-	7	
2.4	-	-	9	-	-	9	
2.5	-	-	4	-	-	4	
2.9	5	-	-	-	-	5	
2.10	4	-	-	6	10	20	5
3.1	-	2	-	-	-	2	
3.2	-	-	8	-	-	8	
3.3	6	-	-	-	-	6	
3.4	-	10	3	-	2	15	7
3.6	-	-	-	5	-	5	
3.7	1	9	-	-	1	11	10
4.1	-	6	7	-	5	18	6
4.2	9	-	-	-	-	9	
4.4	-	3	-	-	-	3	
4.5	-	-	2	-	-	2	
4.6	-	-	-	4	-	4	
4.7	-	7	-	-	7	14	8
5.1	7	-	6	3	6	22	3
5.2	-	-	-	2	-	2	
5.3	-	-	-	1	-	1	
5.4	-	4	1	-	8	13	9

จากตารางพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิที่รับรองจรรยาบรรณจำนวน 5 ท่าน ได้คัดเลือกข้อกำหนดของจรรยาบรรณจำนวน 27 ข้อ จาก 37 ข้อ เพื่อนำมาจัดอันดับความสำคัญของข้อกำหนดของจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 10 อันดับ

ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาข้อกำหนดของจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาจำนวน 37 ข้อ ได้แก่

1. ข้อกำหนดต่อตนเองของจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

ข้อที่ 1.1 มีความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรม

ข้อที่ 1.2 ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง

ข้อที่ 1.3 เคารพในสิทธิของตนเอง

ข้อที่ 1.4 มีวิสัยทัศน์ส่วนตนและพยายามทำให้บรรลุผล

ข้อที่ 1.5 ประพฤติตนเหมาะสมทั้งทางวาจา กิริยามารยาท บุคลิกและการวางตัว การแต่งกายถูกต้องตามกาลเทศะ

ข้อที่ 1.6 แสวงหาความรู้ต่างๆ ทั้งทางสังคม ศาสนา จริยธรรมและนำมาประยุกต์ใช้กับงานเทคโนโลยีการศึกษา

2. ข้อกำหนดต่อผู้ร่วมงานของจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

ข้อที่ 2.1 ไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

ข้อที่ 2.2 มีความยุติธรรม รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ข้อที่ 2.3 ละเว้นจากการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบจากผลงานของผู้อื่น

ข้อที่ 2.4 ยกย่องให้เกียรติ และเคารพในสิทธิของผู้ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้อง

ข้อที่ 2.5 มีความเสียสละ พึงช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ร่วมงานในทางที่ชอบ

ข้อที่ 2.6 รักษากฎ กติกา มารยาทในการทำงาน

ข้อที่ 2.7 ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน

ข้อที่ 2.8 ตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคล

ข้อที่ 2.9 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ

ข้อที่ 2.10 ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีการศึกษาให้แก่ผู้อื่นอย่างเปิดเผยและจริงใจ

3. ข้อกำหนดต่อหน่วยงานของจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

ข้อที่ 3.1 จงรักภักดีต่อหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา

ข้อที่ 3.2 เชื่อมั่นในปณิธาน และปฏิบัติตามนโยบายของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา

ข้อที่ 3.3 ใช้และดูแลรักษาทรัพย์สินของหน่วยงาน

ข้อที่ 3.4 อุทิศเวลาในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม

ข้อที่ 3.5 คำนึงถึงความก้าวหน้าของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องรอบด้าน

ข้อที่ 3.6 ให้ความร่วมมือในการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา

ข้อที่ 3.7 ให้บริการด้วยความจริงใจและเต็มใจ

ข้อที่ 3.8 เผยแพร่ชื่อเสียงของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษาสู่ชุมชนสังคม

4. ข้อกำหนดต่อวิชาชีพของจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

ข้อที่ 4.1 ยึดมั่นในหลักการของวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา

ข้อที่ 4.2 มีจิตสำนึกในสถาบันวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา

ข้อที่ 4.3 ไม่หวั่นไหวต่ออามิสสินจ้าง

ข้อที่ 4.4 ไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนจากวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา

ข้อที่ 4.5 มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา

ข้อที่ 4.6 ส่งเสริมกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา

ข้อที่ 4.7 วิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาความรู้ทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา

ข้อที่ 4.8 ยกย่องผู้ที่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

5. ข้อกำหนดต่อสังคมของจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

ข้อที่ 5.1 ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือประโยชน์ของสังคมและประเทศชาติเป็นสำคัญ

ข้อที่ 5.2 หลีกเลี่ยงการใช้เทคโนโลยีการศึกษาที่จะทำให้เกิดความขัดแย้ง
ทางศาสนา เชื้อชาติและวัฒนธรรม

ข้อที่ 5.3 ไม่ผลิตสื่อลามก อนาจาร

ข้อที่ 5.4 สนับสนุนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและสังคม

ข้อที่ 5.5 แสดงให้สังคมตระหนักถึงความสำคัญของวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา

3.2 ผลการจัดอันดับความสำคัญของข้อกำหนดของจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

10 อันดับ ได้แก่

อันดับที่ 1 ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง

อันดับที่ 2 มีความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรม

อันดับที่ 3 ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือประโยชน์ของสังคมและประเทศชาติเป็นสำคัญ

อันดับที่ 4 มีความยุติธรรม รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

อันดับที่ 5 ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีการศึกษาให้แก่ผู้อื่น
อย่างเปิดเผยและจริงใจ

อันดับที่ 6 ยึดมั่นในหลักการของวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา

อันดับที่ 7 อุทิศเวลาในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม

อันดับที่ 8 วิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาความรู้ทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา

อันดับที่ 9 สนับสนุนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและสังคม

อันดับที่ 10 ให้บริการด้วยความจริงใจและเต็มใจ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

เนื่องจากจรรยาบรรณมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้นักเทคโนโลยีการศึกษาสามารถปฏิบัติงานในวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะทำให้วิชาชีพเป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่องในสังคมมากขึ้น ผู้วิจัยจึงศึกษาความคิดเห็นของนักเทคโนโลยีการศึกษาเกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา และกำหนดจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาจำนวน 22 คน จากหน่วยงานภาครัฐบาล ภาครัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน โดยวิธีการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย เนื่องจากว่าการกำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพนั้นเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการวิชาชีพเป็นผู้ร่วมกันกำหนดขึ้น และเทคนิคเดลฟายสามารถรวบรวมข้อมูลและสรุปโดยใช้ค่าทางสถิติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและนักเทคโนโลยีการศึกษาเกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา
2. เพื่อนำเสนอจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาซึ่งประกอบด้วยอาจารย์ผู้สอนวิชาด้านเทคโนโลยีการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา และหัวหน้าหน่วยงานด้านเทคโนโลยีการศึกษาที่ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีการศึกษาทั้งภาครัฐบาล ภาครัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ในปี พ.ศ. 2545 ที่ผู้วิจัยคัดเลือกโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 30 ท่าน โดยพิจารณาคูณสมบัติดังนี้

1. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาด้านเทคโนโลยีการศึกษาดั้งแต่ระดับปริญญาโท หรือ
2. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านเทคโนโลยีการศึกษาในหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษามาแล้วอย่างน้อย 5 ปี

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ นักเทคโนโลยีการศึกษาที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทั้งภาครัฐบาล ภาครัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ในปี พ.ศ. 2545 ที่ผู้วิจัยคัดเลือกโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากจำนวน 120 ท่าน โดยมีคุณสมบัติเฉพาะดังนี้

1. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาด้านเทคโนโลยีการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรี หรือ
2. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านเทคโนโลยีการศึกษา ในหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษามาแล้วอย่างน้อย 2 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 3 ชุด ดังต่อไปนี้

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับเทคนิคเดลฟายจำนวน 3 รอบ

รอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิดเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของนักเทคโนโลยีการศึกษาที่ควรกำหนดเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 6 ข้อ

รอบที่ 2 สำหรับเทคนิคเดลฟายรอบที่ 2 เป็นแบบลำดับชั้นการจัดค่า 5 ระดับ

รอบที่ 3 สำหรับเทคนิคเดลฟายรอบที่ 3 มีลักษณะเหมือนแบบสอบถามชุดที่ 2 ทุกประการ ยกเว้นผู้วิจัยจะนำเสนอค่าสถิติ ได้แก่ ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญศึกษาพิจารณาทบทวน หรือเปลี่ยนแปลงคำตอบที่ไม่ได้อยู่ในขอบเขตพิสัยควอไทล์ หรือยืนยันคำตอบพร้อมแสดงเหตุผล

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับนักเทคโนโลยีการศึกษา

เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิดและปลายปิดที่ให้นักเทคโนโลยีการศึกษาแสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วยกับจรรยาบรรณข้อนั้นๆ หรือไม่ และมีช่องสำหรับให้นักเทคโนโลยีการศึกษาเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม

ชุดที่ 3 แบบรับรองจรรยาบรรณโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

3.1 เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยกับจรรยาบรรณข้อนั้นๆ หรือไม่ และมีช่องสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิแก้ไขข้อความได้หากเห็นว่าไม่เหมาะสม

3.2 เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ทรงคุณวุฒิเรียงลำดับความสำคัญของจรรยาบรรณ 10 อันดับ

การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย 2 ระยะ คือ ระยะแรกผู้วิจัยใช้เวลาในการดำเนินการประมาณ 6 เดือน เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคเดลฟาย คำตอบที่ได้เป็นความคิดเห็นร่วมกันและสอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 22 ท่าน จำนวน 3 รอบ โดยได้นำข้อมูลแต่ละรอบมาวิเคราะห์ และส่งกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญได้ทราบถึงความคิดเห็นของกลุ่มและความคิดเห็นของตนในรอบที่ผ่านมา ในกรณีที่ความคิดเห็นของตนไม่ตรงกับความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญสามารถทบทวนความคิดเห็นว่าจะเห็นด้วยกับความคิดเห็นของกลุ่มหรือจะยังคงยืนยันคำตอบเดิมของตน เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลในรอบที่ 3 เรียบร้อยแล้วผู้วิจัยจึงดำเนินการวิจัยในระยะต่อไป โดยนำข้อความจรรยาบรรณที่ได้ไปสอบถามความคิดเห็นของนักเทคโนโลยีการศึกษาจำนวน 120 ท่าน เกี่ยวกับความเหมาะสมของจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาที่ได้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พิจารณารับรองจรรยาบรรณและเรียงลำดับความสำคัญของจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งในระยะที่สองนี้ผู้วิจัยใช้เวลาในการดำเนินการประมาณ 2 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับกลับคืนมาจากผู้เชี่ยวชาญ โดยวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ในทุกข้อ แล้วแสดงค่าสถิตินั้นลงในแบบสอบถามที่จะส่งกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญในรอบต่อไป

แบบสอบถามชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับนักเทคโนโลยีการศึกษา

แบบสอบถามสำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

แบบสอบถามชุดที่ 3 แบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบรับรองจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. สำหรับผลการวิจัยการกำหนดจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาได้จรรยาบรรณที่ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 22 ท่าน และนักเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 111 ท่าน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าสมควรนำมาใช้เป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 37 ข้อ โดยมีนักเทคโนโลยีการศึกษาที่เห็นด้วยกับจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 98.93

2. จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาที่ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน รับรองจรรยาบรรณแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 จรรยาบรรณต่อตนเอง	จำนวน	6 ข้อ
2.2 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมงาน	จำนวน	10 ข้อ
2.3 จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน	จำนวน	8 ข้อ
2.4 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ	จำนวน	8 ข้อ
2.5 จรรยาบรรณต่อสังคม	จำนวน	5 ข้อ

2.1 จรรยาบรรณต่อตนเอง มีดังนี้ ควรมีความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรม ตรงต่อเวลาและมีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบ เคารพในสิทธิของตนเอง มีวิสัยทัศน์ส่วนตนและพยายามทำให้บรรลุผล ประพฤติตนเหมาะสมทั้งทางวาจา กิริยามารยาท บุคลิกและการวางตัว การแต่งกายถูกต้องตามกาลเทศะ แสวงหาความรู้ต่างๆ ทั้งทางสังคม ศาสนา จริยธรรมและนำมาประยุกต์ใช้กับงานเทคโนโลยีการศึกษา

2.2 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมงาน มีดังนี้ ไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา มีความยุติธรรม รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ละเว้นจากการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบจากผลงานของผู้อื่น ยกย่องให้เกียรติ และเคารพในสิทธิของผู้ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้อง มีความเสียสละ พึ่งช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ร่วมงานในทางที่ชอบ รักษากฎ กติกา มารยาทในการทำงาน ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน ตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีการศึกษาให้แก่ผู้อื่นอย่างเปิดเผยและจริงใจ

2.3 จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน มีดังนี้ จงรักภักดีต่อหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา เชื่อมั่นในปณิธาน และปฏิบัติตามนโยบายของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา ใช้และดูแลรักษาทรัพย์สินของหน่วยงาน อุทิศเวลาในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม คำนึงถึงความก้าวหน้าของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ให้ความร่วมมือในการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา ให้บริการด้วยความจริงใจและเต็มใจ และเผยแพร่ชื่อเสียงของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษาสู่ชุมชน สังคม

2.4 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ มีดังนี้ ยึดมั่นในหลักการของวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา มีจิตสำนึกในสถาบันวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา ไม่หวังไหวต่ออามิสสินจ้าง ไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนจากวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา ส่งเสริมกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา วิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาความรู้ทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา และยกย่องผู้ที่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

2.5 จรรยาบรรณต่อสังคม มีดังนี้ ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือประโยชน์ของสังคมและประเทศชาติเป็นสำคัญ หลีกเลี่ยงการใช้เทคโนโลยีการศึกษาที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งทางศาสนา เชื้อชาติและวัฒนธรรม ไม่ผลิตสื่อลามก อนาจาร สนับสนุนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและสังคม แสดงให้สังคมตระหนักถึงความสำคัญของวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา

3. อันดับความสำคัญของจรรยาบรรณ 10 อันดับ จากจรรยาบรรณของ
นักเทคโนโลยีการศึกษาจำนวน 37 ข้อ

- อันดับที่ 1 ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง
- อันดับที่ 2 มีความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรม
- อันดับที่ 3 ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือประโยชน์ของสังคมและประเทศชาติ
เป็นสำคัญ
- อันดับที่ 4 มีความยุติธรรม รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- อันดับที่ 5 ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีการศึกษาให้
แก่ผู้อื่นอย่างเปิดเผยและจริงใจ
- อันดับที่ 6 ยึดมั่นในหลักการของวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา
- อันดับที่ 7 อุทิศเวลาในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม
- อันดับที่ 8 วิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาความรู้ทางด้านเทคโนโลยีการ
ศึกษา
- อันดับที่ 9 สนับสนุนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและสังคม
- อันดับที่ 10 ให้บริการด้วยความจริงใจและเต็มใจ

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย ผลการวิจัยพบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความ
คิดเห็นสอดคล้องกันว่าข้อความส่วนใหญ่สมควรใช้เป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการ
ศึกษา และเมื่อผู้วิจัยได้นำร่างจรรยาบรรณที่ได้ไปสอบถามความคิดเห็นของนักเทคโนโลยี
การศึกษา พบว่าข้อความส่วนใหญ่สมควรนำมาใช้เป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการ
ศึกษาเช่นกัน จากนั้นผู้วิจัยนำจรรยาบรรณที่ได้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิรับรองว่ามีความเหมาะสม
ที่จะนำไปเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน
ที่รับรองมีความเห็นสอดคล้องกันว่าข้อความส่วนใหญ่สมควรนำมาใช้เป็นจรรยาบรรณของ
นักเทคโนโลยีการศึกษา ในการอภิปรายผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยขออภิปรายตามจรรยาบรรณของ
นักเทคโนโลยีการศึกษา 5 ด้าน คือ จรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมงาน
จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ และจรรยาบรรณต่อสังคม ดังต่อไปนี้

1. จรรยาบรรณต่อตนเองที่ผู้เชี่ยวชาญและนักเทคโนโลยีการศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า สมควรใช้เป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 6 ข้อ

เมื่อพิจารณาจรรยาบรรณต่อตนเอง พบว่า ความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรม มีค่ามัยฐานมากที่สุด น่าจะเป็นเพราะว่าบทบาทหน้าที่ของนักเทคโนโลยีการศึกษาคือการเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำในการวางแผนการใช้ การจัดหา และการผลิตสื่อ ซึ่งจำเป็นต้องมีความจริงจัง ให้ข้อมูลตามความเป็นจริง ไม่โกหก และไม่คดโกง นอกจากนี้งานของนักเทคโนโลยีการศึกษาอาจมีเรื่องของค่าใช้จ่ายและค่าตอบแทนเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่นักเทคโนโลยีการศึกษาต้องมีความโปร่งใสในเรื่องนี้ เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาต่างๆ ที่จะตามมา อาทิเช่น ปัญหาการทุจริตในการทำงาน การประพฤติตนผิดกฎหมาย เป็นต้น จะเห็นได้ว่าการเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรมนั้นเป็นพื้นฐานของการคิดดี พูดดี ทำดี ซึ่งหากนักเทคโนโลยีการศึกษาสามารถประพฤติตนตามจรรยาบรรณข้อนี้ได้แล้ว จะส่งผลดีในหลายๆ ด้านด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการส่งเสริมให้ตนเองมีจิตใจที่ดี ไม่คดโกงใคร ไม่เป็นคนที่เห็นแก่ตัว มีความยุติธรรม และมีหลักในการปฏิบัติตนอย่างผู้มีธรรมะ โดยจะทำให้เป็นที่ยอมรับ ยกย่อง เชื่อถือ และได้รับโอกาสอันดี ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ไชย ณ พล (2536) ที่ได้กล่าวถึงคุณค่าแห่งจรรยาบรรณว่า จรรยาบรรณก่อให้เกิดความเชื่อถือ การทุ่มเท ภาวะลักษณะที่ดี การทำงานอย่างมีความสุข และสอดคล้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาลต่อตนเอง ข้อที่ 2 ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า นักเทคโนโลยีการศึกษาควรตระหนักถึงความสำคัญและปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อตนเองในข้ออื่นๆ ด้วย เนื่องจากจะทำให้ตัวนักเทคโนโลยีการศึกษามีศักยภาพและได้รับการยอมรับมากยิ่งขึ้น ซึ่งผลการวิจัยที่ได้นี้มีความสอดคล้องกับจรรยาบรรณเกือบทุกวิชาชีพ อาทิเช่นจรรยาบรรณอาจารย์มหาวิทยาลัย ข้อที่ 1. พึงดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี ข้อที่ 5 หมั่นศึกษา ค้นคว้า จรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาลต่อตนเอง ข้อ 2. ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมแห่งวิชาชีพ และข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือนในด้านต่อตนเอง เป็นต้น

2. จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาต่อผู้ร่วมงาน ผลการวิจัยทำให้ได้ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญและนักเทคโนโลยีการศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า สมควรใช้เป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาต่อผู้ร่วมงาน จำนวน 10 ข้อ

เมื่อพิจารณาจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาต่อผู้ร่วมงาน พบว่า การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ มีค่ามัยฐานมากที่สุด ซึ่งน่าจะเป็น

เป็นเพราะว่า นักเทคโนโลยีการศึกษาจะต้องทำงานกับคนหมู่มาก อาทิเช่น การถ่ายทำโทรทัศน์ การจัดนิทรรศการ เป็นต้น ซึ่งงานในลักษณะนี้ทำให้นักเทคโนโลยีต้องร่วมงานกับบุคคลทั้งในและนอกหน่วยงาน จึงจำเป็นต้องมีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ร่วมงาน ซึ่งจะทำให้การทำงานเป็นไปด้วยความราบรื่น และได้ผลงานที่ดีมีคุณภาพ สอดคล้องกับข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน ที่กำหนดว่า ต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจในบรรดาผู้ร่วมงาน และสอดคล้องกับจรรยาบรรณของบรรณารักษ์ต่อผู้ร่วมงาน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาลต่อผู้ร่วมวิชาชีพและผู้ประกอบวิชาชีพอื่น ข้อที่ 3. พึงรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีกับผู้ร่วมงานทั้งภายในและภายนอกวิชาชีพ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาต่อผู้ร่วมงานมีความสำคัญต่อการทำงานร่วมกันอย่างยิ่ง เนื่องจากนักเทคโนโลยีการศึกษาคควรตระหนักถึงหลักการการทำงานร่วมกับผู้อื่นซึ่งอาจเป็นผู้ร่วมงานในหน่วยงานเดียวกันกับตัวนักเทคโนโลยีการศึกษาเองหรืออยู่ในหน่วยงานอื่นแต่มีการปฏิบัติงานร่วมกัน นั่นก็คือ การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีการศึกษาอย่างเปิดเผยและจริงใจ ไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา มีความเสียสละ ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา ที่กำหนดโดยสมาคมสื่อสารและเทคโนโลยีการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา ด้านต่อวิชาชีพ ข้อที่ 7. ต้องแบ่งงานตามความสามารถของบุคคล หรือมอบหมายงานแก่บุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมต่อการทำงาน หรือบุคคลที่มีความสามารถในการแสดงศักยภาพของตน สอดคล้องกับจรรยาบรรณของบรรณารักษ์ จรรยาบรรณของผู้ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ข้อที่ 8. เป็นผู้ฟังที่ดี และข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน คือ เอาใจใส่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาทั้งในด้านการปฏิบัติงาน ขวัญกำลังใจ การถ่ายทอดประสบการณ์ แก้ไขปัญหา รวมทั้งการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีน้ำใจและมนุษยสัมพันธ์อันดี เป็นต้น

3. จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาต่อหน่วยงาน ผลการวิจัยทำให้ได้ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญและนักเทคโนโลยีการศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า สมควรใช้เป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาต่อหน่วยงาน จำนวน 8 ข้อ

เมื่อพิจารณาจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาต่อหน่วยงาน พบว่า การให้บริการด้วยความจริงใจและเต็มใจ มีค่ามัธยฐานมากที่สุด น่าจะเป็นเพราะว่า ลักษณะงานของนักเทคโนโลยีการศึกษาที่เด่นชัดที่สุดคือ งานด้านการบริการ ไม่ว่าจะเป็นการบริการด้านการให้คำปรึกษาหรือการผลิตสื่อ หากนักเทคโนโลยีการศึกษาในหน่วยงานปฏิบัติงานด้วย

ความจริงใจและเต็มใจแล้ว จะส่งผลดีแก่หน่วยงานในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของ ประสิทธิภาพในการทำงานของหน่วยงาน เรื่องการสร้างความประทับใจต่อหน่วยงานแก่ผู้ที่ รับบริการ ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษา จากการศึกษาของ พวงทอง สถิตพงศ์สถาพร (2533) ว่า นักเทคโนโลยีการศึกษามีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก และสอดคล้องกับคุณลักษณะของนักเทคโนโลยีการศึกษา ของ สุภาพ วาดเขียน (อ้างถึงใน วีระ ไทยพานิช, 2530) ที่กล่าวไว้ว่า นักเทคโนโลยีการศึกษาควรเป็น บุคคลที่เป็นเลิศทางบริการ

ผู้วิจัยเห็นว่า จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาต่อหน่วยงานส่วนใหญ่เป็น จรรยาบรรณที่นักเทคโนโลยีการศึกษาควรปฏิบัติต่อหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นการใช้และดูแล ทรัพย์สินของหน่วยงานอย่างคุ้มค่า การปฏิบัติตามนโยบายของหน่วยงาน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการ รักษาผลประโยชน์ของหน่วยงาน สร้างชื่อเสียงที่ดีแก่หน่วยงาน และส่งเสริมความน่าเชื่อถือ ของหน่วยงาน ฯลฯ โดยผลการวิจัยที่ได้มีความสอดคล้องกับข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วย จรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน อาทิ ปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างเต็มความสามารถ รอบคอบ รวดเร็ว ตรงต่อเวลา และต้องดูแลรักษาและใช้ทรัพย์สินของทางราชการอย่าง ประหยัดคุ้มค่าโดยระมัดระวังมิให้เสียหายหรือเปลี่ยนแปลงเสมือนเป็นทรัพย์สินของตนเอง และสอดคล้องกับจรรยาบรรณของบรรณารักษ์ ในเรื่องของการรักษาประโยชน์และชื่อเสียง ของสถาบัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับจรรยาบรรณของนักอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ข้อที่ 10. มีความจงรักภักดีและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร โดยปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์และนโยบายขององค์กร

4. จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาต่อวิชาชีพ ผลการวิจัยทำให้ได้ข้อความ ที่ผู้เชี่ยวชาญและนักเทคโนโลยีการศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า สมควรใช้เป็นจรรยา บรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาต่อวิชาชีพ จำนวน 8 ข้อ

เมื่อพิจารณาจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาต่อวิชาชีพ พบว่า การไม่หวั่น ไหวต่ออาณานิคมสินจ้าง และการยกย่องผู้ที่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา มีค่ามัธยฐานมากที่สุดทั้งสองข้อ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า สภาพปัญหาเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทำให้เงินเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีบทบาทมากในการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ซึ่งรวมถึง นักเทคโนโลยีการศึกษาด้วย ดังนั้นจึงมีการนำเงินหรือสิ่งของมาเป็นส่วนประกอบในการจูงใจ ให้นักเทคโนโลยีการศึกษาปฏิบัติงานไปในทางที่ไม่เหมาะสม หรือก่อให้เกิดความแตกแยก และสร้างปัญหาขึ้นในภายหลัง หากนักเทคโนโลยีการศึกษาเห็นแก่เงินหรือสิ่งของที่ได้จาก การกระทำเหล่านี้ก็อาจสร้างความเสื่อมเสียแก่วิชาชีพได้ ซึ่งสอดคล้องกับจรรยาบรรณของ

นักเทคโนโลยีการศึกษา ที่กำหนดโดยสมาคมสื่อสารและเทคโนโลยีการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา ด้านต่อสังคม ข้อที่ 4. ต้องไม่รับอามิสสินจ้างที่จะทำให้เกิดความเสื่อมเสียแก่วิชาชีพ และไม่เกื้อหนุนให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้รับประโยชน์โดยมิชอบ สอดคล้องกับข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน ในเรื่องที่ต้องละเว้นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่าเกินปกติวิสัย จรรยาบรรณของนักสื่อมวลชน ข้อที่ 6. พึงสุจริตต่อหน้าที่ โดยไม่ยอมรับอามิสสินจ้างให้บิดเบือนเจตนารมณ์ของตนเอง และจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพตรวจสอบภายใน ข้อที่ 5. ต้องไม่รับสิ่งที่เป็นผลประโยชน์ส่วนตัวจากพนักงาน ผู้ซื้อ ลูกค้า ผู้จำหน่าย หรือจากผู้ที่ติดต่อดูธุรกิจกับองค์กร ซึ่งจะทำให้เกิดความเสื่อมเสียต่อวิชาชีพหรือทำให้การใช้ดุลยพินิจเบี่ยงเบนไป ส่วนในเรื่องของการยกย่องผู้ที่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณนั้น น่าจะเป็นเพราะว่า หากมีการส่งเสริม ยกย่อง ชื่นชมผู้ที่ปฏิบัติตามตามจรรยาบรรณจะทำให้ให้นักเทคโนโลยีการศึกษาระดับถึงถึงความสำคัญของจรรยาบรรณ และได้ทราบถึงลักษณะของบุคคลในวิชาชีพที่เป็นแบบอย่างที่ดี สมควรประพฤติปฏิบัติตาม ซึ่งสอดคล้องกับที่ พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) ได้กล่าวถึงคุณค่าของจรรยาบรรณว่า ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณ เป็นผู้ที่มีคุณธรรมอันสมควรแก่การได้รับการยกย่อง และสอดคล้องกับจรรยาบรรณของบรรณารักษ์ ที่กำหนดว่า ควรให้ความยกย่องและนับถือผู้ที่มีความประพฤติดี

ผู้วิจัยเห็นว่า นอกจากจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาต่อวิชาชีพที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น การส่งเสริมกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา เป็นสิ่งสำคัญที่นักเทคโนโลยีการศึกษควรปฏิบัติ อาทิเช่น การจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นการพัฒนาวิชาชีพให้เจริญก้าวหน้า เสริมสร้างชื่อเสียงที่ดีแก่วิชาชีพ และทำให้สังคมยอมรับและยกย่องในวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา ที่กำหนดโดยสมาคมสื่อสารและเทคโนโลยีการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา ด้านต่อวิชาชีพ ข้อที่ 4. จัดให้มีการแข่งขันในวิชาชีพ เพื่อเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ และทักษะของผู้ร่วมงาน

5. จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาต่อสังคม ผลการวิจัยทำให้ได้ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญและนักเทคโนโลยีการศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า สมควรใช้เป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาต่อสังคม จำนวน 5 ข้อ

เมื่อพิจารณาจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาต่อสังคม พบว่า การไม่ผลิตสื่อลามก อนาจาร มีค่ามัธยฐานมากที่สุด ซึ่งน่าจะเป็นเพราะว่าในปัจจุบันสื่อบางชนิดยังมีข้อจำกัดในการควบคุม โดยที่เป็นปัญหาเด่นชัดก็คือ สื่อจากทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งผู้รับสารมีโอกาสในการเลือกว่าจะรับสารประเภทใด และปัญหาที่น่าวิตกอย่างมากคือ ปัญหาเกี่ยวกับ

ค่านิยมที่ผิดๆ และการขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเพศสัมพันธ์ของเยาวชนในสังคม โดยสาเหตุของปัญหาเหล่านี้ส่วนหนึ่งมาจากสื่อลามก อนาคตนั้นเอง นักเทคโนโลยีการศึกษาในฐานะเป็นผู้วางแผน เป็นผู้ผลิตสื่อควรตระหนักถึงจรรยาบรรณข้อดังกล่าว หากนักเทคโนโลยีการศึกษาไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณนี้ จะส่งผลให้สภาพสังคมตกต่ำ และเกิดปัญหาอีกมากมายตามมาในภายหลัง ดังนั้นจึงควรผลิตสื่อที่ก่อให้เกิดการพัฒนาไปในทางที่ถูกที่ควร สนับสนุนในเรื่องของการศึกษาอันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าของสังคมและประเทศชาติ ซึ่งสอดคล้องกับจรรยาบรรณของบรรณารักษ์ต่อสังคม ข้อที่ 3. ควรพยายามป้องกันมิให้กิจกรรมใดๆ ที่เป็นภัยต่อสังคมแฝงเข้ามาในการดำเนินงานห้องสมุด และสอดคล้องกับจรรยาบรรณของนักสื่อบุคคล ข้อที่ 4. พึงเสนอความบันเทิงที่ไม่เป็นพิษเป็นภัย ถ้าเป็นเพียงแยกประเภทของผู้ชม และประกาศให้ทราบ

ผู้วิจัยเห็นว่า จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาต่อสังคม ในเรื่องของการหลีกเลี่ยงการใช้เทคโนโลยีการศึกษาที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งทางศาสนา เชื้อชาติและวัฒนธรรม เป็นเรื่องที่นักเทคโนโลยีการศึกษาไม่ควรมองข้าม ถึงแม้ว่าประเทศไทยของเราจะเป็นเมืองพุทธก็ตามแต่ก็ยังมีประชากรอีกจำนวนมากที่นับถือศาสนาอื่น นอกจากนี้ยังมีบุคคลอีกหลากหลายเชื้อชาติและวัฒนธรรมรวมอยู่ด้วย ดังนั้นนักเทคโนโลยีการศึกษาจึงควรใช้วิจารณญาณในการจัดหา ผลิตหรือใช้สื่อที่สามารถใช้ร่วมกันได้ในทุกๆ ศาสนา เชื้อชาติและวัฒนธรรม ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันการขัดแย้งในเรื่องต่างๆ เหล่านี้ ซึ่งสอดคล้องกับจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา ที่กำหนดโดยสมาคมสื่อสารและเทคโนโลยีการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา ด้านต่อตนเอง ข้อที่ 8. ต้องดำเนินการออกแบบหรือการเลือกหลักสูตรการศึกษาที่ไม่จำกัดต่อความแตกต่างทางด้านเพศ เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา และต้องสนับสนุนหลักสูตร สื่อการเรียนการสอนให้รองรับกับความหลากหลายของวัฒนธรรม และสอดคล้องกับจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์ ข้อที่ 3. ยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือไม่ลบหลู่ดูหมิ่นศาสนาอื่น นอกจากนี้ผู้วิจัยเห็นว่า จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาต่อสังคม มีความสำคัญต่อตัวนักเทคโนโลยีการศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากนักเทคโนโลยีการศึกษาควรตระหนักถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม และพยายามมีส่วนร่วมในการทำให้สังคมมีความปกติสุข

6. จากผลการวิจัยพบว่ามีข้อความจรรยาบรรณที่นักเทคโนโลยีการศึกษาไม่เห็นด้วยในการนำมาเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา เพียงร้อยละ 4.50 แต่ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึง ซึ่งมีจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน ข้อที่ 3.1 จงรักภักดีต่อหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา โดยให้เหตุผลว่า ควรจะต้องพิจารณาก่อนว่าหน่วยงานมี

นโยบายเอนเอียงไปในทางที่ผิดหรือไม่ เช่น มุ่งหวังผลประโยชน์ส่วนตนมากเกินไปโดยไม่สนใจผลกระทบต่างๆ จากการดำเนินงาน เป็นต้น และจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ข้อที่ 4.3 ไม่หวั่นไหวต่ออามิสสินจ้าง โดยให้เหตุผลว่า อาจจะมีบ้างเนื่องจากเป็นไปตามสถานะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ และมีรายได้น้อย

ผู้วิจัยเห็นว่าจากผลการวิจัยข้างต้นนี้น่าจะเป็นเพราะว่าในปัจจุบันอาจจะมีหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษบางแห่งมีนโยบายหรือวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานที่มุ่งหวังชื่อเสียงผลตอบแทน และผลกำไรมากกว่าเพื่อประโยชน์ต่อสังคม ทำให้นักเทคโนโลยีการศึกษาไม่เห็นด้วยที่จะจรรยาบรรณดีต่อหน่วยงานนั้น ส่วนในเรื่องของอามิสสินจ้างนี้น่าจะเป็นเพราะว่านักเทคโนโลยีการศึกษบางคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนหรือกลุ่มของตนจนทำให้ขาดคุณธรรมในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาไปใช้ ควรมีการประยุกต์เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะและนโยบายของหน่วยงานแต่ละแห่ง อาจะนำมาใช้ทั้ง 37 ข้อหรือเลือกใช้ตามความจำเป็น ความเหมาะสมกับบุคลากรในหน่วยงานของตน เช่น หากนักเทคโนโลยีการศึกษามีคุณสมบัติตามจรรยาบรรณข้อใดแล้ว ก็อาจจะไม่จำเป็นต้องกำหนดใช้จรรยาบรรณข้อดังกล่าว

1.2 จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา อาจใช้ควบคู่กับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่แต่ละหน่วยงานมีอยู่ เช่น นักเทคโนโลยีการศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในสังกัดของข้าราชการพลเรือน อาจใช้จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาควบคู่กับ ข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน เป็นต้น

1.3 หน่วยงานต่างๆ ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเทคโนโลยีการศึกษาปฏิบัติตามจรรยาบรรณ เพื่อให้ นักเทคโนโลยีการศึกษามีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และส่งเสริมเกียรติภูมิของวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับเชื่อถือของบุคคลทั่วไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาลักษณะพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติของนักเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางให้นักเทคโนโลยีการศึกษาประพฤติปฏิบัติ

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาตามการรับรู้ของตนเอง

2.3 ควรมีการสอบถามความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเทคโนโลยีการศึกษา เช่น ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ นิสิต นักศึกษา และผู้ใช้บริการอื่นๆ เกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมล เวียสุวรรณ และนิตยา เวียสุวรรณ. แนวคิดการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและแนวทางในการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับสายงานด้านมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บริษัท คอมแพคท์พริ้นท์ จำกัด, 2542.
- กิดานันท์ มลิทอง. เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- เกษม บุญอ่อน. เดลฟายเทคนิคการทำวิจัย. คุรุปริทัศน์. 10 (ตุลาคม, 2522) : 26.
- คณะกรรมการข้าราชการครู, สำนักงาน. จรรยาและวินัยข้าราชการครู. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2525.
- คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน. คำอธิบายข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2537. ฝ่ายโรงพิมพ์ กองกลาง สำนักงาน ก.พ., 2537.
- คณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์, สำนักงาน. จรรยาบรรณของมัคคุเทศก์. แหล่งที่มา: <http://www.tat.or.th/tbgr/conduct/conduct.html>[2545, มีนาคม 31].
- คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน. แนวทางปฏิบัติจรรยาบรรณนักวิจัยสภาวิจัยแห่งชาติ. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม : กรุงเทพมหานคร, 2541.
- จรรยาบรรณของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุ. แหล่งที่มา: <http://www.navy.mi.th/supply/moral.html> [2545, สิงหาคม 21].
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. จรรยาบรรณผู้ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา. แหล่งที่มา: <http://www.academic.chula.ac.th/Thaiver/Assurance/Junyabun.html>[2545, ตุลาคม 12].
- จิตติ ดิงศภักดิ์. หลักวิชาชีพนักกฎหมาย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524.
- แจ่มจันทร์ ทองสา. การนำเสนอรูปแบบบทเรียนมัลติมีเดียตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- จักรวาล ชาญญวงศ์. โลกหนังสือพิมพ์. พระนคร : สุจินต์การพิมพ์, 2509 : 249-250.

- ฉลอง บุญญานันต์, ศุภชัย ศุภวรรณ และสมคิด อิศรวัตน์. จรรยาบรรณของผู้สอนในมหาวิทยาลัย. รายงานการวิจัย ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2525.
- ชนิตา รัชทรัพย์เมือง. การวิจัยเทคนิคเดลฟาย. ในทศพร ศิริสัมพันธ์, เทคนิควิธีการวิเคราะห์นโยบาย. หน้า 60-73. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ชลลภรณ์ ทองเจริญ. บทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาตามการรับรู้ของตนเองและผู้บริหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- ชาญชัย พิพัฒน์สันติกุล. สภาพเทคโนโลยีการศึกษาไทยในปี พ.ศ. 2550 ตามความคาดหวังของนักเทคโนโลยีการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. การจัดตั้งองค์การเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. แนวการศึกษาชุดวิชา ประสพการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิตเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา หน่วยที่ 12-15 สาขา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2533.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. เอกสารการสอนชุดวิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา หน่วยที่ 1, 14. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไต้เต็ดโปรดักชั่น, 2526.
- ไชย ณ พล. การบริหารด้วยระบบศรัทธาและจรรยาบรรณทางธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร : บริษัทเพชรมีเดีย จำกัด, 2539.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. การบริหารสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. เทคโนโลยีการศึกษา : ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2533.
- ตำรวจแห่งชาติ, สำนักงาน. จรรยาบรรณของพนักงานสอบสวน. แหล่งที่มา: http://www.p8.police.go.th/PS_p8/comsang/rb_ss2544.htm[2545, มีนาคม 31].
- ติน ปรัชญพฤทธิ. วิชาชีพนิยมของระบบราชการ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว : วิวัฒนาการและผลกระทบต่อสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ติน ปรัชญพฤทธิ. เอกสารประกอบการสัมมนา “วิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณ”. 14-13 ก.ค. 40. ที่ประชุมสภาอาจารย์ทั่วประเทศ (ปอมท.). จรรยาบรรณของอาจารย์มหาวิทยาลัย. ประกาศ วันที่ 28 มีนาคม 2543.

- ทีมข่าวการศึกษา. สกัณฑ์วิจัยนอกคอก. ไทยรัฐ (22 ธันวาคม 2541) : 16.
- เทียนฉาย กิระนันท์. สังคมศาสตร์วิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- นายหน้าประกันภัย, สมาคม. จรรยาบรรณสมาคมนายหน้าประกันภัย. แหล่งที่มา : http://www.ibathai.com/iba_main/conduct2.html[2545, มีนาคม 31].
- นิตา ชูโต. การประเมินโครงการ. กรุงเทพมหานคร, 2526.
- บุญเลิศ ดาศรี. เทคโนโลยีการศึกษากับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม. สรุปการสัมมนาเรื่อง แนวโน้มหลักสูตรเทคโนโลยีการศึกษาและความต้องการของหน่วยงาน. อัดสำเนาเย็บเล่ม (141 หน้า), 2524.
- ปริญญาธิ์ บุญหนุน. จรรยาบรรณสำหรับอาจารย์ในวิทยาลัยครู ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ในวิทยาลัยครูกลุ่มภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. รายงานการสัมมนาเรื่อง แนวโน้มหลักสูตรเทคโนโลยี การศึกษาและความต้องการของหน่วยงาน. อัดสำเนาเย็บเล่ม (141 หน้า). 2524.
- ประยูร ศรีประสาธน์. "เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย" วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 14 (เม.ย.-พ.ค.) 2524 : 50-59.
- ปรีชา เศรษฐีธร. ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2523.
- ผกา สัตยธรรม. คุณธรรมของครู. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- พรทิพย์ เกียรติธรรม. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคัดสรรกับความพึงพอใจในการทำงานของ นักเทคโนโลยีการศึกษาในหน่วยงานฝึกอบรมรัฐวิสาหกิจ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสารสนเทศศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- พรศรี พานิชวงศ์. การปฏิบัติตามจรรยาบรรณของครูประถมศึกษา สังกัด ส.ป.ช. ตามการรับรู้ ของตนเอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- พวงทอง สถิตพงษ์สถาพร. บทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาในฐานะตัวกลางการแพร่กระจาย นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสารสนเทศศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- พระวรศักดิ์ วรธัมโม. พุทธจริยธรรมเพื่อมนุษยชาติ. กรุงเทพมหานคร : การพิมพ์พระนคร, 2527.

- พัฒน์ ชนะดี. ความผิดทางวินัยของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ระหว่าง พ.ศ. 2515-2519. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- พันพัชร ปิ่นจินดา. การศึกษาจรรยาบรรณของนักอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง. หน่วยตรวจสอบภายใน. จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพตรวจสอบภายใน. แหล่งที่มา: <http://www.mfu.ac.th/division/check/ethic.html>[2545, สิงหาคม 21].
- ยนต์ ชุ่มจิต. ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู. กรุงเทพมหานคร : กุญแจการพิมพ์, 2526.
- เยาวพา นพศรี. การนำเสนอจรรยาบรรณของนักอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- รัตน์ดิยา ม่วงทรัพย์. การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และลักษณะที่เป็นจริงของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ในสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา และศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษาตามการรับรู้ของตนเอง ผู้บริหาร และผู้เข้ารับการฝึกอบรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- ลออ หุตางกูร. จรรยาบรรณสำหรับพยาบาล. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรสมัย, 2521.
- ลาวัลย์ ปานดิษฐ์. สมรรถภาพของนักเทคโนโลยีการศึกษาที่ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในหน่วยงานภาคเอกชนตามการรับรู้ของตนเองและหัวหน้าหน่วยงาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- วรรณรัตน์ คงเจริญ. ตัวแปรคัดสรรที่ส่งผลต่อลักษณะการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันของนักเทคโนโลยีการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. การยกสถานภาพของครูในกระแสโลกาภิวัตน์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- วิทย์ วิศทเวทย์ และเสฐียรพงษ์ วรรณปก. หนังสือเรียนสังคมศึกษารายวิชา ส. 402. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์, 2530.

- วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. ลักษณะครูที่สังคมต้องการ. รายงานการวิจัย วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรมการฝึกหัดครู, 2518.
- วิวัฒน์ บุตรอากาศ. บทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาในการฝึกอบรมตามการรับรู้ของหัวหน้าหน่วยฝึกอบรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาสัตตศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- วีระ ไทยพานิช. ความคาดหวังของทางภาคราชการที่มีต่อนักเทคโนโลยีการศึกษา. รายงานการสัมมนาแนวทางการประกอบอาชีพของนักเทคโนโลยีการศึกษา. ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. ความเป็นครูและจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ระดับอุดมศึกษา. ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- ศักดิ์ชัย บาลศิริ. การเปรียบเทียบผลของการให้ข้อมูลกลับคืนในเทคนิคเดลฟายระหว่างการให้ข้อมูลกลับคืนด้วยค่าสถิติที่แตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- สุกัญญา เยาวชิรพงศ์. การศึกษาคุณลักษณะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. จริยธรรมทางวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เฟื่องฟ้า, 2542.
- สุพัตรา ภักดิ์ประไพ. ลักษณะครูที่ดีในทัศนะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513.
- สุนน อมรวิวัฒน์. การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2530.
- สุริยา จารยะพันธ์. ความคาดหวังของคณะกรรมการร่างจรรยาบรรณ ครูผู้ปกครองและนักเรียนต่อจริยธรรมที่สำคัญสำหรับครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- สุวรรณา ชาติสุกานต์. บทบาทและฐานะครูสัตตศาสตร์ศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาสัตตศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- สุวรรณา เชื้อรัตนพงษ์. การวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย. วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 19, 2 (ธ.ค.-ม.ค.) 2527-2528 : 59, 68-77.

- สุวลี ทวีบุตร. การเปรียบเทียบผลการสร้างฉันทามติและระดับการให้ความร่วมมือของผู้เชี่ยวชาญระหว่างการใช้เทคนิคเดลฟายแบบเดิมและเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุงที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- สุวิมล วัชรากัญ. บทบาทของผู้เชี่ยวชาญของสื่อการสอน. วารสารจันทร์เกษม. ฉ.159(มี.ค.-เม.ย.) 2524 : 36-40.
- สิริมา รอดโพธิ์ทอง. อนาคตภาพของคณะครุศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- สิริลักษณ์ จำเลียง. แนวโน้มการจัดการศึกษาเอกชนสายอาชีวศึกษาในประเทศไทยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- สันต์ วรศิริ. สรุปผลสัมมนาเรื่อง แนวโน้มหลักสูตรวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและความต้องการของหน่วยงาน. ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- หนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย, สยามคม. จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์. แหล่งที่มา: <http://www.geocities.com/oraans/councilpress.html>[2545, สิงหาคม 21].
- อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. “นักเทคโนโลยีการศึกษา กับความสามารถที่ต้องพัฒนา”, การประชุมวิชาการเรื่อง เทคโนโลยีกับการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษา. ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- อัญชวี เจียรนัยกูร. ผลของแบบการให้ผลย้อนกลับที่แตกต่างกันที่มีผลต่อฉันทามติด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมที่พึงประสงค์ในขนาดของผู้เชี่ยวชาญในเทคนิคเดลฟาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ภาษาอังกฤษ

Association for Educational Communications and Technology. Guidelines for certification of media specialists. Washington, C.D. : Association for Educational Communications and Technology, 1977.

Association for Educational Communications and Technology. Code of Ethics. [online] Available from: <http://www.aect.org/About/Ethics.htm>[2002, August 21].

Carvia B. Anderson, et al. Delphi Techniques. Encyclopedia of Education Evaluation. Sanfranciscos : Jossey-Bass, 1975.

Chisholm M.E. and Ely D.P. Media Pedia Personnel in Education : A competency Approach. Englewood Cliff, New Gersey: Prentice Hall, 1976.

Dalkey N.C., Brown and Cochran. The Delphi Method.IV : Effect of percentile feedback and feed-in of relevant fact. United States Air Force Project Rand Corporation, 1970.

Gagne, Robert M. and Lesile J. Briggs. Priciples of Instructional Design. 2d Ed, New York, Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1979.

Good, C.V. Dictionary of Education. (3rd) New York : McGraw-Hill Book Company, 1973.

Linstone, Harold A. The Delphi Technique. In Fowles, Jib. (editor), Handbook of Futures Research. pp. 272-287. London : Greenwood Press, 1978.

Robert C. Judd. Delphi Application for Decission Making. Planning and Changing. Vol.2 No.3, 1971.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแบบสอบถาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแบบสอบถาม

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์เกษร บุญอำไพ   อาจารย์ประจำแขนงเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ   ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิจัย คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประศักดิ์ หอมสนิท   ข้าราชการบำนาญ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ทม.0302(2770.0603)1828

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

9 สิงหาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาววราภรณ์ สีนถาวร นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษารายาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม กับนักเทคโนโลยีการศึกษา ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาววราภรณ์ สีนถาวร ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2680

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา

1. รศ.สมเชาว์ เนตรประเสริฐ ข้าราชการบำนาญ
2. อาจารย์วิวัฒน์ชัย สุขทรัพย์ รองผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. รศ.ดร.สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิต ผู้อำนวยการสำนักสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. ดร.กุศล อิศดุลย์ รองผู้อำนวยการสำนักสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. รศ.ดร.พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ หัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
6. รศ.นิรันดร์ แนบชิด ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
7. คุณสถาพร จันทร์เรนทร์ หัวหน้าฝ่ายโสตทัศนศึกษา สำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
8. อาจารย์ ดร.สันทัต ทองรินทร์ อาจารย์ประจำสำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
9. คุณสุชาติ ใจสุภาพ หัวหน้าฝ่ายพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีการฝึกอบรม สำนักการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
10. ผศ.ดร.อุทิศ อนุรักษ์เยาวชน ประธานโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและ นวัตกรรมการศึกษา สถาบันราชภัฏราชชนครินทร์
11. อาจารย์กิตติยาภรณ์ นีรัณยชาติรี รองผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
12. คุณนิรันดร์ สารีวาท นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
13. ดร.ปกรณณ์ อุ่นประเสริฐ หัวหน้าฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์ กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
14. คุณสมศักดิ์ กรุดพันธ์ หัวหน้าฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
15. คุณดวงมาลัย สัมมาวิภาวีกุล นักวิชาการโสตทัศนศึกษา

16. คุณอรทัย เลิศพิชิตกุล กองสุขศึกษา กระทรวงสาธารณสุข
หัวหน้าแผนกผลิตสื่อการเรียนรู้อตามสายอาชีพ
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
17. คุณวิรัช คันศร นักวิชาการฝึกอาชีพ (ว) กองพัฒนาเทคโนโลยีการฝึกอาชีพ
กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
18. คุณจินต์ พ่วงแสงทอง หัวหน้าแผนกเอกสารและโสตทัศนูปกรณ์
กองฝึกอบรม การสื่อสารแห่งประเทศไทย
19. คุณขวัญชัย ชัยไพบุลย์ หัวหน้าแผนกวารสารและสิ่งพิมพ์ กองประชาสัมพันธ์
การเคหะแห่งชาติ
20. คุณโรจน์ คำพาทย์ หัวหน้ากองผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ ฝ่ายประชาสัมพันธ์
การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
21. คุณสุทธารัตน์ ชัยจันทร์ ช่างภาพการแพทย์ 5 ฝ่ายวิชาการ สำนักการแพทย์
โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์
22. คุณพิศศักดิ์ กุสุโมทย์ ผู้จัดการส่วนฝึกอบรม
บริษัท การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย จำกัด (มหาชน)
23. คุณธนพจน์ ภูมิภักดิ์ ศูนย์ฝึกอบรม บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)
24. คุณเธียรวรรณ หอมชื่น เจ้าหน้าที่อาวุโส (ฝ่ายฝึกอบรมและพัฒนาพนักงาน)
ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)
25. คุณณัฐกร สงคราม หัวหน้าฝ่ายผลิตและออกแบบมัลติมีเดีย
บริษัท สยามไซเบอร์เอด จำกัด
26. คุณพรทิพย์ ปัญญาพรวิทยา ผู้จัดการฝ่ายอบรม
บริษัท ทีวี ไดรเอด จำกัด
27. คุณศิริพร กาฬการญจน์ ผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรมนุษย์
บริษัท ไทยตานุชิ อีเส็กทริค จำกัด
28. คุณสุมาลี ธรรมวรรณ หัวหน้าแผนกบุคคล หน่วยงานฝึกอบรม
บริษัท ไทยแอโรวี จำกัด

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการรับรองจรรยาบรรณ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ทม:0302(2700.0603)/0780

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

28 กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิรับรองจรรยาบรรณ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาววราภรณ์ สีนถาวร นิลิตชั้นปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิรับรองจรรยาบรรณ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2680

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิรับรองจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

1. ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2. รองศาสตราจารย์ ดร.อรพินธุ์ ประสิทธิ์รัตน์ ข้าราชการบำนาญ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สาโรจน์ ไศภีรักษ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. รองศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์ รัชมีพรหม ข้าราชการบำนาญ
5. รองศาสตราจารย์ศิริพงศ์ พยอมแย้ม มหาวิทยาลัยศิลปากร
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วารินทร์ มาศสกุล ข้าราชการบำนาญ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม (เทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1)

เรื่อง จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง ประมวลผลความประพฤติที่เป็นแบบมาตรฐานที่นักเทคโนโลยีการศึกษาร่วมกันสร้างขึ้น เพื่อเป็นแนวทางยึดถือประพฤติปฏิบัติว่า สิ่งใดพึงปฏิบัติ สิ่งใดพึงละเว้นอย่างมีขอบเขตและชัดเจน สำหรับเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจให้นักเทคโนโลยีการศึกษามีคุณธรรมและจริยธรรมในแนวทางที่จะอำนวยประโยชน์สุขทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นในสังคม โดยผู้วิจัยได้แบ่งจรรยาบรรณที่ศึกษาออกเป็น 5 ด้าน คือ

1. จรรยาบรรณต่อตนเอง
2. จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมงาน
3. จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน
4. จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ
5. จรรยาบรรณต่อสังคม

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ชื่อ..... นามสกุล.....

เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง

วุฒิการศึกษาสูงสุด.....

(ระบุชื่อวุฒิเต็ม)

สาขาวิชา.....

สถานที่ทำงาน.....

ตำแหน่งทางวิชาการ.....

ตำแหน่งในปีปัจจุบัน.....

ประสบการณ์การทำงาน.....ปี

ประสบการณ์เกี่ยวกับงานด้านเทคโนโลยีการศึกษา.....ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

1. นักเทคโนโลยีการศึกษาควรปฏิบัติตนอย่างไร เพื่อพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถ และเพิ่มศักยภาพในด้านต่างๆ ของตนเอง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. นักเทคโนโลยีการศึกษาควรปฏิบัติต่อผู้ร่วมงาน (หัวหน้า, ลูกน้อง, เพื่อนร่วมงาน) อย่างไร เพื่อให้การทำงานเป็นหมู่คณะมีความราบรื่น ก่อให้เกิดความรัก ความเข้าใจ และความสามัคคีระหว่างผู้ร่วมงาน อันจะนำไปสู่การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. นักเทคโนโลยีการศึกษาควรปฏิบัติต่อหน่วยงานอย่างไร เพื่อเป็นการสร้างชื่อเสียงแก่หน่วยงาน และเป็นการรักษาผลประโยชน์ของหน่วยงานในด้านต่างๆ (ทรัพย์สิน, ทรัพยากร, บุคลากร, ฯลฯ)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

***หมายเหตุ : หากเนื้อที่ไม่พอในการตอบแบบสอบถาม กรุณาเขียนลงในกระดาษด้านซ้ายมือ ***

4. นักเทคโนโลยีการศึกษาควรปฏิบัติต่อวิชาชีพอย่างไร เพื่อเป็นการดำรงไว้ซึ่งเกียรติ ศักดิ์ศรีและ
สนับสนุนให้วิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษาได้รับการยอมรับว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. นักเทคโนโลยีการศึกษาควรปฏิบัติต่อสังคมอย่างไร เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม และ
ช่วยยกระดับมาตรฐานการศึกษาของไทย

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

6. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับพฤติกรรมที่นักเทคโนโลยีการศึกษาควรปฏิบัติ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือ

***หมายเหตุ : หากเนื้อที่ไม่พอในการตอบแบบสอบถาม กรุณาเขียนลงในกระดาษด้านซ้ายมือ ***

แบบสอบถามรอบที่ 2

เรื่อง การศึกษาจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

คำชี้แจง แบบสอบถามรอบที่ 2 นี้ เป็นแบบลำดับขั้นการจัดค่า (Rating Scale) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นต่อข้อความว่าสมควรเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

เห็นด้วยมากที่สุด	เทียบกับคะแนน 5	คะแนน	หมายความว่า	สมควรเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษามากที่สุด
เห็นด้วย มาก	เทียบกับคะแนน 4	คะแนน	หมายความว่า	สมควรเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษามาก
เห็นด้วยปานกลาง	เทียบกับคะแนน 3	คะแนน	หมายความว่า	สมควรเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษปานกลาง
เห็นด้วยน้อย	เทียบกับคะแนน 2	คะแนน	หมายความว่า	สมควรเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาน้อย
เห็นด้วยน้อยที่สุด	เทียบกับคะแนน 1	คะแนน	หมายความว่า	สมควรเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาน้อยที่สุด

จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง ประมวลความประพฤติที่เป็นแบบมาตรฐานที่นักเทคโนโลยีการศึกษาร่วมกันสร้างขึ้น เพื่อเป็นแนวทางยึดถือประพฤติปฏิบัติว่าสิ่งใดพึงปฏิบัติ สิ่งใดพึงละเว้นอย่างมีขอบเขตและชัดเจน สำหรับเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจให้นักเทคโนโลยีการศึกษามีคุณธรรมและจริยธรรมในแนวทางที่จะอำนวยความสะดวกสุขทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นในสังคม

ข้อความในแบบสอบถามชุดนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมและเรียบเรียงจากผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถามในรอบที่ 1 ซึ่งครอบคลุมประเด็นข้อความที่เกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

ข้อมูลที่ได้ในการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการกำหนดจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาต่อไป ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านกรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถามนี้ โปรดกรุณาตอบทุกข้อเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาววราภรณ์ สีนถาวร

ผู้วิจัย

Tel. 01-9138015

ความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

จรรยาบรรณต่อตนเอง

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด 5	เห็นด้วยมาก 4	เห็นด้วยปานกลาง 3	เห็นด้วยน้อย 2	เห็นด้วยน้อยที่สุด 1
1.	มีความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรม					
2.	ตรงต่อเวลาและมีวินัยในตนเอง					
3.	มีความรับผิดชอบ					
4.	เคารพในสิทธิของตนเอง					
5.	มีวิสัยทัศน์ส่วนตัวและพยายามทำให้บรรลุผล					
6.	ประพฤติตนเหมาะสมทั้งทางวาจา กิริยามารยาท บุคลิก และการวางตัว การแต่งกายถูกต้องตามกาลเทศะ					
7.	แสวงหาความรู้ต่างๆ ทั้งทางสังคม ศาสนา จริยธรรมและนำมาประยุกต์ใช้กับงานเทคโนโลยีการศึกษา					

จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมงาน

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด 5	เห็นด้วยมาก 4	เห็นด้วยปานกลาง 3	เห็นด้วยน้อย 2	เห็นด้วยน้อยที่สุด 1
1.	ไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา					
2.	มีความยุติธรรม รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
3.	ละเว้นจากการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบจากผลงานของผู้อื่น					
4.	ยกย่องให้เกียรติ และเคารพในสิทธิของผู้ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้อง					
5.	มีความเสียสละ พึงช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ร่วมงานในทางที่ชอบ					
6.	รักษากฎ กติกา มารยาทในการทำงาน					
7.	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน					
8.	ตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคล					
9.	ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ					
10.	ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีการศึกษาให้แก่ผู้อื่นอย่างเปิดเผยและจริงใจ					

จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด 5	เห็นด้วยมาก 4	เห็นด้วยปานกลาง 3	เห็นด้วยน้อย 2	เห็นด้วยน้อยที่สุด 1
1.	จงรักภักดีต่อหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา					
2.	เชื่อมั่นในปณิธาน และปฏิบัติตามนโยบายของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา					
3.	ใช้และดูแลรักษาทรัพย์สินของหน่วยงาน					
4.	อุทิศเวลาในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม					
5.	คำนึงถึงความก้าวหน้าของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องรอบด้าน					
6.	ให้ความร่วมมือในการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา					
7.	ให้บริการด้วยความจริงใจและเต็มใจ					
8.	เผยแพร่ชื่อเสียงของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษาสู่ชุมชน สังคม					

จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด 5	เห็นด้วยมาก 4	เห็นด้วยปานกลาง 3	เห็นด้วยน้อย 2	เห็นด้วยน้อยที่สุด 1
1.	ยึดมั่นในหลักการของวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา					
2.	มีจิตสำนึกในสถาบันวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา					
3.	ไม่หวั่นไหวต่ออามิสสินจ้าง					
4.	ไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนจากวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา					
5.	มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา					
6.	ส่งเสริมกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา					
7.	วิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาความรู้ทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา					
8.	ยกย่องผู้ที่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา					

จรรยาบรรณต่อสังคม

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด 5	เห็นด้วยมาก 4	เห็นด้วยปานกลาง 3	เห็นด้วยน้อย 2	เห็นด้วยน้อยที่สุด 1
1.	ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือประโยชน์ของสังคมและประเทศชาติเป็นสำคัญ					
2.	หลีกเลี่ยงการใช้เทคโนโลยีการศึกษาที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งทางศาสนา เชื้อชาติและวัฒนธรรม					
3.	ไม่ผลิตสื่อลามก อนาจาร					
4.	สนับสนุนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและสังคม					
5.	แสดงให้เห็นสังคมตระหนักถึงความสำคัญของวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา					

กรุณาส่งกลับ

รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

หรือ

Fax. 038-812112

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

1. จรรยาบรรณต่อตนเอง

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด 5	เห็นด้วยมาก 4	เห็นด้วยปานกลาง 3	เห็นด้วยน้อย 2	เห็นด้วยน้อยที่สุด 1
1.1	มีความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรม					
1.2	ตรงต่อเวลาและมีวินัยในตนเอง					
1.3	มีความรับผิดชอบ					
1.4	เคารพในสิทธิของตนเอง					
1.5	มีวิสัยทัศน์ส่วนตนและพยายามทำให้บรรลุผล					
1.6	ประพฤติตนเหมาะสมทั้งทางวาจา กิริยามารยาท บุคลิก และการวางตัว การแต่งกายถูกต้องตามกาลเทศะ					
1.7	แสวงหาความรู้ต่างๆ ทั้งทางสังคม ศาสนา จริยธรรมและนำมาประยุกต์ใช้กับงานเทคโนโลยีการศึกษา					

2. จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมงาน

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด 5	เห็นด้วยมาก 4	เห็นด้วยปานกลาง 3	เห็นด้วยน้อย 2	เห็นด้วยน้อยที่สุด 1
2.1	ไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา					
2.2	มีความยุติธรรม รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
2.3	ละเว้นจากการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบจากผลงานของผู้อื่น					
2.4	ยกย่องให้เกียรติ และเคารพในสิทธิของผู้ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้อง					
2.5	มีความเสียสละ พึ่งช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ร่วมงานในทางที่ชอบ					
2.6	รักษากฎ กติกา มารยาทในการทำงาน					
2.7	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน					
2.8	ตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคล					
2.9	ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ					
2.10	ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีการศึกษาให้แก่ผู้อื่นอย่างเปิดเผยและจริงใจ					

3. จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด 5	เห็นด้วยมาก 4	เห็นด้วยปานกลาง 3	เห็นด้วยน้อย 2	เห็นด้วยน้อยที่สุด 1
3.1	จงรักภักดีต่อหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา					
3.2	เชื่อมั่นในปณิธาน และปฏิบัติตามนโยบายของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา					
3.3	ใช้และดูแลรักษาทรัพย์สินของหน่วยงาน					
3.4	อุทิศเวลาในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม					
3.5	คำนึงถึงความก้าวหน้าของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องรอบด้าน					
3.6	ให้ความร่วมมือในการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา					
3.7	ให้บริการด้วยความจริงใจและเต็มใจ					
3.8	เผยแพร่ชื่อเสียงของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษาสู่ชุมชนสังคม					

4. จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด 5	เห็นด้วยมาก 4	เห็นด้วยปานกลาง 3	เห็นด้วยน้อย 2	เห็นด้วยน้อยที่สุด 1
4.1	ยึดมั่นในหลักการของวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา					
4.2	มีจิตสำนึกในสถาบันวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา					
4.3	ไม่หวั่นไหวต่ออามิสสินจ้าง					
4.4	ไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนจากวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา					
4.5	มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา					
4.6	ส่งเสริมกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา					
4.7	วิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาความรู้ทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา					
4.8	ยกย่องผู้ที่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา					

5. จรรยาบรรณต่อสังคม

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด 5	เห็นด้วยมาก 4	เห็นด้วยปานกลาง 3	เห็นด้วยน้อย 2	เห็นด้วยน้อยที่สุด 1
5.1	ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือประโยชน์ของสังคมและประเทศชาติเป็นสำคัญ					
5.2	หลีกเลี่ยงการใช้เทคโนโลยีการศึกษาที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งทางศาสนา เชื้อชาติและวัฒนธรรม					
5.3	ไม่ผลิตสื่อลามก อนาจาร					
5.4	สนับสนุนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและสังคม					
5.5	แสดงให้เห็นถึงระดับถึงความสำคัญของวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา					

เหตุผลในการยืนยันคำตอบเดิม (เฉพาะข้อที่อยู่นอกพิสัยระหว่างควอไทล์)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กรุณาส่งกลับ

รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง

ภาควิชาสัตตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

หรือ

หรือ

Fax. 038-812112

E-mail : kaekwn@hotmail.com

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเทคโนโลยีการศึกษาเกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีในด้านต่างๆ จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาทั้งจาก หน่วยงานภาครัฐบาล ภาครัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ทำให้ได้จรรยาบรรณดังที่ปรากฏในแบบสอบถามนี้

- ◆ หากท่าน **เห็นด้วย** กับข้อความจรรยาบรรณทางด้านซ้ายมือ
กรุณาทำเครื่องหมาย () ลงใน ช่องเห็นด้วย ทางด้านขวามือ
- ◆ หากท่าน **ไม่เห็นด้วย** กับข้อความจรรยาบรรณทางด้านซ้ายมือ
กรุณาทำเครื่องหมาย () ลงใน ช่องไม่เห็นด้วย พร้อมทั้งแสดงเหตุผลและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำอธิบาย

จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง ประมวลความประพฤติที่เป็นแบบมาตรฐานที่นักเทคโนโลยีศึกษาร่วมกันสร้างขึ้น เพื่อเป็นแนวทางยึดถือประพฤติปฏิบัติว่าสิ่งใดพึงปฏิบัติ สิ่งใดพึงละเว้นอย่างมีขอบเขตและชัดเจน สำหรับเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจให้นักเทคโนโลยีศึกษามีคุณธรรมและจริยธรรมในแนวทางที่จะอำนวยความสะดวกสุขทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นในสังคม

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาววราภรณ์ สีนถาวร
ผู้วิจัย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

1. จรรยาบรรณต่อตนเอง

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	เหตุผลและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
1.1	มีความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรม			
1.2	ตรงต่อเวลาและมีวินัยในตนเอง			
1.3	มีความรับผิดชอบ			
1.4	เคารพในสิทธิของตนเอง			
1.5	มีวิสัยทัศน์ส่วนตนและพยายามทำให้บรรลุผล			
1.6	ประพฤติตนเหมาะสมทั้งทางวาจา กิริยามารยาท บุคลิก และการวางตัว การแต่งกายถูกต้องตามกาลเทศะ			
1.7	แสวงหาความรู้ต่างๆ ทั้งทางสังคม ศาสนา จริยธรรมและนำมาประยุกต์ใช้กับงานเทคโนโลยีการศึกษา			

2. จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมงาน

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	เหตุผลและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
2.1	ไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา			
2.2	มีความยุติธรรม รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			
2.3	ละเว้นจากการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบจากผลงานของผู้อื่น			
2.4	ยกย่องให้เกียรติ และเคารพในสิทธิของผู้ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้อง			
2.5	มีความเสียสละ พึ่งช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ร่วมงานในทางที่ชอบ			
2.6	รักษากฎ กติกา มารยาทในการทำงาน			
2.7	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน			
2.8	ตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคล			
2.9	ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ			
2.10	ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีการศึกษาให้แก่ผู้อื่นอย่างเปิดเผยและจริงใจ			

3. จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	เหตุผลและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
3.1	จงรักภักดีต่อหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา			
3.2	เชื่อมั่นในปณิธาน และปฏิบัติตามนโยบายของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา			
3.3	ใช้และดูแลรักษาทรัพย์สินของหน่วยงาน			
3.4	อุทิศเวลาในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม			

3. จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	เหตุผลและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
3.5	คำนึงถึงความก้าวหน้าของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษาและองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องรอบด้าน			
3.6	ให้ความร่วมมือในการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา			
3.7	ให้บริการด้วยความจริงใจและเต็มใจ			
3.8	เผยแพร่ชื่อเสียงของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษาสู่ชุมชนสังคม			

4. จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	เหตุผลและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
4.1	ยึดมั่นในหลักการของวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา			
4.2	มีจิตสำนึกในสถาบันวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา			
4.3	ไม่หวั่นไหวต่ออามิสสินจ้าง			
4.4	ไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนจากวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา			
4.5	มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา			
4.6	ส่งเสริมกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา			
4.7	วิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาความรู้ทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา			
4.8	ยกย่องผู้ที่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา			

5. จรรยาบรรณต่อสังคม

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	เหตุผลและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
5.1	ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือประโยชน์ของสังคมและประเทศชาติเป็นสำคัญ			
5.2	หลีกเลี่ยงการใช้เทคโนโลยีการศึกษาที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งทางศาสนา เชื้อชาติและวัฒนธรรม			
5.3	ไม่ผลิตสื่อลามก อนาจาร			
5.4	สนับสนุนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและสังคม			
5.5	แสดงให้สังคมตระหนักถึงความสำคัญของวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา			

แบบรับรองผลการวิจัย

เรื่อง การศึกษาจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

ภาควิชา	โสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง
ผู้วิจัย	นางสาววราภรณ์ สีนถาวร

คำชี้แจง การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาจำนวน 3 รอบ ทำให้ได้จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา 5 ด้าน ดังที่ปรากฏในแบบรับรองผลการวิจัยนี้ ขอให้ท่านกรุณาแสดงความคิดเห็นต่อข้อความว่าสมควรนำมาใช้เป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษาหรือไม่ เพื่อผู้วิจัยจะได้นำไปสรุปเป็นผลการวิจัยต่อไป

ขอกราบขอบพระคุณและแสดงความนับถืออย่างสูง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นางสาววราภรณ์ สีนถาวร
ผู้วิจัย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการวิจัย
เรื่อง จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

1. จรรยาบรรณต่อตนเอง

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะ
1.1	มีความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรม		....
1.2	ตรงต่อเวลาและมีวินัยในตนเอง		....
1.3	มีความรับผิดชอบ		....
1.4	เคารพในสิทธิของตนเอง		....
1.5	มีวิสัยทัศน์ส่วนตนและพยายามทำให้บรรลุผล		....
1.6	ประพฤติตนเหมาะสมทั้งทางวาจา กิริยามารยาท บุคลิก และการวางตัว การแต่งกายถูกต้องตามกาลเทศะ		....
1.7	แสวงหาความรู้ต่างๆ ทั้งทางสังคม ศาสนา จริยธรรมและนำมาประยุกต์ใช้กับงานเทคโนโลยีการศึกษา		....

2. จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมงาน

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะ
2.1	ไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา		....
2.2	มีความยุติธรรม รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น		....
2.3	ละเว้นจากการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบจากผลงานของผู้อื่น		....
2.4	ยกย่องให้เกียรติ และเคารพในสิทธิของผู้ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้อง		....
2.5	มีความเสียสละ พึ่งช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ร่วมงานในทางที่ชอบ		....
2.6	รักษากฎ กติกา มารยาทในการทำงาน		....
2.7	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน		....
2.8	ตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคล		....
2.9	ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ		....
2.10	ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีการศึกษาให้แก่ผู้อื่นอย่างเปิดเผยและจริงใจ		....

3. จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะ
3.1	จงรักภักดีต่อหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา		....
3.2	เชื่อมั่นในปณิธาน และปฏิบัติตามนโยบายของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา		....
3.3	ใช้และดูแลรักษาทรัพย์สินของหน่วยงาน		....
3.4	อุทิศเวลาในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม		....
3.5	คำนึงถึงความก้าวหน้าของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องรอบด้าน		....
3.6	ให้ความร่วมมือในการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษา		....
3.7	ให้บริการด้วยความจริงใจและเต็มใจ		....
3.8	เผยแพร่ชื่อเสียงของหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษาสู่ชุมชน สังคม		....

4. จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะ
4.1	ยึดมั่นในหลักการของวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา		....
4.2	มีจิตสำนึกในสถาบันวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา		....
4.3	ไม่หวั่นไหวต่ออามิสสินจ้าง		....
4.4	ไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวจากวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา		....
4.5	มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา		....
4.6	ส่งเสริมกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา		....
4.7	วิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาความรู้ทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา		....
4.8	ยกย่องผู้ที่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา		....

5. จรรยาบรรณต่อสังคม

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะ
5.1	ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือประโยชน์ของสังคมและประเทศชาติเป็นสำคัญ		....
5.2	หลีกเลี่ยงการใช้เทคโนโลยีการศึกษาที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งทางศาสนา เชื้อชาติและวัฒนธรรม		....
5.3	ไม่ผลิตสื่อลามก อนาจาร		....
5.4	สนับสนุนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและสังคม		....
5.5	แสดงให้เห็นสังคมตระหนักถึงความสำคัญของวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษา		....

ผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นว่า

สมควรเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

เนื่องจาก.....

.....
.....

ไม่สมควรเป็นจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

เนื่องจาก.....

.....
.....

กรรณารเรียงลำดับความสำคัญของจรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา

- อันดับที่ 1 ได้แก่ จรรยาบรรณข้อที่.....
- อันดับที่ 2 ได้แก่ จรรยาบรรณข้อที่.....
- อันดับที่ 3 ได้แก่ จรรยาบรรณข้อที่.....
- อันดับที่ 4 ได้แก่ จรรยาบรรณข้อที่.....
- อันดับที่ 5 ได้แก่ จรรยาบรรณข้อที่.....
- อันดับที่ 6 ได้แก่ จรรยาบรรณข้อที่.....
- อันดับที่ 7 ได้แก่ จรรยาบรรณข้อที่.....
- อันดับที่ 8 ได้แก่ จรรยาบรรณข้อที่.....
- อันดับที่ 9 ได้แก่ จรรยาบรรณข้อที่.....
- อันดับที่ 10 ได้แก่ จรรยาบรรณข้อที่.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาววราภรณ์ สีนถาวร เกิดเมื่อวันจันทร์ที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2521 ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีการศึกษาศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) สาขาวิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา วิชาโทบริหารธุรกิจ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปีการศึกษา 2542 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2543

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย